

Pleiebarn i Egby

LOKALHISTORIE OG SLÆGTSHISTORIE

Af Leif Meyer Olsen

Pleiebarn i Egby

LOKALHISTORIE OG SLÆGTSHISTORIE

Af Leif Meyer Olsen

Kolofon

- Titel: Pleiebarn i Egby - lokalhistorie og slægtshistorie
- ISBN: 978-87-972862-0-3
- Trykkeri: Heidemann grafisk, Høje Taastrup Boulevard 51, 2630 Taastrup
- Oplag: 1.200 eks.
- Skrifttype: Trebuchet MS punkt 10 og 14
- Layout: Forfatteren
- Forside: Udsnit af klassefoto, Egby Skole 1933
- Udgivet af: Forfatteren
- Udgivet: 2021
- Korrektur: Hanne B. Olsen
- Gode råd: Camilla Lynggaard Bojsen, Yrsa Holm Kristensen, Eric Klitgaard, Peter Molnit og Svend Jørgen Jensen

Forfatter:

- Leif Meyer Olsen, Brandsbjergvej 86, 2600 Glostrup
- Født 1946 i Ejby, Glostrup
- Civiløkonom, HD i Regnskab
- Kommunalbestyrelsesmedlem i Glostrup for Venstre siden 1998
- Bestyrelsesformand i Glostrup Forsyning A/S

Ridder af Dannebrog januar 2019 (fotograf Klaus Møller)

Indhold

Forord	6
Indledning	7
To gårde i Rødovre	10
Øvrige gårde i familien	18
Byagergaard - en familiehemmelighed?	30
Hvor kom børnene hen	33
Gårde og erhverv i Ejby	37
Ungdomstid i Ejby	55
Skoletid	69
Mejeridrift i Ejby	73
Smedebækgaard i Skovlunde	79
Pigen fra Faaborg	83
Grundskolen	89
I huset i Faaborg	95
Mødet med Otto	97
I huset i Ejby	102
Lovise	103
Bryllup i Faaborg	107
Til barnedåb med sit 50. oldebarn	111
Danmarks største familie	114
Afrunding	120
Kilder m.m.	126

Forord

Når man går en længere tur gennem Ejby, forbi resterne af den gamle pakkassefabrik, forbi det, der engang var Gerda's Ishus, forbi den gamle skole og smedjen og turen rundt omkring gadekæret, så ånder alting fredelig idyl. Normalt tænker man ikke på, at der bag de gamle facader har boet - og stadig bor - store og små familier med hver deres historie.

En af disse familier får gennem denne udgivelse lov til at fortælle en del af sin historie. De levende beskrivelser afdækker samtidig en del af vores fælles historie. Og det er ikke en hvilken som helst familie: Denne familie er engang blevet kåret som "Danmarks største familie".

Historien fortæller os, at livet på landet i store perioder ikke har lignet den bondeidyl omkring gadekæret, som vi finder i dag. Arbejdsdagene var lange og hårde og alle hjalp til. Børnene skulle ikke bruge unødigt tid i skolen, og ægteskaberne blev nok indgået med lige dele praktik og kærlighed.

Jeg kender forfatteren, Leif Meyer Olsen, som en meget grundig mand. Det bærer bogen præg af. Der ligger utrolig mange timers slægtsforskning bag. Og med denne grundighed kommer så også helheden. Vi får alle en grundig indflyvning, inden historien udfolder sig.

Bogen er flot illustreret. Billeder siger ofte mere end mange ord. Samtidig er der mange ord og mange fine detaljer i fortællingerne fra en svunden tid.

Bogen er en hyldest til forfatterens forældre og sin egen slægt, men den er mere end det: Den fortæller en version af den lokale historie. Og derved bliver den vedkommende for os alle sammen. Uden historie er vi rodløse.

Personligt har jeg kun boet i Ejby i 34 år, så i forhold til forfatterens familie er jeg den rene nytillflytter. Men som tilflytter er det en fornøjelse at blive beriget med den lokale historie.

John Engelhardt
borgmester

Indledning

Pleiebarn i Egby

Min far - Jens Otto Olsen - besøgte en dag lokalarkivet i Byhistorisk Hus, Hovedvejen 134, Glostrup, hvor han så et par fotos af sin skoleklasse i Ejby, Glostrup Sogn. Disse klassefotos kendte han i forvejen. Men navnene på alle børn var anført, og ud for hans navn var noteret, at han var plejebarn i Ejby. Det vidste han godt, men han undrede sig over, at det skulle nævnes. Han ville gerne fortælle om sin opvækst i Ejby, så jeg tog i 2004 en diktafon og interviewede både min mor og far. Det var i sidste øjeblik, for min mor døde i januar 2005 og min far i september 2006.

*Egby Skole ca. 1933 - på forreste række til højre sidder Otto Olsen.
Arkivtekst: "Søstersøn til Ediths moder. I pleje hos Edith Larsens familie,
da hans moder var død i 1925." (Privatfoto - fotograf ukendt)*

Otto blev født i landsbyen Pederstrup, Ballerup Sogn, og allerede da han var ni måneder gammel, døde hans mor efter at have været indlagt en måned. Hvad han ikke har fortalt mig var, at hans mor en måned forinden havde prøvet at begå selvmord ved at drukne sig i gadekæret i Pederstrup og tage ham med. Det blev heldigvis forhindret af smeden i Pederstrup, hvorefter hans mor blev

indlagt. Min far har aldrig fortalt herom; måske han ikke vidste det? Hans mostre og onkler har vidst det, ligesom hans tre ældste søskende, så det må have været svært at holde hemmeligt. Jeg fik det først at vide af en faster i 2008, to år efter min fars død.

Min farfar var derefter alene med seks børn, hvor tre døtre var henholdsvis 17, 15 og 13 år, mens to døtre var fem og tre år og min far endnu ikke et år gammel. Det kunne min farfar ikke håndtere samtidig med at passe en stor gård uden hjælp af en kone. Derfor kom min far - bare otte måneder gammel - i pleje hos sin moster og onkel på Egby Mejeri. Hans to små søstre kom i pleje hos mostre på gårde i Brøndby. Det var familier, der tog hånd om hinanden. Men også gårdejere - og svogre - der i øvrigt kappedes og skulle overgå hinanden med gårde, heste osv. - Denne bog handler primært om min fars liv.

Øvrigt materiale i denne bog

Min mor - Ruth Meyer Clausen - har fortalt om sin opvækst i Faaborg. Og hvordan mine forældre mødte hinanden, inden hun kom til Ejby.

Derudover rummer bogen erindringer, indtalt i 2008 af Edith Jensen, født Larsen. Hun var min fars kusine, hvis forældre tog min far i pleje på Egby Mejeri. Og så har jeg oplysninger fra flere andre kilder, som er nævnt undervejs og bagest i denne bog

Erindringerne fortalt af Otto, Ruth og Edith, er vist med anførselstegn. Det er, som de har oplevet det, og hvad de har fået fortalt. Jeg supplerer så med, hvad jeg har fået fortalt eller set i andre kilder.

Da Danmark blev ramt af Corona-virus i foråret 2020, og man en periode skulle blive hjemme, var det en god lejlighed til at få gjort noget ved materialet. At få sorteret i mængder af fotos, arvet og foræret. Og få renskrevet, hvad jeg har fået fortalt. Det greb om sig og tog megen tid.

Det hårde slid med jorden

Hvis man går et par generationer tilbage i sin familie, så har de fleste en del bønder og/eller fiskere i slægten. For mit vedkommende er det især bønder på den københavnske vestegn. Det daglige slid med jorden er lidt rosenrødt beskrevet i salme 728 - "Du gav mig, o Herre, en lod af din jord" - som Carl Reinhold Sundell skrev teksten til så sent som i 1934. Her er et par vers:

Du gav mig, o Herre, en lod af din jord,
som jeg nu min egen må kalde.
Du gav mig et dagværk og brød til mit bord.
Her lever jeg trygt på dit mægtige ord,
der taler til mig som til alle.
Her bygtes mit bo,
her nyder jeg ro
og kan dig med glæde påkalde.

Af henfarne slægter jeg arved den vang,
hvis muld jeg for udsæd nu pløjer.
Her rydded de marken for stene engang
og dyrked den siden med suk eller sang.
Nu, Herre, for dig jeg mig bøjer:
Den mark, som blev min,
var altid dog din.
Min tanke til dig jeg ophøjer.

Det lyder Morten Korch-agtigt, men selv om bønderne var glade for at være ”herre i eget hus”, så gik det ikke lige godt for alle. Det hårde slid med jorden gav ikke altid det ønskede udbytte. Selv så sent som i 1920-erne og senere var livet præget af sygdom blandt bønder såvel som kvæg, mange børnefødsler og stor børnedødelighed, økonomiske problemer, selvmord og forsøg herpå. Ja, og andet, som vil fremgå af det efterfølgende.

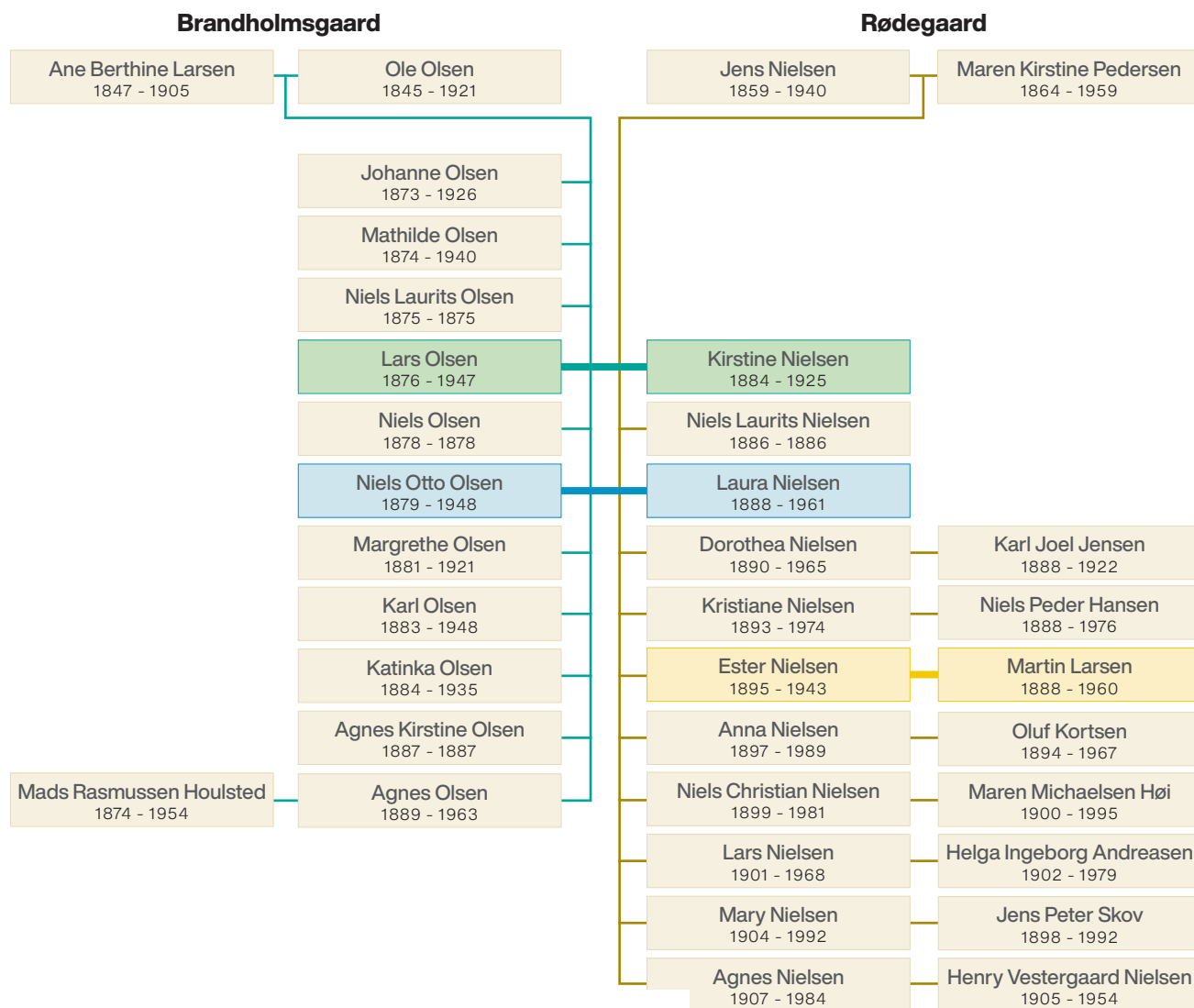
Men det blev selvfølgelig bedre. Nutildags er landbruget meget effektivt, og samfundet har så stort et overskud, at en stor del af Ejbyes jorder er plantet til med Vestskoven. Det tænker jeg tit på, når jeg kører mellem Ejby og Glostrup.

Min fars besøg på Byhistorisk Hus satte gang i optagelser af erindringerne, og det er mundet ud i denne bog. Erindringerne rummer både lokalhistorie og slægtshistorie. Jeg håber, der er en god balance.

Leif Meyer Olsen

To gårde i Rødovre

Først må vi lige have nogle familieforhold på plads. For i det efterfølgende omtales flere af familiemedlemmerne med tilknytning til de to gårde.

Det hele startede med to gårde i Rødovre - Brandholmsgaard og Rødegaard - som ejedes af to sæt af mine oldeforældre. Og hvor to sønner fra Brandholmsgaard blev viet til to døtre fra Rødegaard.

Min farfar Lars Olsen fra Brandholmsgaard blev viet til min farmor Kirstine Nielsen fra Rødegaard (grøn baggrund), og Niels Otto Olsen fra Brandholmsgaard blev viet til Laura Nielsen fra Rødegaard (blå baggrund). Endelig er vist Ester Nielsen fra Rødegaard, der blev viet til Martin Larsen fra Egby Mejeri, og som tog min far i pleje (gul baggrund).

Brandholmsgaard, matr. 8a, Rødovre Sogn

Gården lå på nordsiden af Roskildevej og vest for Brandholms Allé. Den var ejet af gårdejer Ole Olsen (1845-1921), der havde arvet den efter sin far, gårdejer Claus Olsen (1817-1883), der var viet til enken Esther Thomasdatter (1806-1887). Hun var enke efter gårdmand Lars Larsen, og dermed giftede Claus Olsen sig til Brandholmsgaard i Rødovre, og han fik tinglæst adkomst til gården 21. august 1844.

Ole Olsen blev 16. april 1872 viet i Brønshøj Kirke til Ane Berthine Larsen (1847-1905), datter af gårdejer og sognefoged i Rødovre Niels Larsen (1797-1855) og dennes hustru Johanne Olsdatter (1825-1869). Ole Olsen blev dermed viet til sin kusine, idet Claus Olsen og Johanne Olsdatter var søskende.

Haven ved Brandholmsgaard i 1908 (Privatfoto - fotograf ukendt)

Ane og Ole Olsen 1872 (Privatfoto - fotograf ukendt)

Ole Olsen og Ane Berthine fik elleve børn, hvoraf tre døde som spæde:

- Johanne Eline Olsen, født 2. februar 1873 i Rødovre
- Mathilde Nielsine Olsen, født 10. marts 1874 i Rødovre
- Niels Laurits Olsen, født 18. november 1875 i Rødovre og død 21. november 1875
- Lars Olsen, født 6. november 1876 i Rødovre
- Niels Olsen, født 6. december 1878 i Rødovre og død 10. december 1878
- Niels Otto Olsen, født 15. december 1879 i Rødovre
- Margrethe Helene Olsen, født 12. marts 1881 i Rødovre

- Karl Peter Olsen, født 2. juni 1883 i Rødovre
- Estrid Katinka Olsen, født 31. december 1884 i Rødovre
- Agnes Kirstine Olsen, født 1. december 1887 i Rødovre og død 4. december 1887
- Agnes Olivia Kirstine Olsen, født 29. januar 1889 i Rødovre

Ole Olsen solgte Brandholmsgaard i 1910 og købte derefter gården Vibeholm i Brøndbyøster. Mere herom senere.

Lidt mere om Brandholmsgaard

Christian Ostermann var gift med Martha Olsen, ældste datter af Laura og Niels Otto Olsen fra Vibeholm. Christian interesserede sig meget for slægter og gårde og har fået fortalt: "Agnes Olsen, søster til Niels Otto Olsen og Lars Olsen, har fortalt om sin farfar Claus Olsen, at en af hans små fornøjelser, når han stod i sin have ved Roskildevej og så en vogn køre mod København, var at standse den og få sig en passiar. Han kendte jo de fleste af egnens bønder; somme tider steg han med op i vognen og sludrede videre og kørte med ind til Damhuskroen, for så at køre hjem igen med en anden, der var på vej fra København. Han var en interesseret mand, der fulgte godt med i, hvad der skete på hans egn.

Agnes Olsen fortalte, at den jord der er solgt fra Brandholmsgaard til smed Christen Larsen ved skøde 30. august 1837, er den grund på hjørnet af Roskildevej og nuværende Højnæsvej (førhen hed den vist Grønnevej), og stedet blev kaldt "Smeden på Skrædderbakken"; den lå skråt over for Skræddergaard.

*Historisk kort i udsnit over landsbyen Rødovre 1855-1881.
Brandholmsgaard er matr. 8a (Geodatastyrelsen)*

Den næste grund, der sælges fra Brandholmsgaard må være, hvad familien kalder Mælkeforpagterhuset, der lå ved siden af smedjen, og som en tid var beboet af Ole Olsens halvsøster Sophie. Hun var gift med en slagter Mouritsen, der havde en slagterbod ved Skt. Nikolaj Kirke i København. Kirken lå i mange år efter Københavns bombardement 1807 i ruiner, og deromkring havde slagterne opslået boder, hvor de solgte kød fra. - Sophie drev slagterforretningen videre en tid efter mandens død.”

Brandholmsgaard - spisestuen 1908 (Privatfoto - fotograf ukendt)

Rødegaard, matr. 15a på Islev Mark, Rødovre sogn

Gården lå på Islev Mark - ofte skrevet Islemark - vest for Vestvolden. Den var ejet af gårdejer Jens Nielsen (1859-1940), der stammede fra Hvedegaard i Brøndbyvester som søn af gårdmand Niels Sørensen (1826-1889) og dennes hustru Dorthe Jensdatter (1832-1904).

Jens Nielsen blev 7. marts 1884 viet i Glostrup Kirke til Maren Kirstine Pedersen (1864-1959). Hun var datter af Christen Pedersen (1831-1896), jordbruger på Skovlunde Mark, og dennes hustru Kirsten Sørensdatter (1833-1883). Christen og Kirsten var begge født i Ejby og blev begravet i Glostrup, selv om de boede i Skovlunde.

Maren var født i Skovlunde, men hun voksede op på den gamle Spirgaard matr. 2 i Ejby hos sin moster og onkel. Mosteren hed Karen Sørensdatter (1824-1886), og hun var gift med Lars Larsen (1825-1886). De var fætter og kusine, og Lars havde giftet sig til Spirgaard, som var ejet af hans svigerfar Søren Christensen (1794-1863), der var medlem af Glostrup Sogneråd 1851-55.

Grunden til, at Maren Kirstine voksede op hos sin moster og onkel er if. familie-fortællingen, at hun var på besøg i Ejby, hvor hendes fire år ældre broder Søren i Skovlunde fik skarlagensfeber. Derfor kunne hun ikke komme tilbage til Skovlunde, men voksede op i Ejby sammen med sin fætter Søren Larsen. - Den fortælling har jeg dog altid været lidt skeptisk over for.

Maren Kirstine Pedersen og hendes store familie kommer der meget mere om senere.

Rødegaard ca. 1922 (Privatfoto - fotograf ukendt)

Maren Kirstine og Jens Nielsen 1884 (Privatfoto - fotograf ukendt)

Også Jens Nielsen og Maren Kirstine fik elleve børn, hvoraf et enkelt barn døde som lille:

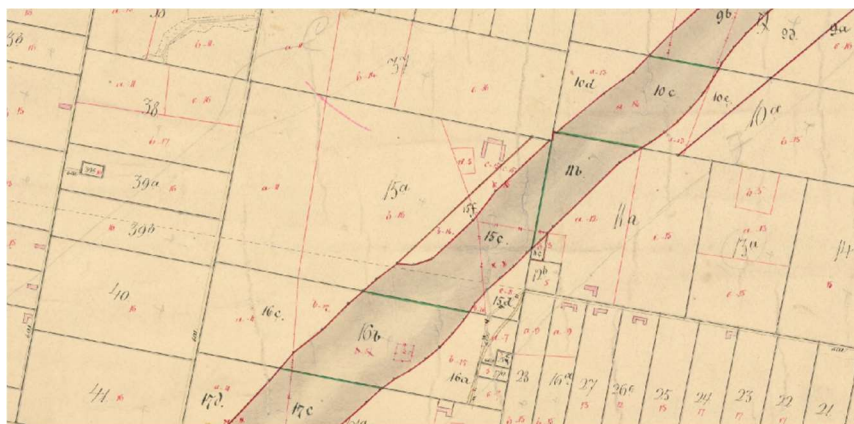
- Sørine Kirstine Nielsen, født 9. juli 1884 på Islev Mark
- Niels Laurits Nielsen, født 17. april 1886 på Islev Mark og død 8. januar 1888
- Laura Nielsine Nielsen, født 14. april 1888 på Islev Mark
- Karen Dorothea Nielsen, født 29. marts 1890 på Islev Mark
- Johanne Kristiane Nielsen, født 18. april 1893 på Islev Mark
- Ester Marie Nielsen, født 11. maj 1895 på Islev Mark
- Anna Augusta Nielsen, født 27. august 1897 på Islev Mark
- Niels Christian Nielsen, født 8. december 1899 på Islev Mark
- Lars Nielsen, født 27. december 1901 på Islev Mark
- Mary Irene Nielsen, født 5. april 1904 på Islev Mark
- Agnes Jensine Nielsen, født 16. september 1907 på Islev Mark

Det er ældste barn Kirstine Nielsen og tredjeældste barn Laura Nielsen, der bliver viet til henholdsvis Lars Olsen og Niels Otto Olsen fra Brandholmsgaard.

Lidt mere om Rødegaard

Otto: "Jens Nielsen havde Rødegaard fra 1884 til 1926 og flyttede i 1927 til Glostrup. Rødegaard var på 31 tdr. land - man fik erstatning og jordbytte, da militæret anlagde Fæstningen (Vestvolden). Stuehuset var opført 1888 i røde sten, finansieret bl.a. af erstatningen fra militæret. Der var staldlænge og lade - det var en firlænget gård. - Rødegaard havde otte køer, tidligere 12 køer, som blev drægtige, og som blev udmalkede. Der var tre heste og fire svin.

Jens Nielsen var i sognerådet i Rødovre 1920-1922 for Have- og Landbrugslisten, han sad i skolekommissionen og var i menighedsrådet. Dertil formand for Udflytter-brandforsikring og soldat på Trekroner som kystartillerist."

Historisk kort i udsnit over landsbyen Islev 1879-1888.

Rødegaard har matr. 15a, og Fæstningsterrænen vises tværs over kortet. (Geodatastyrelsen)

Sønnen Lars Nielsen overtog Rødegaard i 1926. Edith: "Han havde den indtil "greven", som han hed, på Krusegaard i Ejby købte den. De må have været naboer. Man skulle ind til Vestvolden for at komme ind til Rødegaard. Ejbybroen skulle vi ind til, og der kunne vi komme ind til Rødegaard, der lå vest for Vestvolden. Jorden gik op til Islevdalsvej og vendte mod Ejby." Sønnen Lars Nielsen solgte senere gården og købte i stedet en gård i Egerup, Bringstrup Sogn.

Øvrige gårde i familien

De mange svogre sad på flere gårde i omegnen af København:

*Rødegaard 1923 - gårdejer Jens Nielsen med seks selvbevidste svigersønner.
Bagved fra venstre Niels Otto Olsen, Vibeholm i Brøndbyøster, Martin Larsen, Egby Mejeri, Jens
Peter Skov, Skelbækholm i Sengeløse. Foran fra venstre Oluf Kortsen, Søagergaard i
Brøndbyøster, Lars Olsen, gård i Hvissinge, Jens Nielsen, og Niels P. Hansen, Tjørnehøjgaard i
Brøndbyvester. (Privatfoto - fotograf ukendt)*

Matr. 14 i Hvissinge, Glostrup Sogn

Lars Olsen fra Brandholmsgård blev 11. oktober 1905 viet i Rødovre Kirke til Kirstine Nielsen fra Rødegaard, Islev Mark. De overtog gården matr. 14 i Hvissinge i 1905 - den lå syd for gadekæret.

Kirstine og Lars Olsen 1905 (Privatfoto - fotograf ukendt)

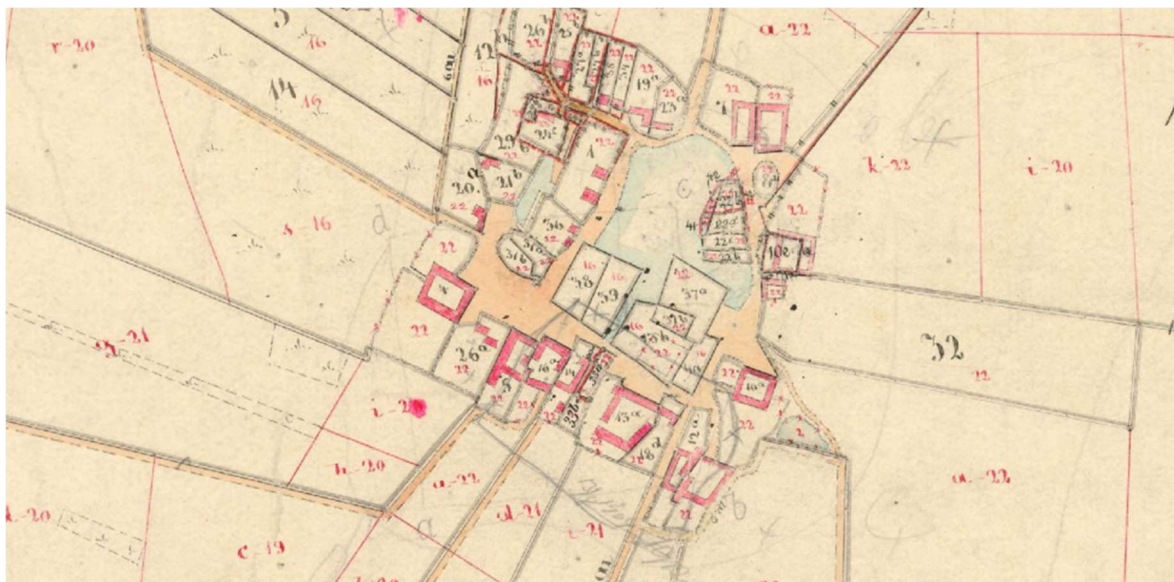
Lars Olsen og Kirstine fik syv børn, hvoraf en datter døde et par måneder gammel:

- Anna Berta Olsen, født 10. marts 1905 i Hvissinge og død 29. maj sst.
- Anna Berta Olsen, født 26. september 1907 i Hvissinge
- Karen Marie Oline Olsen, født 6. oktober 1909 i Hvissinge
- Jenny Kirstine Olsen, født 17. juni 1911 i Hvissinge
- Karen Agnete Olsen, født 24. december 1919 i Hvissinge
- Ellen Margrethe Olsen, født 7. juli 1922 i Hvissinge
- Jens Otto Olsen, født 26. august 1924 i Pederstrup

Otto: "Lars Olsen havde fra 1905 til 1923 gård i Hvissinge. En trelænget gård, som fungerede som en firlænget gård, da en nabolænge fungerede som den fjerde side. Gården var på 19-21 tdr. land. Lars Olsen solgte ikke en ko, før han havde snakket med sin far."

I oktober 1923 blev gården solgt. Der var kappestrid blandt svogrene, og gården var ikke særligt stor. Så i stedet købtes Byagergaard med 50 tdr. land i Pederstrup, hvor yngste barn blev født.

Fra november 1923 til 1. marts 1924 - indtil overtagelsen af Byagergaard - boede Lars Olsen med familie hos sin svoger, Jens Peter Skov, Skelbækholm matr. 5def i Sengeløse.

*Historisk kort i udsnit over landsbyen Hvissinge 1877-1902.
Matr. 14 syd for gadekæret er trelænget. (Geodatastyrelsen)*

I 1924 blev matr. 14 i Hvissinge overtaget af handelsgartner Gorm Einar Kristensen og hustru Anna Hansigne. De havde også to gartnerielever boende. Arealmæssigt har gården nok været for lille til landbrug.

Gården brændte i 1926, få år efter salget. Folkebladet skrev 29. april 1926:

”Stor Ildebrand i Hvissinge. Tirsdag Eftermiddag udbrød Ild i Laden tilhørende Gaardejer Alf. Møller. Ilden bredte sig med rasende Hast, og i løbet af kort Tid nedbrændte Alf. Møllers Gaard, Handelsgartner Gorm Kristensens Gaard, Hvissinge Mejeri tilhørende Mejeriejer Petersen og Mælkeforpagter Peter Jensens Ejendom. Saa godt som alt Indboet brændte. Det lykkedes at redde de fleste Dyr. Hvorledes Ilden er opstaaet vides ikke. Skaden er meget betydelig.”

Ottos ældste søster Anna skrev i sin dagbog:

”13. maj 1926 cyklede Jenny, Marie og jeg gennem Hvissinge for at se ruinerne af vores gamle hjem, der er brændt.”

Vibeholm, Brøndbyøster Sogn

Niels Otto Olsen fra Brandholmsgaard i Rødovre blev 8. april 1910 viet i Rødovre Kirke til Laura Nielsine Nielsen fra Rødegaard, Islev Mark.

Niels Otto Olsen og Laura fik fem børn:

- Martha Kirstine Olsen, født 16. september 1910 på Vibeholm
- Jens Ole Olsen, født 1. marts 1912 på Vibeholm
- Arne Albert Olsen, født 12. april 1914 på Vibeholm
- Karl Ove Olsen, født 23. maj 1918 på Vibeholm
- Johanne Margrethe Olsen, født 26. juni 1924 på Vibeholm

Christian Ostermann: ”Vibeholm var forpagtet og senere ejet af Niels Otto Olsen og hustru Laura Nielsine Olsen, født Nielsen, fra 1910 til 1939. Niels Otto Olsen var født 15. december 1879 på Brandholmsgaard ved Roskildevej i Rødovre Sogn.

Ved ægteskabets indgåelse overtog de ejendommen Vibeholm i Brøndbyøster Sogn i forpagtning af faderen Ole Olsen, der tidligere var ejer af slægtsgården Brandholmsgaard i Rødovre og siden boede i Vanløse. I 1918 købte Niels Otto Olsen Vibeholm til ejendom. Af skødet fra salget af Vibeholm fra Ole Olsen til sønnen Niels Otto Olsen den 4. juni 1918 fremgår, at prisen var 74.000 kr.”

Vibeholm 1910 (Privatfoto - fotograf ukendt)

Christian Ostermann: "Før udskiftningen lå Vibeholm i det sydøstlige hjørne af Brøndbyøster By, hvor siden en brugsforening blev opført og igen nedrevet. Da grunden igen var tom, foretog nogle amatør-arkæologer udgravninger på stedet, og de fik afdækket stolpehuller og stolperester fra stuehuset, forråds-kælder samt lerstampede gulve, ligesom der blev fundet en fire Skilling fra tiden omkring 1780 og masser af porcelæns- og fajanceskår.

Under 1. Verdenskrig var der på Vibeholm stor indkvartering af soldater, og militæret havde beslaglagt et bredt bælte 500 m uden for Fæstningsglasiets, som blev gennemgravet med skyttegrave og pigtrådsbælter samt underjordiske gange tilbage til Fæstningsvolden. På to mindre bakkepartier i sydvestlig retning for gården var nedgravet fremskudte batterier. Efter krigens afslutning måtte Niels Otto Olsen efter overenskomst med Krigsministeriet selv foretage opgravning af carboniere, batterier, lazaretbunkers m.m. samt fjerne mængder af pigtråds-

spærringer, før planering og opdyrkning af arealerne kunne begynde. Og endnu mange år efter kunne man på afgrøderne se og kende Fæstningsværkernes forløb i terrænet.”

Christian Ostermann: ”I Niels Otto Olsens tid var gården 71 tønder land. Der er sikkert tillagt jord, da jernbanen blev anlagt i 1847, og fraskåret jord fra ejendommene nord for banelinjen, såsom fra gartner Christensen og Spanagergaard. Hele arealet kunne besås med korn. Niels Otto holdt på gården en stor kvægbesætning, som han havde lagt et stort arbejde i. Men i 1935 blev hans besætning angrebet af Mund- og Klovsyge, som det eneste tilfælde i landet. Hele besætningen blev beordret slået ned, kreaturer som svin, og det var en ulykke, som Niels Otto aldrig forvandt psykologisk, og i forbindelse med de ringe tider for landbruget i 1930-erne solgte han Vibeholm.

Niels Otto Olsen var ejer af Vibeholm til 1. juli 1939. Gården blev solgt til proprietær Simonsen fra Odense, som 2-3 år efter solgte til Nordiske Kabel- og Traadfabriker. Gårdens areal var svagt kuperet, men ved anlæg af NKTs fabrik blev alt planeret, og bakkerne forsvandt.

Sin manddomsgerning lagde Niels Otto Olsen på Vibeholm. Han var 50 år, da han solgte gården og købte et hus med stor have til i Reerslev ved Hedehusene. Der boede de 2-3 år, for så at købe ejendommen Vilhelmshaab i Vridsløselille med 3½ tønde land til. Der var en del frugttræer og buske samt et stort hønsehus og fire lejligheder, hvoraf tre kunne udlejes.

Niels Otto Olsen blev syg og døde 19. februar 1948 og blev begravet 25. februar 1948 på Glostrup Kirkegaard. Hans hustru Laura drev så alene Vilhelmshaab, til hun solgte en del af jorden til Statsfængslet og siden resten af jorden og bygninger til naboen, Jensens Konserverfabrik. Det var i 1952. Laura købte så et hus i Høje Taastrup, hvor hun flyttede ind sammen med datteren Grethe og svigersønnen Hans Larsen. Laura blev ramt af et hjerteslag om morgenen 12. juli 1961 og døde; hun blev begravet 17. juli 1961 ved siden af sin mand på Glostrup Kirkegaard.

I Niels Otto og Luras ægteskab opstod et dobbelt svogerskab, idet Luras to år ældre søster Kirstine Nielsen den 11. oktober 1905 giftede sig med Niels Otto's tre år ældre broder Lars Olsen, som havde haft gård i Hvissinge og siden Byagergaard i Pederstrup ved Ballerup, hvor Kirstine døde i 1925 fra mand og seks børn. Lars drev gården en tid, så solgte han den og boede nogle år på Vibeholm i lejligheden i sidebygningen, til han forpagtede Niels Christian Pedersens ejendom på Brøndbyvester Nordmark (gården Vestervang?).

En anden af Niels Otto's brødre Karl Olsen, der var ugift, var i mange år på Vibeholm, til han kom til København og arbejdede på Frederiksberg Pakkasefabrik på Godthaabsvej. Han døde i 1948.”

Tjørnehøjgaard, Brøndbyvester Sogn

Kristiane Nielsen fra Rødegaard blev 12. april 1916 viet i Rødovre Kirke til Niels Peder Hansen, født 4. januar 1888 i Ejby. Han var søn af gårdejer på Bjergbakkegaard i Ejby, Peder Hansen og hustru Ane Johanne Hansen, født Nielsen.

Niels Peder Hansen og Kristiane fik tre børn - en datter og to sønner.

Tjørnehøjgaard i Brøndbyvester (Foto Forstadsmuseet - fotograf ukendt)

Egby Mejeri, senere Gaarden Kastaniely, Glostrup Sogn

Ester Nielsen fra Rødegaard blev 3. juli 1915 viet i Rødovre Kirke til Martin Andreas Larsen. Han var født 12. oktober 1888 i Ejby som søn af mælkeforpagter Hans Peter Larsen (1857-1933) og hustru Birte Hansine Larsen, født Pedersen (1863-1903).

Martin Larsen og Ester fik tre børn, hvoraf et barn døde udøbt:

- Hans Bertel Henry Larsen, født 13. oktober 1915 i Ejby
- Edith Jensine Larsen, født 10. maj 1919 i Ejby
- Drengbarn født 30. maj 1933 og død 1. juni 1933 i Ejby

Det var her, Otto kom i pleje i 1925, bare otte måneder gammel.

Edith: ”Min mor og far fik en efternøler. Ja, det var først i trediveerne. Han nåede slet ikke at komme hjem. Han blev født på klinikken på Frederiksberg (der ligger et museum bag ved Carlsberg - vi kommer lige over Valby Bakke og over Pile Allé, og så den første vej på højre hånd). Der lå fødeklinikken. Henry og jeg blev født hjemme i Ejby ved hjemmefødsler, men mine egne børn er født på klinikken på Frederiksberg.”

Ejendommen blev oprindeligt drevet som Egby Mejeri, hvilket omtales senere. Der var kun otte tønder land til, hvoraf syv tønder land var forpagtet ud og senere blev en del af Vestskoven. Fra mejeriet blev nedlagt som led i Den Storkøbenhavnske Mælkeordning, blev den drevet som gård, hvor der blev opfedet svin bl.a. med madrester fra konditorier og restauranter i København, herunder i Tivoli.

Søagergaard, Brøndbyøster Sogn

Anna Nielsen fra Rødegaard blev 27. marts 1920 viet i Rødovre Kirke til Oluf Johannes Kortsen, født 3. juli 1894 i Brøndbyøster, søn af gårdejer Kort Kortsen og hustru Maren Kortsen, født Sørensen. - Oluf Kortsen og Anna fik fire børn - to døtre og to sønner.

Søagergaard ejedes af Københavns Kommune. Bygningerne var opført ca. 1854 og blev forpagtet af Oluf Kortsen i 1921. Der var da opdyrket 53½ tønder land. Besætningen var ved overtagelsen fire heste og 10 køer, seks ungvæg og seks svin.

Oluf Kortsen har været på Lyngby Landbrugsskole. Han var sognefoged, var i menighedsrådet og vurderingsmand til ejendomsskyld m.m. Han sad i sognerådet i syv år.

Søagergaard i Brøndbyøster 1930 (Privatfoto - fotograf ukendt)

Gård i Egerup, Bringstrup Sogn

Niels Christian Nielsen fra Rødegaard blev 26. oktober 1923 viet i Terslev Kirke til Maren Michaelsen Høj, født 27. november 1900 i Tyrstrup. Hun var datter af kommuneforstander og boelsmand Ebbe Sørensen Høj og hustru Marie Høj, født Pedersen.

Niels Christian Nielsen og Maren fik fem børn - en datter og fire sønner.

Han overtog Rødegaard i 1926 efter sine forældre, men solgte den siden og købte gården i Egerup.

Lundemosegaard, Thorslunde Sogn

Lars Nielsen fra Rødegaard blev 28. januar 1927 viet i Gundsømagle Kirke med Helga Ingeborg Andreassen, født 5. maj 1902 i Jyllinge. Hun var datter af arbejdsmand Niels Peder Andreassen og hustru Elsine Kirstine Andreassen, født Larsen.

Lars Nielsen og Helga fik tre børn - to døtre og en søn.

Skelbækholm, Sengeløse Sogn

Mary Nielsen fra Rødegaard blev 17. marts 1922 viet i St. Stefans Kirke, København, til Jens Peter Bernhard Skov, født 8. juni 1898 i Kallehave. Han var søn af husmand og fisker Peder Skov (1862-1936) og hustru Anna Sofie, født Jensen (1864-1944).

Fra sønnen Peter Skov har jeg fået oplyst: ”Omkring 1920 kom Jens Peter til Ejby, hvor han mødte den 17-årige Mary, som blev gravid. De blev gift 17. marts 1922. Brylluppet blev afholdt hos Marys storesøster Dorothea, idet hans svigermor Maren Kirstine var blevet fortørnet.

Mary og Jens Peter begyndte med en 5-årig forpagtning på syv tønder land i Islev Mark. Der høstedes bl.a. afgrøder til Grønttorvet med arbejdsdage fra kl. 5 til kl. 23 inkl. vognmandskørsel med hestevogn. I 1927 druknede kornet i regn, og i 20 cm vand blev høsten bjerget med håndsaks. Bohavet blev samlet, hvorefter man flyttede til en faldefærdig ejendom, Skelbækholm, på 16 tønder land i Sengeløse med svigerfar som kautionist.”

Edith: ”Onkel Skovs Henning er født hjemme på kvisten på Egby Mejeri. Det var jo gået galt for dem; onkel Skov var en almindelig bondekarl, og Mary var kun 17-18 år. Hvor de boede ved jeg ikke, men hun fødte hjemme hos os. De kom ned på Islev Mark og fik et lille landbrug, da hun havde født Henning. Jeg kan huske så tydeligt; han var lige født, og jeg har selvfølgelig været nysgerrig og stået uden for døren. Så jeg lukker døren op og ser jo, som du ved, hvordan der ser ud, når man lige har født. Og så blev jeg smidt ud.”

Jens Peter Skov og Mary fik syv børn - tre døtre og fire sønner.

Gården havde matr. 5def i Sengeløse, og bygningerne var opført 1910, 1930 og 1946 og overtaget af Jens Peter Skov i 1927. Der var da opdyrket 14 tdr. land mod senere 16 tdr. land. Ejendomsskyld

22.000 kr., grundskyld 9.000 kr. Besætningen var ved overtagelsen to heste, fire køer, to ungvæg og fem svin. Der var senere tre heste, to føl, 10 køer, fire ungvæg og 10 svin. Skov var uddannet ved landbruget og har været på Høng Husmandsskole og landbrugsfagligt kursus i Sengeløse 1938.

Han var i bestyrelsen for Københavns Amts Indkøbsforening, Husmandsforeningen og Sygekassen. Var formand for Leverandørforeningen for Rødovre Mejeri og har ledet Mønstring og Kørekursus med heste i Sengeløse. Besætningen er rød dansk malkerace og Frederiksborgheste, der er præmieret og kåret i II klasse.

Skelbækholm: Charabanc pyntet som blomsterkurv (Privatfoto - fotograf ukendt)

Peter Skov, søn af Mary og Jens Peter Skov: "Netop Frederiksborgheste blev Jens Peter Skovs store hobby, med avl, dyrskue-dommer og som nævnt kørelærer, hvor hans veldresserede heste skaffede mange førstepræmier. - Ved Taastrup Børnehjælpsdag blev udlovet 1.000 kr. i præmie til den, der

kom med det flotteste hestekøretøj. Det var tilmeldt otte deltagere, og præmien gik til Jens Peter Skov, der havde lånt naboens lade og pyntet charabancen som blomsterkurv (fiskenet med blomster og seks piger med papirkyser). Pengene delte han med pigerne og deres forældre med en herlig tur på Dyrehavsbakken.”

Jens Peter Skov ejede Skelbækholm fra 1. marts 1927 til 1. april 1971. Stuehus lå mod syd, en længe til vognport og lade, en længe i vest til kostald. Lade 18x28 alen forbundet med svinehus. Udstykket fra matr. 5a ca. 1850. Ejendommen var på 16 tdr. land, heraf fire tdr. grønsager og resten landbrug med korn og roer. Der var otte malkekøer, otte ungkreaturer, to arbejdsheste (hopper). Tillagt 11 føl og plage. Havde fire søer og opdrættede fedesvin. Tidligere ejer hed Albert Pedersen.

Øvrige børn fra Brandholmsgaard og Rødegaard

Førnævnte er de børn fra de to gårde, der selv fik sig en gård. Og hvor flere svogre siden kappedes om gårdenes størrelse, om heste m.m.

Fem børn fra Brandholmsgaard blev aldrig gift. Det var Johanne Olsen (død 1926), Mathilde Olsen (død 1940), Margrethe Olsen (død 1921), Karl Peter Olsen (død 1948) og Estrid Katinka Olsen (død 1935).

Agnes Olsen fra Brandholmsgaard var skolelærer i Kgs. Lyngby. Hun blev 22. oktober 1931 viet til overbetjent i København Mads Rasmussen Houlsted, født 27. juli 1874 i Holsted ved Næstved. Han var ved giftermålet enkemand, og de fik ingen børn sammen.

Karen Dorothea Nielsen fra Rødegaard blev 25. oktober 1912 viet i Rødovre Kirke til Karl Joel Jensen, tjenestekarl og senere fabriksarbejder. Han var født 13. juli 1888 i Blekinge, Sverige. De fik fire børn - fire døtre, hvoraf en døde som spæd.

Agnes Nielsen fra Rødegaard blev viet 1. april 1930 i Glostrup Kirke til Henry Vestergaard Nielsen. Han var parcellist i Vindinge og født 22. juni 1905 som søn af mølleforpagter Jørgen Peder Nielsen og hustru Johanne Christine Nielsen, født Aronsen. De fik to børn - en datter og en søn. - Agnes blev viet borgerligt 2. gang den 22. april 1943 i Hedehusene til Aksel Marius Heller Jensen. Han var gårdejer i Stenlille og søn af arbejdsmand Henrik Heller Jensen og hustru Erna Sofie Jensen. De fik tre børn - en datter og to sønner.

Byagergaard - en familiehemmelighed?

Otto: "Der var en vis kappestrid blandt de mange svogre, og når Lars Olsen solgte gården i Hvissinge på ca. 20 tdr. land for at købe Byagergaard i Pederstrup på 50 tdr. land, så var det formentlig led i den kappestrid."

Byagergaard i Pederstrup (Privatfoto - fotograf ukendt)

Otto: "Byagergaard havde matr. 5a Pederstrup, Ballerup Sogn. Den lå sydøst for gadekæret og blev nedrevet i 1980-erne. Atlas producerede fra 1966 til 1999 bl.a. tørreanlæg og ferskvandsgeneratorer på grunden. Gården var ejet af Lars Olsen fra 1. marts 1924 til juni 1929, og den var på 50 tdr. land.

Byagergaard var almindeligt landbrug - ingen kvæg pga. Mund- og Klovsyge. Lars tabte mange penge - det havde været bedre at ligge på sofaen. - Han var en lærd mand; han havde læst. Kirstine var en dygtig kvinde, hun solgte æg, levende høns og grise til de handlende på Gammeltorv."

*Historisk kort i udsnit over landsbyen Pederstrup 1932-1956.
Byagergaard matr. 5a ligger sydøst for gadekæret. (Geodatastyrelsen)*

Men allerede i 1925 blev Kirstine syg. Fra min kusine Hanne Haislund har jeg fået noter fra den dagbog, som min fars ældste søster Anna har ført:

- Lørdag den 25. april 1925 blev mor syg.
- Torsdag den 30. april kom mor på hospital.
- Lørdag den 2. maj var far inde og se til mor, men tilstanden var uforandret.
- Onsdag den 6. maj var far inde og se til mor, men tilstanden var uforandret.
- Lørdag den 9. maj var far inde og se til mor, men tilstanden var uforandret.
- Tirsdag den 26. maj fik vi meddelelse om, at mor var død.
- Onsdag den 27. maj var far, Jenny, bedstemor, Ester, Marie og jeg inde at se mors lig, og vi fik også noget sort tøj. Bagefter fulgte vi mor i kapel i Glostrup.
- Lørdag den 30. maj blev mor begravet fra Glostrup Kirke kl. 1½, og bagefter var vi ude på Vibeholm og drak kaffe og spiste.

Der har altid været rygter om Kirstines død, og min far har spurgt ind til det, uden at få svar. En såkaldt familiehemmelighed. Men i 2008 fik jeg hans kusine og plejesøster Edith til at fortælle:

Edith: "De havde gården i Pederstrup. En dag gik Kirstine med Otto på armen ud i gadekæret for at begå selvmord. Det fik smeden forhindret, men hun kom på sygehus, hvor hun senere døde. Det siges, at hun havde en svulst på hjernen."

Min farmor Kirstine døde præcis ni måneder efter, at min far Otto var født. Jeg har siden via en af mine fætre fået at vide, at smeden i Pederstrup havde råbt hende an og derved forhindret, at hun begik selvmord og tog min far med. I Folketællingen 5. november 1925 for Pederstrup ses, at Sophus Pedersen, født 1872 i Pederstrup, var smedemester. Han boede på matr.17d på sydsiden af gadekæret med sin familie, herunder sønnen Otto Pedersen, født 1899 i Ballerup, som var udlært smed. Hvem af dem, der råbte Kirstine an, vides ikke. Men vi er da nogle stykker, der er smeden i Pederstrup meget taknemmelig.

Ifølge Annas dagbog: "Den 3. juni 1929 blev gården solgt til Bender, og 29. juni rejste de fra Pederstrup til hans bror og svigerinde på Vibeholm i Brøndbyøster, som de flyttede fra 20. oktober 1930."

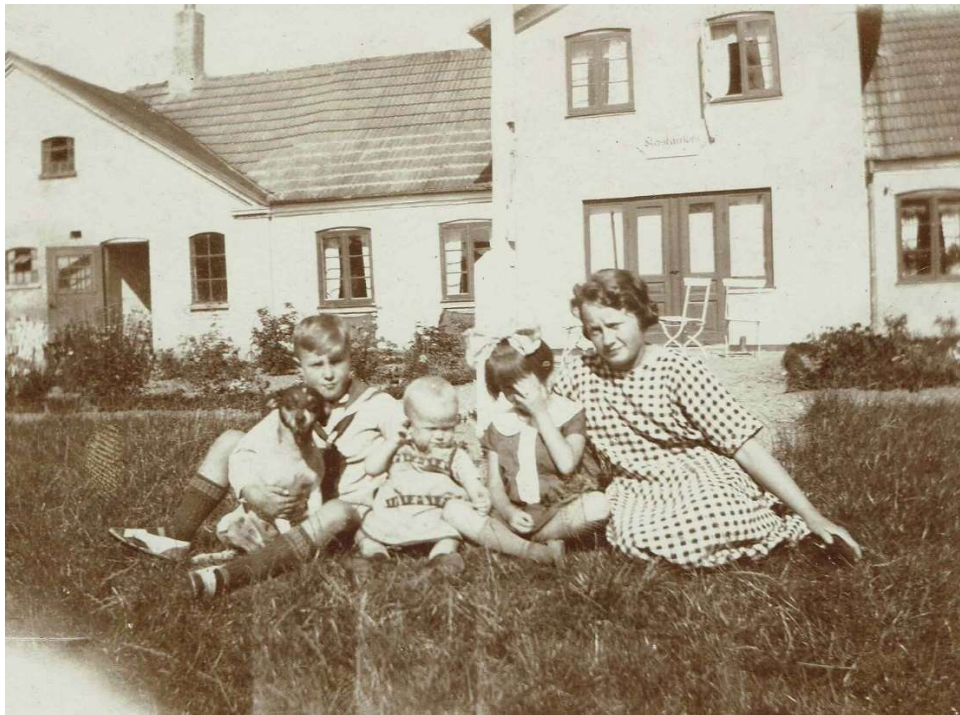

Fraflytning Byagergaard juni 1929 (Privatfoto - fotograf ukendt)

Hvor kom børnene hen

Plejebarn i Ejby

Otto: "Hvis jeg skal gå tilbage til min barndom, så ligger det i sagens natur, at jeg husker hverken min fødsel eller min opvækst i Ejby sådan særligt tidligt. Jeg er født 26. august 1924 i Pederstrup ved Ballerup. Min mor døde, da jeg var ni måneder gammel. Allerede da jeg var otte måneder gammel blev jeg sendt til Ejby hos min moster Ester og onkel Martin, som hed Larsen til efternavn. Jeg har altid kaldt dem moster og onkel og ikke ved fornavn, og det var sådan set mærkeligt."

*Egby Mejeri 1925 fra havesiden - fra venstre Henry, Otto 8 mdr.,
Edith og Ottos søster Marie (Privatfoto - fotograf ukendt)*

Otto: "Mine to søstre kom på Vibeholm, ja det har jeg først hørt efterfølgende. Den ene var først hos moster Kristiane - det var vist Ellen - jeg tror kun det var kort tid, for hun fik vist ikke nogen særlig god behandling. Kristiane og Niels Hansen boede på Tjørnehøjgaard i Brøndbyvester. Oprindeligt havde de gården i Ejby, som senere blev Bjergbakkegaard. Niels Hansen var født i Ejby, det var vist hans far Peder Hansen, der havde gården i Ejby."

*Tre søskende, som kom i pleje hos mostre. Fra venstre Otto, Karen og Ellen ca. 1929
(Privatfoto - fotograf ukendt)*

Ottos ældste søster Anna har i sin dagbog noteret: "9. august henter Jenny og jeg Ellen i Brøndby-vesten." Det har været på Tjørnehøjgaard.

Otto: "Men lige efter, at min mor var død 26. maj 1925 på min ni måneders dag, har mine to søstre Ellen og Karen været tre og fem år. Vi har nok været en klods om benet på min far, så vi blev "sendt i byen." Men de tre ældre søstre, Anna, Marie og Jenny, blev hjemme og har så været ude og tjene på et tidspunkt. Anna var næsten 18 år, da mor døde, og vi har hørt, at Anna gerne ville have haft mig; hun har formentlig været hjemme på gården et stykke tid, inden hun blev gift med Ole. Men hvordan alt det er blevet arrangeret, ved jeg ikke. Jenny kom på sygeplejeskolen - hun var sygeplejerske, da jeg lå inde på Københavns Amts Sygehus på Nylandsvej i 1935."

I 1935 fik Otto et rustent søm op i knæet (Privatfoto - fotograf ukendt)

Otto: "Inden min far købte Byagergaard i Pederstrup, havde han haft en gård i Hvissinge, matr. 14 ved gadekæret. Så vidt jeg har fået udpeget, så lå den skråt bag ved mejeriet. Lars Olsen og familien flyttede til Pederstrup i 1923."

Mary og Jens Peter Skov's ældste barn, Henning, blev født på Egby Mejeri i 1922, og Ester tog sig også af Otto. Mon hun var en samlende person for alle sine søstre? Edith: "Jeg tror ikke mere end de andre søstre; da Kirstine døde, kom Ottos ældre søster Marie også hjem hos os, men det var der ikke noget at sige til. Vi fik et andet forhold til de piger der, fordi nu Otto var hos os. Karen kom ud til Vibeholm i Brøndbyøster, og Ellen kom ud til Brøndbyvester til Kristiane og Niels Hansen på Tjørnehøjgaard. Det har hun selv fortalt, og så var de store piger, Anna og Marie, kørt ud for at se til hende, og der rendte hun rundt og var snottet og møgbeskidt. Og da de kørte, så tog de Ellen med, for hun skulle i hvert fald ikke vokse op i sådan noget. - Der var stor aldersforskel fra Jenny, som var tredjeældst til Karen, som var fjerdeældst - otte år. Karen og Ellen voksede op på Vibeholm."

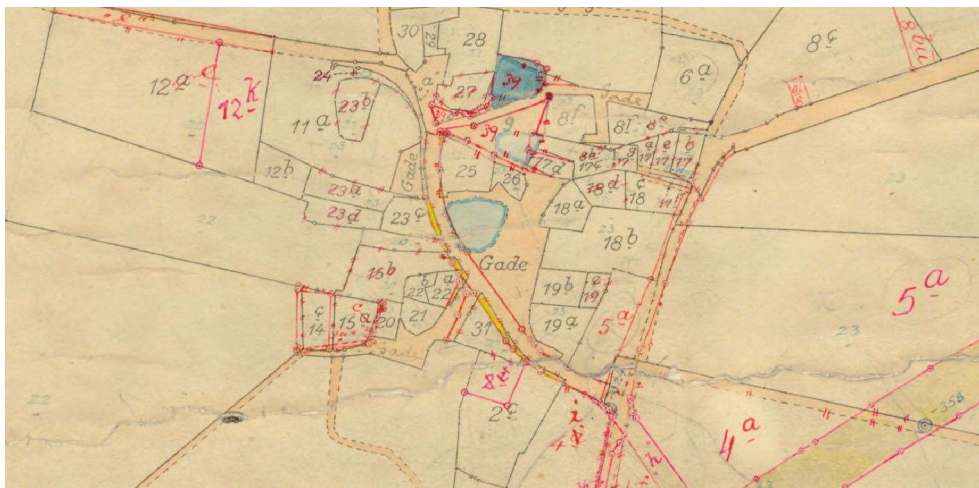
*Ottos ældste søskende i 1919. Fra venstre Jenny, Anna og Marie
(Privatfoto - fotograf ukendt)*

Gårde og erhverv i Ejby

Ejby blev oprindeligt stavet Egby, men på sjællandsk dialekt udtales bøg og eg som "bøj" og "ej", så Egby er i lydskrift blevet til Ejby. Og stavemåden ændredes.

Hvordan så Ejby ud, da Otto som plejebarn og i sine unge år boede på Egby Mejeri? Det var især gårde, der dominerede, men også gartnerier, købmænd, mejerier, en smed, en møbelsnedker m.m. - Edith: "Det hele var samlet omkring de to gadekær, hvorfra gårde så flyttede ud. Og det har vel også været i 1800-tallet?" - Det var tidligere, i 1794 for Ejby, der dengang havde 15 gårde og 12 husmandssteder samlet i landsbyen. Kun enkelte gårde flyttede ud: Spirgaard, Statenegaard, Sandkjærsgaard, Vestergaard, Brandsbjerggaard og måske Gl. Krusegaard.

Jeg har set i Folketællingen (herefter forkortet til FT) fra 5. november 1940, hvor Danmark var besat, for at give et billede af landsbyen. Efterfølgende er der en kort omtale af gårde i Ejby. Enkelte var store med en del jord til; de fleste var ret små. Nogle var nedlagte mejerier, der nu skulle klare sig som gårde. De anførte matrikelnumre genfindes i dagens matrikelnumre. Brandsbjerggaards jorder havde matr. 8, og mange ejere af ejendomme i de to store grundejerforeninger Brandsbjerg Nord og Brandsbjerg Syd vil genkende matr. 8 for deres ejendom.

Historisk kort i udsnit over landsbyen Ejby 1933 (Geodatastyrelsen)

Egbygaard matr. 1a - Ejby Udlodsvej 1-23

FT 1940: Forpagter, landmand Carl Christensen, 36 år, og hustru Agnes, 24 år. Ingen børn nævnt, men husassistent, forkarl, andenkarl, daglejer og fodermester. - Edith: "Stuehuset til Egbygaard var fra 1870'erne og med fast tag."

I dag er gården nedrevet, og i stedet er opført boliger i form af en firlænget gård.

Spirgaard matr. 1æ - Ejby Torvevej 5

FT 1940: Bestyrer, landmand Ejner William Hansen, 29 år, og hustru Anna, 26 år. Ingen børn nævnt, men elev, fodermester og medhjælper. Torvekusk Gustav Seehausen, 27 år, og hustru Karen, 26 år. Et barn nævnt. Gartner Sofus Larsen, 33 år, og hustru Inger Marie, 37 år. Tre børn nævnt.

Edith: "Nabogården til Hjørnegaard, Spirgaard, det var der vores egen bedstemor voksede op, Maren Kirstine Pedersen. Altså den meget gamle Spirgaard. Jeg ved kun, at bedstemor kom derop som to-årig." - Stuehuset er bevaret.

Maren Kirstine voksede op på Spirgaard hos sin moster og onkel sammen med sin fætter Søren. Maren Kirstine blev født på Skovlunde Mark, hvor hendes far var jordbruger. Hendes mor døde først i 1883 og faderen i 1896, så det var jo underligt, at hun i 1866 kom væk fra hjemmet i Skovlunde. Ifølge slægtsbogen blev Maren Kirstines bror - som også hed Søren - syg af skarlagensfeber, og derfor kunne hun ikke komme tilbage til Skovlunde Mark. Det lyder som en skrøne.

Ny Spirgaard matr. 2a - ved Jyllingevej

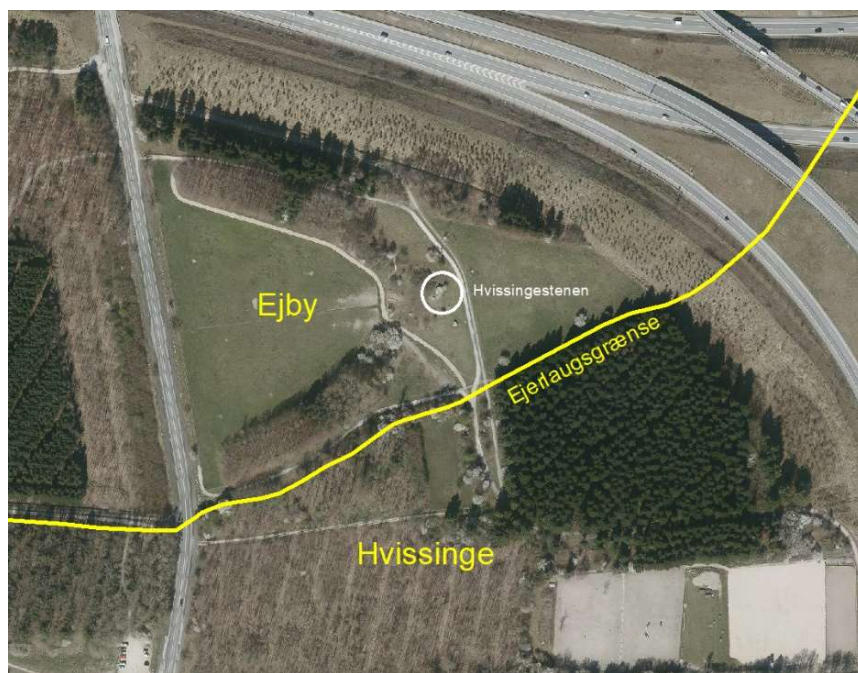
Ny Spirgaard matr. 2a - ved Jyllingevej (blev udflyttet 1943). - Edith: "Oppe i hjørnet ved Ringvejen lå den nye Spirgaard - der hvor Daells Bolighus nu er. Det var vel familien fra Spirgaard, som byggede den nye gård, for det gamle stuehus blev så aftægtsbolig for spirmandens svigerforældre."

Gl. Krusegaard matr. 3 - daværende Ejbyvej, øst for Oxbjergvej

FT 1940: Bestyrer, landmand Marius Andersen, 24 år, og hustru Elly, 22 år. Ingen børn nævnt, men en forkarl, en andenkarl og en medhjælper.

Gården lå på daværende Ejbyvej; den blev nedrevet i forbindelse med anlæg af motorvejen mod Frederikssund. Gården kom til at ligge i Vestskoven og tjente i en del år som bolig for skovarbejderne ved Statsskovvæsenet.

På Gl. Krusegaards jorder skulle der i 1966 nedgraves en hovedvandledning mellem Skovlunde og Hvissinge, og da stødte man på, hvad der skulle vise sig at være Sjællands største sten. Stenen vejer ca. 250 tons og blev flyttet ca. 90 meter mod syd for ikke at komme til at ligge i vejen for en planlagt motorvej. Stenen ligger fortsat på en Ejby-matrikel og burde hedde Ejbysten, men kaldes fejlagtigt Hvissingestenen. Hvis man er i tvivl - så se dette kort.

Hvissingestenen ligger i Ejby - udsnit af ejerlaugskort (Glostrup Kommune)

Hjørnegaard matr. 4a - Ejby Smedevej 12

FT 1940: Gårdejer Laurits Jespersen, 24 år. Ingen børn nævnt, men en forkarl og et par piger ansat.

Edith: "Hjørnegaard tilhørte Laurits Jespersens forældre, som oprindelig boede i mælkeforpagterhuset ved Gl. Krusegaard. Hvor de kom fra, ved jeg ikke, men han havde en bror, som havde Brøndbyøster Mejeri. Der boede et hold søskende, og de gik med mælk over et åg til Christian Ejby. Og de søstre, de havde altid sådan en speciel hat på, når de gik ned med mælken. Hatten var en "Helgolænder" - en hovedbeklædning lavet af et tyndt vidjeskelet overtrukket med bomuldsklæde. En stor og kyselignende solhat. Det var nogle hatte, der blev brugt i gamle dage. Og det var rigtig gamle folk. Jeg tror, at Laurits' mor var en yngre søster til de tre søskende, der boede på Hjørnegaard. - Stuehuset ligger der endnu bag Egby Smedie- og Maskinværksted."

Hjørnegaard havde sin jord i retning mod Glostrup. Jeg var engang oppe og tale med fru Jespersen, og hun viste mig en gammel dragkiste, en sølvnakke, en stor potageske af sølv samt nogle gamle skøder. Skøderne lånte jeg og fik kopieret til arkivet på Byhistorisk Hus. Genstandene stammede fra Hjørnegaard; fru Jespersen kom selv fra Sorø-kanten.

Baansagergaard - matr. 5a - Ejbytoften 10

FT 1940: Planteskolebestyrer Harald Jensen, 30 år. Otte gartnere, medhjælpere med mere nævnt. Harald blev senere gift med Edith fra Egby Mejeri; herom senere under afsnittet om Smedebækgaard.

Gården er senere kaldt Vilvordegaard, idet Vilvorde Planteskole i 1929 købte gården for at udvide produktionen. I dag ligger Ejby Erhvervsområde på jorden. Senere tilkøbtes jorden fra Hjørnegaard.

*Mosevej - nuværende Ejbytoften - gik i 1944 fra landsbyen til mosen.
 Den slog et sving til højre og fortsatte ad nuværende Ejby Mosevej til Ejby Mose.
 Fra venstre ses en hvidkalket Baansagergaard, Egby Skole og Jansgaard.
 I baggrunden på marken ses Brandsbjerggaard
 (Foto Byhistorisk Hus - fotograf Kai E. Petersen)*

Holmegaard matr. 7a - nordsiden af Ejby Mose

FT 1940: Landbruger Wilhelm Andersen, 66 år, og hustru Hedvig, 62 år. To medhjælpere og en husassistent. Holmegaard lå, hvor Vestforbrænding ligger i dag. Gården blev nedrevet i 1971.

Egby Mosegaard matr. 7b - ved Nordre Ringvej

FT 1940: Handelsgartner Axel Christiansen, 64 år, og hustru Jensigne, 59 år. Fire gartner-medhjælpere, en torvekusk og en husassistent.

Edith: "Der var Egby Mosegaard, der lå nede var skellet til Rødovre. Der var nogle af de børn, der boede i Islev i Rødovre kommune, som gik i skole i Ejby; det var nærmere at gå i skole i Ejby. For ellers skulle de dengang helt ned til Rødovre Kirke, hvor skolen i Rødovre lå."

Helt fra gammel tid har børnene i Islev gået i skole i Ejby, og det ses i kirkebøgerne, at flere fra Ejby og Islev blev gift med hinanden. Ejby havde en skole; det havde Islev ikke.

Egby Mosegaard blev nedrevet i 1971 for at give plads til udvidelse af Nordre Ringvej og etablering af plantebælte mod erhvervsområdet. Den lå lidt nord for Ejby Industrivejs udmunding i Nordre Ringvej, og i mange år kunne man i plantebæltet se et pæretræ, der havde stået i haven. - I plantebæltet lægges nu spor til Hovedstadens Letbane.

Egelykkegaard matr. 7f - ved Ejby Mosevej

FT 1940: Journalist Aage Boesgaard, 45, og hustru økonoma Astrid, 48 år.

Gården lå lige over for Egby Mosegaard. Gården er nu revet ned.

Brandsbjerggaard matr. 8 - Ejbydalsvej 103

Ved FT 1940 var gården udstykket til store gartnerier. Det skete i 1938-1939. Blandt gartneriejere kan nævnes Tønnes Adriansen, Valder Vergmann samt Aksel Larsen. Ved FT 1930 bebos gården af gårdejer Søren Poulsen, 54 år, og hustru Emely, 48 år, en søn på 22 år, en datter på 26 år samt hendes barn. Desuden en tjenestepige og tre tjenestekarle.

Edith: "Brandsbjerggaard, som ejedes af Søren Poulsen, blev solgt til en, der skulle udstykke gården og have noget ud af det. Gården havde sin jord mellem Ejby Mosevej og Harrestrup Aa helt ned til mosen. Jeg ved ikke om Brandsbjerggaard eller Egbygaard var den største; de havde omkring

100 tønder land hver. Aksel Larsens gartneri var en udstykning fra Brandsbjerggaard, dog matr. 9d.”

Gårdens jord er i dag bebygget med villaer, men stuehuset er bevaret.

Egby Mejeri/Gaarden Kastaniely matr. 8f - Ejbytoften 2

Egby Mejeri var oprindelig ejet af Hans Peter Larsen (1857-1933), som var gift med Birte Hansine Pedersen (1863-1903). Sønnen Martin Andreas Larsen (1888-1960) var gift med Ester Marie Nielsen (1895-1943) fra Rødegaard, og han købte mejeriet af sin far i 1919. Skøde matr. 17b, 8e, 17e og 8f (Egby Mejeri) til Martin Larsen den 10. januar 1919 for 20.000 kr.

*Egby Mejeri 1890 - kusk er mejeriejer H. P. Larsen -
den senere ejer Martin Larsen sidder foran på gyngehest (Privatfoto - fotograf ukendt)*

FT 1940: Mejeriejer Martin Larsen, 52 år, og hustru Ester, 45 år. Sønnen Henry, 25 år, var chauffør, datteren Edith, 21 år, var husassistent, og plejesønnen Otto, 16 år, var skoledreng. Desuden var ansat en chauffør.

Laybourns Gaard matr. 9a - Ejby Mosevej 13

Laybourns Gaard optræder nogle steder som matr. 6a og andre som matr. 9a.

FT 1940: Gårdejer August Laybourn, 74 år, og hustru Mathilde, 69 år. En karl, en husassistent og en medhjælp er nævnt.

Edith: "Laybourns Gaard - det var ældre folk, og der var ingen børn der. Men der var jo søskende. Laybourn døde først i 40'erne - det år, jeg boede på Vilvorde fra 1941-1942 - for jeg var ovre og strø grønt. Det syntes mor, jeg skulle, for de var mine dåbsforældre. Hans kone blev meget gammel, hun flyttede ind til Vanløse eller Brønshøj, der fik hun en villa. Gården blev senere overtaget af gartner Engdal Christensen, der havde gartneri og byggede villaen Ejby Mosevej 30 og drivhusene.

Jorden til Laybourns Gaard lå mellem Ejby Mosevej og Nordre Ringvej. Fru Laybourn havde gården i nogle år efter mandens død. Der var en karl, der hed Erling, som passede køerne. Og der lå en stor mødding på hjørnet ved vejen til gartner Aksel Larsen. Onkel Skovs den ældste, Edel som bor på Ringstedkanten, hun blev gift med karlen fra Laybourns. Edel var ung pige hos Helleskovs på nabogården."

Stuehuset er bevaret og ejes af Glostrup Kommune.

Lykkeseje matr. 10f - Ejby Mosevej 9

FT 1940: Gårdejer Axel Helleskov, 56 år. Sønnen Svend, 25 år, datteren Ellen Marie, 23 år, samt en husassistent og hendes barn, en fodermester, en medhjælper og en kontrolassistent.

Edith: "Lykkeseje havde vist 70 tønder land. Jeg mener ikke, den har været solgt til andre. Helleskovs kom fra Skaarup på Svendborg-egnen, og sønnen Svend var et år ældre end min bror Henry. Ellen Marie Helleskov var to år yngre end Svend. Vi fire legede altid sammen, men jeg var jo den lille, og det var ikke altid, de ville have mig med. Ellen Marie har fortalt, at hun tog tit en hønsefjer, og det var nok til, at så rendte jeg hjem. Jeg var bange for en hønsefjer. Jeg var den lille pige med den meget store sløjfe i håret. Men hvis I ser billeder fra dengang, så havde de fleste piger på min alder sløjfe."

Rydgaard/Aage Pedersens Gaard matr. 11a - Ejby Torvevej 15

FT 1940: Gårdejer Aage Pedersen, 48, og hustru Petra, 46 år. Tre børn og to medhjælpere.

Edith: "Aage Pedersens Gaard blev i min barndom ejet af nogle, som hed Poulsen. Ellen, der var datter på gården, siger at hun var 4-5 år, da de kom til Ejby. Og de kom fra Hvidovre." - Hvor gården lå, ligger i dag daginstitutionen Ejbyvang samt den store p-plads foran Ejbyskolen. Aage Pedersen havde en stor mødding ud til Ejby Torvevej.

Sandkjærsgaard matr. 12a - Statenevej 46

FT 1940: Gårdejer Simon Ostermann, 71 år. Sønnen gårdejer Christian Ostermann, 35 år, og hustru Martha, 30 år. Et barn, en husassistent og en elev.

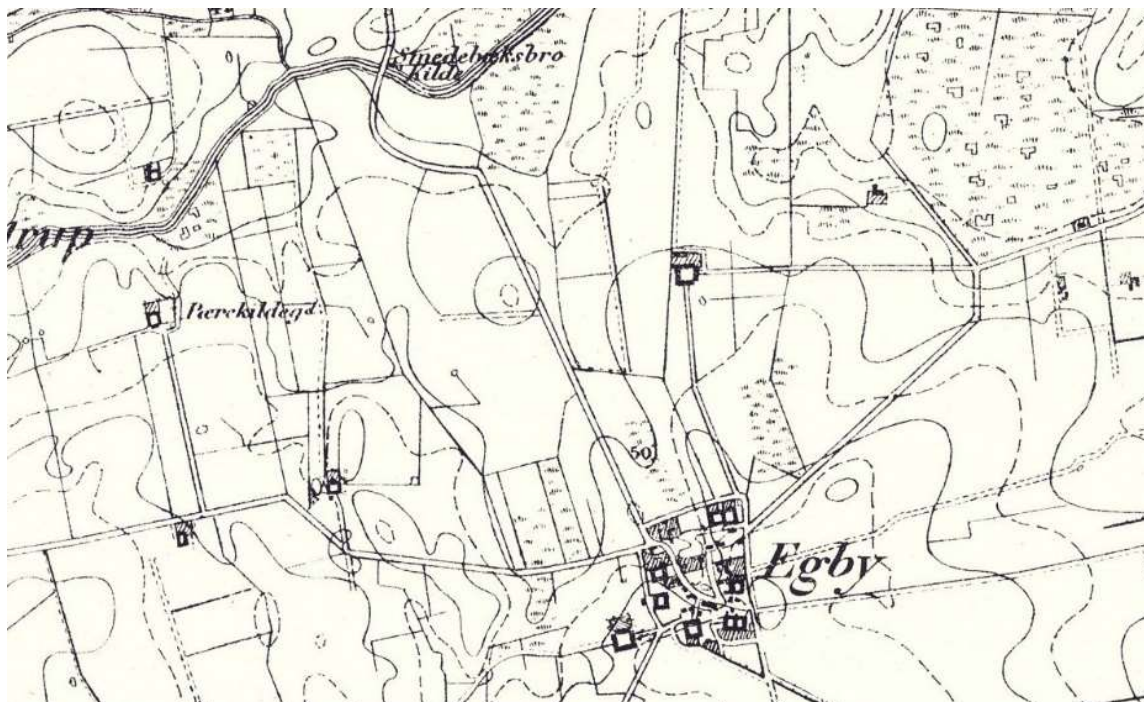
Edith: "Sandkjærsgaard, der boede Ostermann's også på et tidspunkt. Det var vist en gammel familiegård, inden Ostermann kom til. Men de tidligere ejere kunne altså ikke klare den. Ostermann kom vist til i 1930'erne. Far og mor kom sammen med A. P. Hansen, som var de sidste, der havde gården inden Ostermann tog over. A. P. Hansen var gift med en ungdomsveninde nede fra Rødegaard, hvor morfar kom fra."

Christian Ostermann var tømrer, og jeg har ladet mig fortælle, at han ordnede taget med helt nye spær. Gården ejes i dag af Glostrup Kommune; nogle omtaler den fejlagtigt som Dyregården, men navnet er altså Sandkjærsgaard.

Ukendt gård nord for Sandkjærsgaard

Edith: "Så lå der en gård mere - udover Sandkjærsgaard. Vi kunne komme derned ad en markvej fra Sandkjærsgaard. Det var noget gammelt skidt."

Mon det er Pærekildegaard i venstre side af kortet på næste side? Jeg kan desværre ikke spørge Edith, der døde i 2011, og jeg så først kortet i 2020.

Topografisk kort over Ejby 1877 i udsnit (Geodatastyrelsen)

Edith: "Konen dernede - der var så to drenge, og den ældste gik jeg i skole sammen med. Han var så tungsindig. Og moderen var klædt, som man gik i 1800-tallet. Men det endte også med, at sønnen tog sit eget liv. Han var kommet ud på en gård - jeg tror det var Grantoftegaard i Pederstrup - der hængte han sig. Faderen hed Karl Larsen. Han kørte rundt på cykel, og han hjalp til rundt omkring. - Gården lå, hvor der er en lavning med et vandhul i Sommerbyen bag Sandkjærsgaard, og de begyndte ikke på Sommerbyen før engang i 60'erne."

Sommerbyen med kolonihaver blev anlagt omkring 1961, hvor man også udvidede Skovlundevej. Ud for fru Qvistgaards ishus var en lille bakke, som fik skåret toppen af, og kastanjetræerne i siden blev fældet. Skovlundevej blev omdøbt til Bjergbakkevej.

*Daværende Skovlundevej i 1961 før bakken blev fjernet og vejnavn blev ændret til Bjergbakkevej. Gerda Qvistgaards iskiosk til højre lå nu Bjergbakkevej 104
(Foto Byhistorisk Hus - fotograf ukendt)*

Statenegaard matr. 13 - Dührings Plads 1 i Sommerbyen Ejby

FT 1940: Gårdejer Hans Larsen, 59 år, hans søstre Karen, 63 år, og Johanne, 61 år. En husassistent, en fodermester og en medhjælper.

Henning Larsen, søn fra Bjergbakkegaard, har fortalt om Statenegaard, at postbudet arvede gården på et senere tidspunkt. - Edith: "Ja, det var posten som gik her i Ejby. Det var tre søskende, der havde Statenegaard, og når posten var færdig med sin rute, så kom han derud. Postbud Nielsen arvede gården og flyttede derud. Så blev han bondemand i stedet for postbud. Han havde en søn, Bent, tror jeg nok. Jeg ved ikke rigtig, om det var ham, der blev politibetjent."

Stuehuset ligger i dag i Sommerbyen Ejby og benyttes af brugerne af kolonihaverne.

Bjergbakkegaard matr. 14a - Ejby Torvevej 13

FT 1940: Gårdejer Jens Larsen, 48 år, og hustru Ellen, 46 år. En husassistent og to medhjælpere.

Edith: "Bjergbakkegaard lå, hvor Ejbyskolen ligger i dag (og hvor Rydgaard lå med en stor mødding foran). Trærækken op til Bjergbakkegaard står der endnu - fra Ejby Torvevej op til skolens indgang. Jens Larsen havde Bjergbakkegaard; dem kom mor og far også lidt sammen med, for der fik vi også mælken fra. De kom ude fra Hvidovre på et tidspunkt, og den gård har Niels Hansen og moster Kristiane også haft."

Bjergbakkegaard 1944 (Foto Byhistorisk Hus - fotograf Knud Hansen)

Vestergaard/Ny Vestergaard matr. 14b - Statenevej 125

FT 1940: Gårdejer Lars Hansen, 56 år, og hustru Karen, 45 år. Datteren Dagny, 25 år, blev senere gift med Svend Helleskov på Lykkeseje. Sønnen Hans Peder, 23 år, overtog senere gården. To medhjælpere. Ud for den ene, Svend Aage Nielsen, stod "Eftersøgt af politiet. Ophold uden Flyttebevis." - Sådan en bemærkning har jeg aldrig tidligere set i de utallige folketællinger, jeg har gennemset. Måske det havde noget med besættelsen at gøre?

Edith: "Vestergaard brændte i 1931, og Otto var kun 6-7 år, men han cyklede ud og så på branden. Han måtte ikke - det var midt om vinteren. Han var bare stukket af, og jeg var syg og lå i sengen. Jeg lå i værelset over kælderen, og det var nemt at kigge ud, for der var ikke træer eller noget. Jeg kunne se branden, for blodbogen var der ikke på det tidspunkt. Den blev først plantet, efter bedstefar var død i 1933, hvor haven blev lagt om. Hans Peder Hansen, som var bror til Dagny på Lykkeseje, havde Vestergaard efter sine forældre Lars Hansen og hustru Karen Marie, født Nielsen. Det var en gammel gård, men efter branden fik han et nyt stuehus, og gården hed Ny Vestergaard."

Otto: "Da den gamle Vestergaard brændte, var jeg en knægt, der på cykel kørte derud. Det var om vinteren, og jeg var fuldstændig blåfrossen på hænderne og måtte have dem i koldt og varmt vand, da jeg kom hjem. Vestergaard brændte i 1931, og jeg har været nævenyttig og skulle cykle ud og se. Så kom brandvæsenet." - Gården er nedrevet.

Vestergaard 1925 - den brændte i 1931 (Foto Byhistorisk Hus - fotograf ukendt)

Eriksgaard matr. 15a - syd for/bagved den nye Ejbysskole

FT 1940: Gårdejer Erik Kallesø, 31 år, og hustru Karen Kallesø, 28 år. Tre elever og en husassistent.

Edith: "Stuehuset til Eriksgaard var fra 1870'erne og med fast tag. På Eriksgaard var der en søn, som hed Morten. Og han var meget ældre end os. Gården lå bag Ejbysskolen."

*Ester Larsen fra Egby Mejeri (nærmest) i samtale med fru Glistrup fra Heggelunds Mejeri 1940.
Heggelunds Mejeri i baggrunden er i dag Jansgaard (Privatfoto - fotograf ukendt)*

Jansgaard matr. 18c - Ejbytoften 4

FT 1940: Her anført med matr. 8c. Jansgaard blev tidligere kaldt Heggelunds Mejeri, som blev nedlagt ved Den Storkøbenhavnske Mælkeordning. Mejeriejer Hans Glistrup, 32 år, og hustru Aase Glistrup, 29 år. Et barn, en arbejdsdreng, en husassistent og en medhjælper.

Jansgaard var i 1940-erne hovedgevinst ved Rundskuedagen, som Københavns Journalistforbund afholdt i september i årene 1910-87. Omdrejningspunktet for dagen var salget af rundskuehæfter, der indeholdt adgangsbilletter til en række arrangementer, virksomheder, udstillinger og konkurrencer. På den måde kunne man se mange af byens hemmelighedsfulde steder, der normalt var hermetisk lukkede for publikum. Det svarer til nutidens Kulturnat i København. Hæfterne var nummererede, og man deltog på den måde også i et stort lotteri. Hovedgevinsten kunne være en eksotisk rejse til Kina og Japan, med hjemrejse over Moskva og Sankt Petersborg med den Transsibiriske Jernbane. Men under 1. og 2. Verdenskrig var der ikke mulighed for at rejse ud, så under 2. Verdenskrig købte Journalistforbundet fem gamle bondehuse på Vestegnen. I 1940 Torslunde, i 1941 Vallensbæk, i 1942 Herstedvester, i 1943 Herstedøster og i 1944 Ejby. Husene skulle gøres i stand, og for at holde omkostningerne nede gik nogle af journalisterne i gang med hammer og pensel. Alle husene var møblerede og med køkkenting, service osv., så de var lige til at flytte ind i. Bestemt en flot gevinst at få.

Andre virksomheder i Ejby

Ejby var naturligvis andet og mere end bondegårde og mejerier. Der var også store gartnerier, og fra bogen "Ejby - fra bronzealder til nutid" samt opslag i Folketælling 1940 kan desuden nævnes:

- Købmand Niels Martin Dinesen, 37 år, og hustru Bergliot, 35 år, samt et barn og en lærling - Ejby Torvevej 9.
- Møbelsnedker Emil Pettersson, 60 år, og hustru Emma, 58 år - Ejby Torvevej 10.
- Aldersrentenyder, fhv. mejeriejer Christian "Ejby" Christensen, 74 år, og hustru Martine, 73 år. Huset siden kaldet Fiskemandens Hus - Ejby Torvevej 11.
- Købmand Christian Lassen, 41 år, og hustru Alma, 40 år, samt tre børn - daværende Ejby Torvevej 12 (bygning nedrevet, ville i dag have ligget Ejby Mosevej 5).
- Telefoncentral Egbylille - betjent fra købmand Lassen. På døren af Egby Mejeri's lille lastbil stod Egbylille og telefonnummer.

*Købmand Christian Lassens forretning, som han havde arvet
efter sin svigerfar købmand H. P. Hansen (Luftfoto Sylvest Jensen)*

- Arbejdsmand Jørgen Larsen, 53 år, og hustru Petra, 48 år, samt et barn. Huset siden kaldet Tækkemandens Hus - Ejbykærvej 1 (i dag Ejby Torvevej 20).
- Smedemester Vilhelm Christiansen, 35 år, og hustru Karla, 26 år, samt en smedesvend. I 1943 overtaget af smedemester Lindquist - Ejbykærvej 3.
- Egby Vandværk - Ejby Smedevej 18 (nedrevet i 2020).
- Lærer Ole C. Nielsen, 62 år, og hustru Mary, 45 år, samt to børn - Ejbytoften 8.
- Egbyholm Glasværk matr. 8i - i dag hjørnet af Ejby Mosevej 137-159/Brandsbjergvej 80-90. Da glasværket blev nedlagt i 1951, etablerede Kolbe en tapetfabrik på grunden.
- Egby Savværk og Kassefabrik - Mosetoften 14

På Ejbykærsvej 7 (intet vejnavn dengang) boede karetmager Christian Andersen, 45 år, og hustru Ellen, 42 år, med et barn og en ansat. Han havde sit værksted lige over for det nuværende hus på et jordareal på 500 kvadratalen, købt ca. 1937 af mejeriejer Martin Larsen, Egby Mejeri.

I 1940 kunne tre købmænd leve af at betjene den lille landsby Ejby - og det selv om kolonihaverne endnu ikke var anlagt. Ud over købmændene Dinesen og Lassen, der lå i landsbyen, kom der omkring 1940 en købmand Edvard Olsen på Ejbydalsvej. I 1952 blev han erstattet af købmand Andersen i det udstykkede område.

Købmand Andersens søn Kurt Andersen fortæller:

"I december 1952 flyttede mine forældre Knud og Karen Andersen og jeg til Ejby. Vi byttede hus med den købmand, der var der før december 1952, og som hed Edvard Olsen. Vi boede forinden i et tre år gammelt hus på Simonsvej 3 ved Mosede Strand. Købmandsbutikken havde i 1952 adressen Ejbydalsvej 13. Efter udstykningen i 1968 blev adressen Ejbydalsvej 87. Huset, som er bygget af røde mursten, ligger der fortsat og er beliggende på en af de fire hjørnegrunde (det sydvestlige hjørne), hvor Ejbydalsvej og Brandsbjergvej mødes.

Inden udstykningen i 1968 havde grundene en størrelse på en halv eller en hel hektar (en eller to tønder land) beregnet til gartneridrift. Disse grunde var tidligere udstykket fra Brandsbjerggaard, der lå som en firlænget gård for enden af Brandsbjergvej. I dag er der kun gårdens stuehus tilbage, hvor der dengang boede tre familier, og en fjerde familie boede i en af længerne. Dele af de tre længer blev ødelagt ved en brand i 1955, som jeg tydeligt husker. Mine forældres grund blev udstykket i fem grunde i alt, hvor jeg købte en af disse og byggede et hus på adressen Ejbydalsvej 81. Der boede min kone og jeg til juli 1999, hvor vi flyttede til den nybyggede andelsboligforening på Nyvej i Glostrup.

Mine forældre lukkede købmandsbutikken i 1965. Det var min mor, der passede butikken - min far har aldrig stået bag disken. Vi leverede varer til alle ansatte på Kolbes Tapetfabrik. Hver eftermiddag efter skoletid tog jeg ned på fabrikken og tog mod ordrer hos alle, inklusive direktør Svend Kolbe og salgschef Svend Stimer. De fik leveret de stærke øl dagligt og hentede ofte selv en ekstra omgang øl hos min mor. Jeg kørte hjem og pakkede alle varerne og kørte tilbage til fabrikken og delte varerne ud. Om formiddagen var der en på fabrikken, der tog mod ordrer hos alle og ringede dem til mor, som pakkede varerne. De blev hentet af en af chaufførerne, som kørte tapetruller ud til farvehandlerne. Sidst på fredagen kørte jeg ned med regninger til alle og fulgte lige efter regnskabsmanden, der delte små brune lønningsposer ud til alle."

*Købmandsbutik 1957 på Ejbydalsvej 13 (i dag Ejbydalsvej 87).
Bemærk telefonnr. Egbylille 418. (Fotograf Kurt Andersen)*

Ungdomstid i Ejby

Otto: "Min far Lars Olsen sad på Byagergaard i nogle år, og jeg mener, at han på et tidspunkt spurgte mine plejeforældre Ester og Martin Larsen, om jeg skulle være landmand. Det spørgsmål har været rejst, men jeg har været bevidst om, at det skulle jeg ikke. - Mon ikke Lars Olsen efter salg af Byagergaard kom op til sin bror på Vibeholm, for der havde vi søskende boet en overgang. Men der var vist for meget daglejer i det, så der er han så smuttet fra igen. En overgang boede min far hos en Jørgensen, der havde et depot i Taastrup. Der boede han på 1. sal i en villa. Jeg mener, han boede der, da én af de ældste piger blev gift.

Senere flyttede han ud på gården i Brøndbyvester Nordmark, hvor han forpagtede Niels Christian Pedersens gård i flere år. Når man skulle derud, kørte man over Brøndbyvester Nordmark - Vesterled - hvor der ikke var bygget de mange huse. Og så ad nogle markstier derud til. Dengang var der ingen Søndre Ringvej - der var en smal vej som hed Knudsvej, som var en forløber for Søndre Ringvej. Vi kørte ud over Vesterled på cykel, når jeg skulle derud på ferie. Jeg kom jo sådan lidt på omgang, når jeg skulle holde ferie. Dels hos min far, og jeg har også holdt ferie hos mine ældre søstre og svogre. I Viby hos Marie og Harly, i Taastrup hos Anna og Ole og i Roskilde hos Jenny og Carl. Efterhånden som jeg voksede op, skulle jeg på ferie hos min far. Han var landmand, og dengang høstede man med selvbinder og heste."

Der høstes med selvbinder og heste på Vibeholm (Privatfoto - fotograf ukendt)

Otto: ”Man gik jo ikke bare ind i sæden, som man gør med de moderne maskiner, så man lavede en plads. Der skulle være plads til hestene. Så slog man for, og så samlede man aks sammen, og så tog man noget halm og bandt rundt om. Når man så havde kørt med den der selvbinder - der var noget garn på, som var lidt olieret og ubehageligt at røre ved - så skulle vi børn samle sammen, når han var færdig. Så kunne han sætte det op i hove - korn mod korn - det skulle stå og tørre der. Sådan noget skar jo ad helvede til i fingrene, så det var ikke særligt morsomt. Det var ikke altid sjovt at komme på ferie.

Når kornnegene var tørre, så langede man dem op på vognen med en høtyv, og så myldrede det ud med mus. Der var masser af mus, og mange røg med hjem i laden, hvor de sad og gemte sig. De mange mus spiste kernerne, som der også var spildt mange af på jorden. Der gik meget til spilde med en selvbinder.

Senere så tærskede man det. Der var nogle, der kørte rundt med et tærskværk, trukket af en traktor med nogle remme. Der stod de så og snittede negene op og puttede det ned, og så kom halmen ud. Det var et sjak, der tog rundt på gårdene - det var ikke sådan, at alle selv havde maskineriet, som de har i vore dage. Kornet kørte man hjem, når man vurderede, at det var tørt nok. Så måtte de komme med tærskværket, når de havde tid.”

Tærskværk i Ejby ca. 1920 (Foto Byhistorisk Hus - fotograf ukendt)

Otto: "Min far Lars Olsen måtte opgive gården i Brøndbyvester Nordmark, og han kom så til Taastrup, hvor han boede oppe på toppen af det hus, Anna og Ole havde. Sådant en slags lejlighed, hvor han boede til sine dages ende. Det var Nyvej i Taastrup; vejen hedder i dag Røjlevangen. Min far døde 6. juni 1947, hvor jeg har været knap 23 år gammel."

Mormor og morfar på Jernbanevej

Otto: "Mine bedsteforældre Maren Kirstine og Jens Nielsen kendte jeg godt. Jens Nielsen døde i 1940. I den tid jeg kan huske, boede de på hjørnet af Jernbanevej overfor Jernbanehotellet. Jernbanevej 24 var en kendt adresse i familien. En stor rødstensvilla med udhus, hvor der i hvert fald kunne være én hest - hvis der ikke kunne være to. Det var det hus, der senere blev omdannet til Glostrup Bolighus, men nu er det revet ned. Bedstemor samlede hvert år til jul en stor del af familien, hvor vi spiste. De havde jo et par store stuer på række, og det var vældigt skægt for os børn at komme op til byen. Det var vi ikke så vant til, og vi gik ud og lavede lidt småballade."

Jernbanevej 24 (Foto Byhistorisk Hus - fotograf Knud Hansen)

Otto: ”Ovre på den modsatte side af Jernbanehotellet - på banesiden - der lå en stor bygning, hvor blandt andet Magasin du Nord havde noget manufaktur. Så var der nogle beboere i nogle lejligheder ovenover, og os som ikke var vant til ringeklokker, vi havde kløe i fingrene og skulle over og trykke på ringeklokkerne, og folk blev jo pissesure på os.

Bedsteforældrene kom fra Rødegaard på Islev Mark. Jeg tør ikke sige, om jeg har været derinde. Det var morbror Lars, der overtog gården; jeg har nok været der på et tidspunkt, hvor morbror Lars har haft den, men jeg husker det ikke. Lars var søn af Jens Nielsen og overtog Rødegaard og kom senere til Thorslunde, hvor han fik Lundemosegaard. Så han har nok fået gode penge for Rødegaard, der kom ind i inderzonen efterhånden. Eller også er der nogle andre, der har tjent penge. Den anden, det var Niels Christian, der senere kom ned til Ringsted og fik en gård i Egerup, Bringstrup Sogn. Dem så vi ikke så meget til; det var langt væk, så det var ikke så tit, vi så dem.

Men mine bedsteforældre havde derudover mange piger, der var jo 11 børn i alt, hvoraf 10 blev voksne, heraf to drenge. Så der har været otte piger, hvor min mor var den ældste. Laura var næstældst og gift med Niels Otto Olsen på Vibeholm i Brøndbyøster. Dorothea var tredjeældst og gift med Karl Joel Jensen fra Sverige. Kristiane var fjerdeældst og gift med Niels Hansen, Tjørnehøjgaard i Brøndbyvester. Ester var femteældst og gift med Martin Larsen, Egby Mejeri. Anna var sjetteældst og gift med Oluf Kortsen, Søagergaard i Brøndbyøster. Mary var næste i rækken og gift med Jens Peter Skov, Skelbækholm i Sengeløse. Den yngste var Agnes, der først var gift med Henry Vestergaard Nielsen, parcellist i Vindinge, og siden med Aksel Heller Jensen, gårdejer i Stenlille. Hun kom og hjalp os nogle gange med vasken, da vi boede i Ejby.”

Otto: ”På Tjørnehøjgaard sad jo Kristiane og Niels Hansen, og så var der gården i Brøndbyøster, der lå ude i skoven, hvor familien Kortsen sad. Jeg ved ikke, om de har ejet den, for i den tid jeg husker, var den ejet af Københavns Kommune. Søagergaard hed den. Kortsen var sognefoged og med i Ligningskommissionen. Han døde vist af mavekræft. Skov havde Skelbækholm ude ved Sengeløse, og han var meget optaget af heste. Han var med i en køreforening og havde nogle fine heste. Jeg husker, når svogrene kom til Ejby. Nogle af dem havde hestevogne, og Skov og Niels Hansen skulle altid konkurrere om, hvem der kunne slå hinanden med piskene, og så gik det stærkt. Sådan var der lidt konkurrence mellem svogrene. Så var der Karl Joel Jensen, der var gift med Dorothea. Hun havde et ismejeri i Ryesgade nede i kælderen. Det er hun sikkert blevet hjulpet til. Hende blev der bejlet til, jeg har hørt at både min far Lars Olsen og Martin Larsen var interesseret. Hun kom en overgang tit i Ejby - hun havde en lejlighed inde bag ismejeriet i Ryesgade.”

Farmor og farfar døde tidligt

Otto: "Min bedstefar på min fars side, Ole Olsen, døde i 1921, inden jeg blev født. Min bedstemor Ane Bertine var død allerede i 1905. - Jeg kender ikke så meget til min fars familie; der var faster Agnes Olsen, som vi plejede lidt omgang med. Så var der Katinka og Mathilde, som man så ved sporadiske lejligheder. Men faster Agnes dyrkede vi samkvem med. De har været med til konfirmation og sådan i familien. Hende besøgte vi også i Lyngby, når hun havde fødselsdag. Hun var medlem af en loge - Rebekkasøster - og så var hun lærerinde på en skole i Lyngby. Jeg har senere talt med en kollega i Det Danske Trælastkompagni, og han eller hans kone har oplevet hende som lærerinde.

Agnes Olsen blev gift sent - 42 år gammel - 22. oktober 1931 med enkemanden Mads Houlsted Rasmussen. Han var politimand - en stovt fyr (panserbasse), som fuldstændig lignede Ib Schønberg. Han gik i Nyhavn med hjelm på og stav og lidt mave. Han var en festlig mand, og det var dengang, hvor man sagde "vil du have en på nakken eller du ryger på stationen", og så valgte folk at få en på nakken. Nyhavn var dengang ikke et pænt område, og så gik der sådan et par panserbasser. Det er fra Agnes og Mads, vi har de små kopper og kagegafler med navn på og den lille figur med æggene på hovedet. Mads var enkemand og havde et barn fra første ægteskab, som skulle arve ham, da han døde 3. december 1954 i Lyngby. Agnes var fattig - der var ikke penge til begravelsen - så noget af det, vi havde fået tidligere, lod vi gå ind i boet."

Arv fra Agnes Olsen (Privatfoto - fotograf Leif Meyer Olsen)

Otto: "Min fars bror, Niels Otto Olsen, ejede Vibeholm. Dér blev holdt mange fester, og det findes der også fotos af, f.eks. da bedstefar Jens Nielsen havde 80 års fødselsdag og vist nok også deres guldbryllup. På et foto fra deres guldbryllup, kigger jeg frem bag klaveret på Jernbanevej. Da Niels Otto Olsen solgte Vibeholm, havnede de ude i Vridsløse i en længe, der lå ud til Roskildevej."

*Maren Kirstines guldbryllup i 1934 på Jernbanevej - Otto står i baggrunden
(Privatfoto - fotograf ukendt)*

Otto: "På Sandkjærsgaard døde Christian Ostermanns far Simon; han var tømrer. Familien kom fra Kalundborg - hvis ikke Christian Ostermann har overtaget gården direkte. Christian var snedker og tømrer, så hvad mon han skulle der. Han var gift med Martha, som var datter fra Vibeholm. Christian fornyede alt træværk på Sandkjærsgaard."

Otto: "Familien var jo så stor, så det var ikke alle, vi kom sammen med. Jeg kan huske, vi var hos Niels Hansen og moster Kristiane på Tjørnehøjgaard, hos Kortsen på Søagergaard og til fest hos Niels Otto Olsen og Laura på Vibeholm. Og så hos Skov og moster Mary på Skelbækholm i Sengeløse. Det var de steder, hvor der blev holdt fest, og børnene måtte komme med. Nede i Egerup ved Bringstrup var det en begivenhed, hvis vi skulle derned; vi skulle nærmest leje en bus for at komme derned. Det lå langt Fanden i vold. Og under krigen var der ikke noget, der hed privatbiler.

Jeg husker ikke, i hvilket værelse jeg boede på Egby Mejeri. Jeg har nok boet sammen med de gamle; har nok været for lille til at bo alene på loftet. Der hvor der senere blev soveværelse (et forhøjet værelse oven over kælderen), var der borgerstue. Så de har formentlig haft soveværelse på loftet - det værelse mod haven, der senere blev delt. Men der boede også en karl ovenpå, og der boede en mejerist i værelset i den ene længe. Mejeristen hed Larsen, og han boede i "udhuset." Larsen blev gift. Chaufføren Nielsen boede også på et værelse på loftet."

Otto: "Den store stue var lukket under krigen; der blev ikke fyret - kun når der kom gæster. Ellers var vi inde i den lille stue, hvor der var en kakkelovn. Der måtte ikke fyres for meget, og det var et problem at få tørret bleer. Vi fik jo ikke meget børnetøj under krigen og lige efter. Ruth blev nødt til at vaske om aftenen og hænge til tørre om natten; så hang det inde i stuen. Så skulle der jo lige fyres lidt, men så gik Martin Larsen ned og lukkede, så fyret ikke kunne brænde og bleerne ikke tørre.

Men hvis vi skruer tiden tilbage til mine barndomsår, så fik de bygget mejeriet ud med en tilbygning i haven. Egentlig var der delvist mejeri nede i kælderen, hvor man gik ned ad en trappe til et lokale, hvor man senere indrettede køkkenet. Men senere byggede man ud i haven - den hvide bygning - og der var stillads, og det var lige noget for en rask dreng at kravle op og ned ad. På et tidspunkt kunne jeg komme ned med kroppen, men jeg kunne ikke komme igennem med hovedet og komme op. Så jeg hang der og råbte efter hjælp. Det kan jeg huske - det gjorde indtryk. Men jeg husker ikke, hvem der kom og hjalp.

Vi havde også en gul grisestald, der lå længere nede, og både der og i mejeriet var der køgeri. Da der var mejeri, kørte de madrester ned til den gule grisestald, og så kogte man griseæde dernede. Jeg blev sat til at hjælpe - jeg var måske ikke så arbejdsom, men nede bag den gule grisestald havde vi høns, og det var mit arbejde at gøre rent dér. Vi havde også duer på loftet af den gule grisestald, og det var også mit område. De andre i familien åd duerne, men jeg skulle gøre rent deroppe. Når der skulle laves tømrerarbejde, sendte man bud efter farbror Emil, en bror til H. P. Larsen."

Bedstefaren på Egby Mejeri

Edith: "Min bedstefar Hans Peter Larsen boede også hos os. Mor flyttede jo op til ham og min far, kan man sige, hun kom nede fra Rødegaard på Islev Mark. Så boede bedstefar på aftægt. Min far Martin Larsen overtog mejeriet i 1919, da jeg blev født. Forinden boede de også på gården, hvor bedstefar fik et værelse. H. P. Larsen døde i januar 1933. Så lå han lit-de-parade hjemme i spisestuen. Jeg skulle til spil - klaver hos fru Kofoed. Hun var begyndt med danseskolen, men hun havde også elever til spil. Jeg skulle betale, og mor siger, at jeg kan gå ind og hente penge i skrivebordet. Det gjorde jeg, og der ligger bedstefar på divanen, og jeg tænkte ved mig selv, at han så mærkelig ud. Og så havde han læst i salmebogen, fordi han lå på en anden måde. Men jeg siger ikke noget til mor; jeg kører bare, men jeg havde det inde i hovedet hele tiden. Og i det jeg kommer hjem, og går ind ad døren, så kan jeg kigge lige ind i bedstefars stue, og der ligger han stadigvæk. Men det der sådan set er værst er, at mor snakker med fru Poulsen ude fra Brandsbjerggaard, og der siger mor blandt andet "nå, klokken er blevet mange, jeg må lige ind og se, om bedstefar er død." Det er jo sådan en vending, man bruger. Han blev godt 75 år."

Otto: "H. P. Larsen plejede at sove til middag i den lille stue, og en dag vågnede han ikke op igen - han var død. Jeg kom hjem fra skole, og de stod og kiggede på den døde mand. Det gjorde et stort indtryk på mig. Jeg husker ikke, hvor han boede, men jeg gik meget og tænkte på, at hvis der nu ringede en journalist og skulle spørge mig om, hvordan han var død - hvad jeg så skulle svare. Jeg har ikke været så gammel - otte år - men jeg har haft en livlig fantasi, ikke."

Rikke Reetz var ansat på Glostrup Forsyning og omtaler H. P. Larsen i en artikel om Egby Vandværk i Folkebladet 2020. Herfra er klippet: "Mejeriejer H. P. Larsen var blandt stifterne af Egby Vandværk. Den 28. november 1907 mødtes 29 grundejere, som alle ønskede en mere stabil vandforsyning, og samme aften underskrev de "Vedtægt for Egby Vandværk". I starten af 1908 blev et skøde fra gårdejer Søren Peder Larsen om salg af en parcel fra Spirgaard underskrevet, og så kunne vandværket opføres. De nye ejere hed Andelsselskabet Egby Vandværk. Landsbyen Ejby - med smedje, mejerier og landbrug - havde et større og større behov for en stabil vandforsyning, og resultatet var opførelsen af eget vandværk.

Men i 2017 stoppede Ejby Vandværk med at pumpe drikkevand ud til borgerne. Tiden var løbet fra det gamle vandværks teknologiske kunnen, og et Letbaneprojekt kom pludselig i vejen for vandledningerne. Derfor besluttede bestyrelsen i Glostrup Forsyning, at der skulle etableres en ny råvandsledning, som førte det oppumpede Ejby-vand til Glostrup til de nyere vandværker, Hovedvandværket på Ørnebjergvej og Hjelpevandværket på Stadionvej. Og i 2020 blev den gamle vandværksbygning i Ejby revet ned."

Fra Egby Mejeri til Gaarden Kastaniely

Otto: "Mens man havde mejeriet, var man en gavmild familie. Når man lavede sorte pølser af blodet fra grisen - den skreg jo, når den blev stukket - og når tarme var rensset etc., så fik vi en pølse hver, og så kørte man af gammel skik rundt til restauratører og delte ud. Ruth mfl. havde stået og knoklet; der var så mange pølser, at de blev kogt i gruekedlen. Det var sådan en skik man fulgte." - Ruth: "Da vi havde lavet det et par gange, ville jeg ikke være med mere."

Otto: "Men hvis man går tilbage i tiden, da mejeriet blev udbygget, da har jeg vel været 5-6 år. Så det har været fra ca. 1930 og ti år frem. Mellem den gule grisestald og gården var en sti gennem vores have. Den ville vi gerne have nedlagt. Men det ville Dagny Helleskov på Lykkeseje ikke være med til, for den blev brugt, når hun skulle til købmand Dinesen ved det store gadekær. Så var hun fri for at gå forbi købmand Lassen med sine varer. Der havde nok været vundet hævde på at bruge stien, som Dagny kaldte en kirkesti. Vi prøvede at sætte en låge op. Da mejeriet blev nedlagt, kom der køgeri i mejeribygningen. Det var der, vores colliehund Shep røg ned en gang; den blev skoldet og måtte senere aflives. På et tidspunkt har man også købt den hvide grisestald, hvor der bagved lå tre garager. Den hørte oprindeligt til Heggelunds ejendom. Der lå også en transformerstation og den gamle telefoncentral, som var en af de første, der blev automatiseret."

Den hvide grisestald med garager i højre side af foto lå, hvor Ejby Mosevej 49-51 m.fl. er i dag (Privatfoto - fotograf ukendt)

Otto: ”I den hvide grisestald var også køgeri, og det kan måske være etableret af Heggelund, der havde grise, inden de fik mejeri. Vi havde mødding bag den hvide grisestald, mødding ved gavlen til gården og mødding bag den gule grisestald. Tre møddinger. Der duftede herligt. Øvre bag den hvide grisestald havde vi i flere år kartoffelmark, og det var lige meget, hvor vi gravede, så stødte vi på gamle kaffekander, sengefjedre m.m. Der må have været en slags losseplads. Vi har en gang i protest brændt en sofa af derovre, og da sprang fjedrene rundt. Vi havde sådan en halvrund sofa, som var ganske nydelig. Så købte vi en fire personers, som vi kunne få gennem en, der kendte en anden, der kendte osv. Vi havde den halvrunde til salg i lokalavisen, og så ringede tante Gitte (Denning) og grinte af, at vi havde den til salg. Så blev vi så ærgerlige, at vi kørte den over og brændte den, og så sprang alle fjedrene. Vi havde lige fået den ombetrasket. Så ville skæbnen, at deres datter Anne skulle giftes, og så ringede tante Gitte og spurgte, om vi havde sofaen. Men det havde vi ikke, den havde vi brændt af. Vi skulle heller ikke have sat den til salg; man bliver jo nærmest til grin, når man tror, andre kan bruge noget. Så hellere bare brænde det af.

Møddingen ved den hvide grisestald lå på bagsiden over mod gartner Aksel Larsen. Vores nærmeste nabo var Laybourn mod nord. Han havde en stor mødding ud mod vejen, og han havde køer - vi hentede mælk derovre - stuehuset ejes nu af Glostrup Kommune, Ejby Mosevej 13. Gården ved siden af Laybourns var Helleskovs - Lykkeseje - og der var nogle forfærdelige udlænger.”

Lykkeseje til venstre og Laybourns Gaard bagved øverst i 1949. En gul grisestald i nederste højre hjørne tilhørte Gaarden Kastaniely (Foto Byhistorisk Hus - fotograf ukendt)

Otto: "På Lykkeseje kom jeg en del; på loftet havde de legetøj og Svend Helleskov har været lidt ældre end mig - ni år ældre - og på loftet af stuehuset var der legetøj. Efter sigende er jeg blevet mishandlet af Ellen Marie (Svends søster) og Edith, der lagde mig i deres dukkevogn og opfattede mig som legetøj. Det har nok været, da jeg var helt lille.

De åd og drak

Jeg husker, at der en gang om året - da min moster Ester levede - var tradition for, at alle de bagere og konditorer, der fik leveret mælk og fløde, kom og åd og drak. Vi havde en sølvskål, hvor der var indgraveret navne på konditorsvende og bagersvende samt "Tak for din dåd, fra dem der drak og åd - kokke og konditorer." Den gav de til Ester som tak. Den er dateret 16. september 1922 fra H. P. Larsens (bedstefars) tid. Der var også en glasskål, som er gået i stykker. Det ligner messing, men mangler bare at blive pudset. Man var meget gæstfri over for kunderne. Det gjorde indtryk på mig, at konditorparret fra Vanløse Allé var så fornemme, at deres børn sagde "De" til dem. Konditoriet lå vist på hjørnet af Vanløse Allé og Slotsherrensvej. Jeg kom jo som halvstor knægt med rundt og afleverede mælk og hentede svinefoder i København. På Kroghslyst hentede de mask hos Carlsberg; det gjorde min plejebror Henry vist også."

Edith: "Jeg tror kun, de var hjemme hos os den ene gang. Der var så flere af dem, der blev selvstændige. Jeg ved slet ikke, hvor mange navne der er på. Der var et par restauratører, som kom om efteråret og spiste andesteg, og den ene af dem blev vært oppe på Restaurant Siesta. Til de tre brødre og deres far skulle der sættes en hel and af til hver. De åd, men de var jo også nogle brede nogle. Og de havde restauration inde i Borgergade. Når mor og jeg var i byen, så skulle vi gerne mødes med far inde i Borgergade.

Så jeg har set noget af alt det gamle inde i Borgergade. Og faderen - restauratøren - når der blev slagtet, så skulle han altid have griseørerne. Dem ristede han på en pande. Det var én af sønnerne, som overtog Siesta. Mor og far havde sølvbryllup i 1940; da var han på Siesta."

Otto: "I min barndom var jeg kendt som Olsen - ingen kaldte mig Otto, det var bare "lille Olsen." En gang der var gæster, stod jeg oppe på loftet og tissede ud af en loftsled. Det har jeg fået at vide flere gange. Jeg husker ikke, hvem der var mine legekammerater. Det var nok Hans Jørn fra Antikken og Erling, der boede i det lille hus ved ham, vi kaldte Kapellanen, det lå ved rundingen mod Udlodsvej. Det var dem, jeg legede mest med. De var lidt ældre end mig, og de to har altid sagt, at jeg støbte kuglerne og så lavede de det. Jeg ved ikke, hvor de har det fra. Men jeg kom engang intetanende ned i byen, og de to raske gutter havde en slangebøsse hver, og så var de

kommet til at skyde et hul i købmand Dinesens rude. Og så kom de og gav mig en slangebøsse, og så var jeg medskyldig i, at købmand Dinesens rude var gået i stykker. Jeg anede ikke noget om, at de havde skudt med slangebøsse; der har jeg været uskyldig for en gangs skyld. Det blev der noget ballade over.

Min moster Ester var en rask dame - hun kunne også mange ting. Hun havde kørekort og kørte bil, og hvis der manglede en mand, trådte hun til. En gang var hun i færd med at rense kloak og fik da et stykke ståltråd i øjet. Det var en dame, der var "go" i."

Ester kørte også lastbil - her på Byagergaard i 1926 (Privatfoto - fotograf ukendt)

Edith: "Brandsbjerggaard ejedes af Søren Poulsen. Vi kom ikke meget sammen med de andre gårdejere, men der var et årligt ædegilde, og der kom de bønder, som leverede mælk. I de senere år fik vi også mælk ude fra Herstedøster, men de var ikke med, når der blev inviteret. Kun Ejbyerne. Det var Bjergbakkegaard, Statenegaard, Sandkjærsgaard - og så de 3-4 gårde i Harrestrup. Og så fik vi mælk fra Laybourn og fra Søren Poulsen på Brandsbjerggaard. Eriksgaard og Helleskov på Lykkeseje leverede mælk til Heggelunds Mejeri. Hjørnegaard leverede til Christian Eiby, og det gjorde Aage Pedersens gård Rydgaard, Egbygaard og Eriksgaard også. Vi fik også mælk fra Anders Thomsen på Gl. Krusegaard (i nærheden af den store sten). Det var nogle af dem, der kom og spiste en gang om året."

Edith: "Far og mor havde omgang med snedkermester Emil Pettersson og købmanden, der hed Laybourn Petersen, der hvor Dinesen senere overtog forretningen, og så Søren Poulsen fra Brandsbjerggaard. De fire par. Om de spillede kort, det kan jeg ikke huske, men de tog da på skovtur sammen.

Der var også juletræsfest. Vi startede oppe på skolen, men så kom smed Johnsen - og der kom flere børn og også nye lærere. Så gik Johnsen rundt og samlede ind til juletræsfesten, som blev holdt på Restaurant Byparken. Men forinden, da vi gik i skole, så blev det holdt oppe på skolen, og så dansede vi omkring juletræet inde i skolestuen. Og skolelærerens fru Nielsen havde lavet kaffe og chokoladebord, som damerne kom med til juletræsfesten. Så blev vi inviteret ind i privaten. Det var 3. juledag i 20'erne og først i 30'erne. Da var Johnsen en ung mand og smed. Han begyndte hos den gamle smed Christiansen. Smed Lindquist kom til Ejby den 15. februar 1943, for de var lige kommet, da mor døde den 17. februar. Da lå smedjen stadig nede ved gadekæret. Det var først, da Marshall-hjælpen kom først i 50'erne, at han fik bygget smedjen oppe ved Hjørnegaard."

Ejby Smedie ved det store gadekær 1949 (Foto Byhistorisk Hus - fotograf ukendt)

Marshall-hjælpen

I 1948 faldt Marshall-hjælpen som en appelsin lige ned i landbrugets turban. Efter besættelsen var landbruget udslidt og forældet, men over fem år modtog Danmark dollars og råstoffer for 1,7 milliarder datidskroner. Nu blev det muligt at købe de dejlige maskiner, der kunne erstatte mange hestes og menneskers arbejde. De nyindkøbte vidundere trak i ekspresfart det nedslidte danske landbrug i retning af effektivisering.

Edith: ”Der kom nogle midler fra Marshall-hjælpen. Inden da stod smeden ved gadekæret og skoede heste, som var bundet. Længere oppe ad smøgen boede karetmageren. Han lavede mange hjul, og smeden lavede jernringene, og så blev de færdige hjul smidt ned i gadekæret. Jernringen blev kølet af og trak sig sammen, og træet i hjulet udvidede sig. Og så passede ring og hjul sammen. De hamrede og regerede med de hjul; der skulle kræfter til. Det var en meget fin karetmager.

Der var også en meget dygtig møbelsnedker, så der har været ”industri” i Ejby. Emil Pettersson havde sin møbelvirksomhed i Ejby. Både han og fru en var fra Sverige. Fru Pettersson havde selskabsdame, som også var svensker.” - Da vi store drenge i 1960’erne spillede ishockey på det store gadekær, stod Emil Pettersson og kiggede på. Vi spillede med krogede grene som stave, og så gik Pettersson ind på værkstedet og lavede hockeystave til os alle.

*Emil Pettersson var en dygtig møbelsnedker - her en stol med intarsia
(Privatfoto - fotograf ukendt)*

Skoletid

Egby Skole blev opført i 1911, og bygningen eksisterer stadig på Ejbytoften 8. Den afløste den gamle skole fra 1819.

Edith: ”Jeg startede i skolen i januar, som jeg fyldte syv år den 10. maj 1926. Vi kunne bare starte, når vi syntes. Da var Ole C. Nielsen enelærer.”

Otto: ”Jeg kom i skole som knap syvårig i 1931. Skoleåret gik fra april til april, og jeg har fødselsdag i august, så det har været i april 1931. Dengang var der på Egby Skole to klasser: Den store klasse og den lille klasse. Den store klasse gik om morgenen og den lille klasse gik så efterfølgende. Der var tre årgange sammen i den lille klasse og fire årgange i den store, men kun en lærer. I Egby Skole lærte vi noget. Ole C. Nielsen var dygtig til at undervise så mange, men i praksis satte man de ældre til at hjælpe de yngre, for det var svært at undervise 3-4 årgange på en gang.

I skolen havde vi tavle og griffel, og når vi sad og skulle lave begyndelsen til et N, så lavede man sådan en bøjle, og den kunne også blive begyndelsen til et R. Det var det første, man startede med. Der har været 10-15 i klassen. Gymnastik havde vi i skolegården. Der var også nogle ribber derude; vi var i vores normale tøj og hoppede lidt.”

Egby Skoles lærer

Lærer Ole Christoffer Nielsen var født 8. august 1878 i Svendstrup, Vejlø Sogn i Præstø Amt, og hans kone Mary var gårdmandsdatter fra Lykkeseje i Ejby.

Edith: ”Hun hed Mary Olivia Knudsen og var født 11. juli 1895, og det var jo galt, for hun var ikke mere end 16 år, da hun blev gravid. Det var en sag, der skulle tysses ned. Der blev snakket meget om, at kun fordi det var en gårdmandsdatter, så blev der ikke gjort noget ved det. Havde hun været datter af en arbejder, så var det blevet blæst op.”

De blev gift 8. december 1911 i Glostrup Kirke. Fra vielsen bemærkes i kirkebogen, at attest fra Ministeriet af 30. november og Glostrup Sogneråds attest af 5. december 1911 foreligger, lige som brudens mors og værges samtykke af 4. december 1911. Den 7. maj 1912 nedkom den unge hustru med datteren Helga; moderen var kun 16 år. Faderen, som var hendes lærer, var 33 år.

Egby Skole ca. 1925 (Foto Byhistorisk Hus - fotograf ukendt)

Mary var datter af gårdejer Anders Knudsen, der havde matr. 10 - senere Lykkeseje - men Anders Knudsen var død allerede 3. juni 1897, kun 35 år gammel. - Edith: "Han hængte sig; han var ikke syg, det var noget med økonomi. Enken Esther ventede barn og fødte en søn i oktober 1897, som blev opkaldt efter sin afdøde far. Unge Anders Knudsen kom meget hos os på Egby Mejeri. Esther drev gården, som siden blev solgt til Aksel Helleskov. Derpå flyttede Esther på aftægt ned til 1. sal på nuværende Bjergbakkevej 104; huset hørte til Lykkeseje." - Bjergbakkevej hed dengang Skovlundevej. Her boede senere Knud og Gerda Qvistgaard, der havde iskiosk i mere end 50 år.

Edith: "Otto var jo plejebarn, så han var under plejetilsyn. Og det var skolelærerens fru Nielsen, der skulle komme en gang om året. Men hendes første bemærkning var: "Ja, jeg behøver jo ikke at komme, men jeg vil gerne have den kop kaffe, der er lavet klar." Det var Mary Nielsen, og hun var så rødhåret. Et meget flot hår."

Otto: "Lærer Ole C. Nielsen var dygtig til at spille violin, og han kunne holde tale. Han var en, man altid inviterede til fester, men han inviterede vist aldrig tilbage." - Edith: "Hans kone Mary var håndarbejds lærer. Og det håndarbejde var ikke alle piger lige interesseret i. Når vi sluttede skoleåret, så skulle alt håndarbejdet være færdigt. Mit nåede aldrig at blive færdigt. Men så havde skolelæreren en datter, og hun broderede det færdigt for en, og fru Nielsen vaskede det. Så når provsten kom, så lå det hele rent og færdigt - det var nyvasket og strøget. Provsten skulle også overhøre os - om vi kunne vores religion. Provsten hed Koch - Hermann Koch, som Kochsvej i Glostrup er opkaldt efter. Det at gå i skole var noget, der skulle overstås. Min bror Henry kom i realskolen i Ballerup. Der var aldrig tale om, at jeg skulle i realskolen, som jeg havde set hen til. Det var kun drenge, der skulle der. Pigerne skulle alligevel bare giftes. Sådan var det."

Lærer Ole C. Nielsen ved katederet 1944 (Foto Byhistorisk Hus - fotograf Knud Hansen)

Lærer Ole C. Nielsen var også kirkesanger. De to skolelærere fra Ejby og Hvissinge har været degne. De skiftedes til at komme og læse oppe i Glostrup Kirke. Skolen i Hvissinge var magen til den i Ejby, og bygningen eksisterer fortsat ved Hvissinge gadekær.

Glostrup kommunale Realskole

I 1937-1941 gik Otto på Glostrup kommunale Realskole (senere navngivet Højvangskolen). Nordre Ringvej blev først anlagt i 1940-erne, så skolevejen gik fra Ejby og østpå ad den gamle Rødovrevej og via daværende Hvissingevej (nu Oxbjergvej og Birkeskoven) gennem Hvissinge landsby og endelig vestpå ad Kirkestien frem til skolen. Forældrene til en pige i Ejby havde spurgt, om det ikke var noget for Otto at tage præliminæreksamen. For så var der også en, som deres datter kunne følges med. Hun bestod desværre ikke optagelsesprøven, så Otto kom til at køre alene.

*Klassefoto 1939 Glostrup kommunale Realskole (senere Højvangskolen) -
Otto sidder i fjerneste hjørne (Privatfoto - fotograf ukendt)*

Mejeridrift i Ejby

Otto: "Mejeriet - man kørte rundt og hentede mælk hos bønderne - nogle leverede måske også selv." - Edith: "Ved Islevhus kom mælkevognen ind i 1929 og stod i to måneder på grund af sneen. Forleden var der noget i fjernsynet om de forskellige isvintre, og det blev bl.a. nævnt, hvor meget sne der var i 1929. Mælkevognen havde ikke været hjemme i ca. to måneder. Mælken blev kørt i kane til Islevhus, som var en meget stor gård." - Også i 1936 var der store snemængder i Ejby.

Snevejr i Ejby 1936 (Foto Byhistorisk Hus - fotograf ukendt)

Otto: "Man lavede en rampe på mejeriet, hvor de kunne aflevere mælken, så man ikke skulle løfte de 50 liters spande, og så blev det vejret ind af mejeristen. Så blev mælken hældt i nogle kar og kørt igennem maskineriet, hvor der bl.a. var en centrifuge, så man kunne skille fløden fra og få skummetmælk og sådan noget. Man lavede ikke smør, men vi havde en beholder, man kunne dreje på og lave smør. Så vidt jeg husker, lavede man også smør ude hos min far, men det var sådan en gammeldags, hvor man kærnedede smør. Både Laybourn og Helleskov leverede mælk til mejeriet, og det var sådan at hvis man skulle bruge tykmælk, så gik man over til Laybourn og fik den varme mælk. Så stillede man den varmt, og kom lidt kærnemælk i, så blev det tykmælk."

*I forgrunden ses det tidligere Egby Mejeri, siden en gård med grisestald i højre længe 1949.
I dag Ejbytoften 2. I baggrunden ses karetmagerens værksted og øverst Ejbykærvej 7
(Foto Byhistorisk Hus - fotograf ukendt)*

Otto: "Vi havde et kølerum, hvor man afkølede et kæmpestort kar med vand - formentlig saltvand. Ellers kunne man jo ikke lave kulde, uden det frøs til is - og der sad nogle isklodser udenpå karrene. Jeg kan huske, at i isvintrene savede man isblokke fra gadekæret med en issav. Isblokkene kørte man hjem og opbevarede i et rum, hvor der var kork og sådan noget, og det kunne man også bruge som kølevand. Mælken tappede man på flasker og måske også på spande. I hvert fald havde vi nogle tappemaskiner, hvor man kom mælken op i, og så var der nogle lange rør, hvorfra mælken blev tappet ned i flasker. Så kom man kapsler på, det var de der aluminiumskapsler, hvor der stod,

hvad det var - om det var sødmælk, skummetmælk eller fløde. Og så havde kapslerne forskellige farver - grøn var kærnemælk - og der stod også dato på. Så blev kapslerne sat fast, og flaskerne kørte man ind med til bagere, konditorer og restauratører. Så tog man madrester tilbage til svineæde.

Vi havde også en stor maskine, der kunne vaske flasker, og det skete ved, at flaskerne blev sat på hovedet, og så kørte de rundt i en oval, hvor de blev spulet med noget stærkt og siden med rent vand. Og så kom de ud til sidst. Inden vi fik den store maskine, havde vi en børste, hvor man satte flasken på. På et tidspunkt, hvor jeg ikke var så stor, gik en flaske i stykker. Jeg stod på en forhøjning og faldt ned, og det ar, jeg har ved øjet, det er fra den flaske, der ramte der. - Jeg har en del ar rundt omkring, som stammer fra forskellige tider. Da man byggede den gule grisestald, fik jeg et sav-ar på benet. Og bag på skinnebenet - på lægmusklen - er der et ar. Jeg er kommet galt afsted, uden nogen ved det.”

Årlig festdag for mejeriets leverandører

Otto: ”Men jeg kan huske, at en gang om året kom de bønder, der leverede til mejeriet, og fik kaffe og en lille en til halsen - det har nok været juledag. Det var en festdag. Det var en dag, hvor man ikke modtog mælk på mejeriet. Spirgaard, Egbygaard og Krusegaard var blandt; dem kom jeg til med mælkepenge. Også i Harrestrup kom jeg med mælkepenge, det var min moster Ester, der lavede regnskab. Pengene blev pakket ind i avispapir; et par gange ringede hun og spurgte, om de ikke kunne vente et par dage med pengene. Johannes Petersen, der havde Spirgaard, plejede at give mig en lille skilling. Så tror jeg nok, han en gang blev sur på mig, fordi jeg stillede mig op, som om jeg forventede penge. Han gav mig en på hovedet. Så blev jeg vred på ham, og siden da kørte jeg altid sidst til ham med penge, for han skulle straffes. Hvor gammel jeg var, husker jeg ikke, men oppe på Egbygaard blev jeg altid inviteret ind, og han sad og snakkede med mig. Han hed vist Carl Christensen - far til Søren og Annegrethe, som du kender. Mejerierne blev nok nedlagt i 1939-40, hvor jeg var 16 år. Statenegaard kom jeg også ud på og også på gården, der lå bagved. Om vi kom på Ny Vestergaard husker jeg ikke.”

Otto: ”Men så kom den Storkøbenhavnske Mælkeordning, hvor man udraderede over 100 mejerier. Egby Mejeri ved Martin Larsen var eet af dem - også Heggelunds Mejeri og Christian Ejby. Det der blev tilbage var Hvissinge Mejeri - det var Petersen, der havde det. Det var nok også det største, men Glostrup Mejeri røg også. Jeg tror, han hed Mølgaard, han der havde det. Det lå, hvor senere Irma kom til at ligge ud til Hovedvejen; de havde noget fabriksvirksomhed bagved. Der lå også et mejeri på Islevbro, han hed vist også Larsen, og han lavede is blandt andet. At komme derned og

få en bøtte is, det kunne jeg næsten æde selv. Vi har nok leveret fløde til ham; mejerierne arbejdede sammen.”

Den Storkøbenhavnske Mælkeordning

Edith: ”Den Storkøbenhavnske Mælkeordning i begyndelsen af 1940-erne betød, at alle småmejerierne omkring København blev nedlagt. Der var så vidt jeg husker fem mejerier, der fik lov at fortsætte i Storkøbenhavn. Der var bl.a. Trifolium, Det Danske Mælkekompagni, og det som lå på Frederikssundsvejen i Brønshøj, Mejeriet Enigheden, Jægersborg Mejeri, Solbjerg. Men i Glostrup var det kun Hvissinge Mejeri på matr. 5b, Hvissinge, der fik lov at fortsætte. Mejeriet var ret nyt, og så forstod ejeren at snakke for sig. Glostrup Mejeri lå der, hvor Glostrup Storcenter ligger nu. På et gammelt kort ses Mejerivej.”

Edith: ”Min far blev tvunget til at sælge. Ejeren dengang af nabogården - Heggelunds Mejeri - hed Bøgebjerg; han havde overtaget det og købt mælken udefra. Han fik vist fra tre bønder i Ejby, og han havde stor omsætning, fordi han købte mælk udefra. De havde ikke grise, som far havde, og de slog så på, at det næsten var en levevej, at far havde grise, og derfor fik han ikke så meget i erstatning. Bøgebjerg fik meget mere i forhold til, at vores jo var et mejeri - det var hans ikke. Det var bare en centrifuge, de havde, og de tappede heller ikke mælken.

Så der følte Martin Larsen, han blev snydt. Det var i 1940. Så måtte han nøjes med grisene. Og det stykke jord, der lå helt ude for enden af Ejby Udlodsvej - nu i Vestskoven - det dyrkede vi ikke selv. Jo, for mange år siden, men i nyere tid var det altid forpagtet ud. Laybourn forpagtede det i mange år, og så tror jeg Svend Helleskov på Lykkeseje fik det. Hans far - Axel Helleskov - var en ældre mand, men han blev ved med at gå som forkarl der i mange år.”

Den Storkøbenhavnske Mælkeordning er fint beskrevet i ”Nyt fra Arkivet” nr. 28, udgivet af Glostrup Lokalhistoriske Arkiv. Her et lille uddrag:

”Anden Verdenskrigs udbrud i 1939 gjorde ingen voldsom forandring i mejeriernes daglige drift. Men fra den tyske besættelse af Danmark 9. april 1940 standsede al eksport af smør og ost til England fra den ene dag til den anden. I nogle måneder lå overskudsproduktionen og hobede sig op, hvorefter den dirigeredes til Tyskland. Tyskerne ”betalte” smør og ost generøst, dvs. at al eksport sydpå blev debiteret en såkaldt clearingskonto, som ingen tysker nogen sinde drømte om at indløse. Derfor steg smørprisen og pressede samtidig mælkeprisen i vejret. Det var fint for landmændene, men næppe for forbrugerne. Prisdirektoratet var inde over priserne, og en nedsat Mælkekommission foreslog i juni 1940, at mælkeproduktionen skulle koncentreres på færre

mejerier. Ved lov af 5. august 1940 fik handelsministeren bemyndigelse til at træffe enhver foranstaltning, der sikrede befolkningen mælk til rimelige priser. Der skulle stordrift til, og mange mejerier skulle nedlægges. Ordningen omfattede 108 mejerier i 13 kommuner. For Glostrup og Hvidovre kommuner var Hvissinge Mejeri det eneste blandt de 16 udvalgte mejerier for Storkøbenhavn. De øvrige blev nedlagt mod erstatning.”

*Martin Larsen (i midten) i klemme. Opstillet fotografi
Tordenskjoldsgade 25. august 1940 (Privatfoto - fotograf ukendt)*

Jeg har flere gange fået at vide, at på vej hjem fra en tur med mælk og fløde til København, så kunne Martin Larsen godt blive lidt træt. Så var det så heldigt, at hestene selv kunne finde hjem til Ejby, og så stod de pludselig på gårdspladsen ved Egby Mejeri med en sovende kusk.

Martin Larsen var en jovial mand, der kunne fortælle historier. Se nedenstående fotografi, som også er opstillet.

*Martin Larsen (til højre) fortæller historier. Opstillet fotografi.
Tordenskjoldsgade 25. august 1940 (Privatfoto - fotograf ukendt)*

Smedebækgaard i Skovlunde

Edith Larsen fra Egby Mejeri var født 10. maj 1919, og hun blev 4. maj 1941 gift i Glostrup Kirke med Harald Jensen, der var født 11. december 1909 i Jebjerg som søn af bagermester Lavrids Kristjan Jensen (1860-1923) og hustru Mette Katrine Espersen Lund (1871-1955). Harald var på det tidspunkt bestyrer af Vilvordegaard i Ejby, hvor Edith var i huset.

Edith og Haralds bryllup 1941 (Privatfoto - fotograf ukendt)

Edith: ”Da far fik solgt mejeriet, så skulle nogle af pengene investeres i en gård. Vi var rundt og se på mange gamle, forfaldne gårde. Vi var blandt andet i kane helt ud til Ishøj - det var en lang tur. Det var én af karlene på Vilvordegaard, der kørte for os. Og da vi så kom derud, var det sådan en gammel gård. Hvad der var af spindelvæv over det hele - også indendørs. Det var svært at

bestemme sig, når man skulle ud og se på noget gammelt skidt. Så faldt vi for den i Skovlunde - den var ikke så gammel, og stuehuset var godt. Øvrige bygninger var gamle. Den hed Smedebækgaard, og vejen på Ejby-siden og over Harrestrup Aa hedder stadig Smedebækvej. Vi overtog gården den 15. maj 1942.

Da vi blev gift, blev vi på Vilvordegaard et år, og da passede jeg husholdningen. Jeg blev lønnet for pigearbejde, og Harald havde sit arbejde ude i marken. Harald rejste fra Vilvordegaard i maj 1942, hvor vi overtog Smedebækgaard.

Mine forældre blandede sig ikke i, hvem jeg giftede mig med. Men min far syntes bare, at Harald var for gammel til mig. Harald var knap ti år ældre. Jeg havde jo en kusine, Rita Kortsen, der også blev gift med én, som var noget ældre. Så kom jeg til at overvære en samtale mellem onkel Oluf Kortsen og far, og så sagde far, at han syntes Harald var lidt for gammel. Nej, sagde onkel Oluf Kortsen, de tøser skal have én, der kan styre dem.”

Smedebækgaard 1942 (Postkort - fotograf ukendt)

Edith ”Da jeg startede på Vilvordegaard måtte jeg godt sove længe dagen efter brylluppet. En af de koner, som man kaldte dem, havde aftalt med Harald, at hun skulle komme og lave morgen-

kaffen. Så jeg fik lov at sove længe. Men Harald måtte stå op og passe sit arbejde. Det at have 11 på kost, ja somme tider var der kun otte. De skulle leve som på højskole, og der var maden altså ikke ret meget værd. Men det havde jeg jo aldrig lært - jeg lavede mad som min mor lærte mig, og dem som boede fast, var også så glade for at bo der. Og så var der en søndag den første sommer - de skulle sige til, hvor mange der blev hjemme i weekenden, og så havde jeg flottet mig og købt mørbradbøf. Der var to stykker til hver, og så kunne de ellers spise kartofler. Men så kom der én, der havde været på besøg. Han havde været på Vilvordegaard tidligere og kom på besøg, og det var meningen, han skulle være der hele dagen. Så var jeg jo på den, for der var ikke mad til ham. Så måtte jeg gå hjem og snakke med min mor. Og det var så heldigt, at hun havde en mørbrad liggende, så de kunne få mørbrad alle sammen.”

Harald stående til venstre med heste - her på Vilvordegaard 1940 (Privatfoto - fotograf ukendt)

Edith: ”Men så startede vi i Skovlunde. Det var på Smedebækgaard, hvor der oprindeligt var 24 tønder land. Det var meningen, at der skulle bygges nye drivhuse, men så skulle far bruge pengene. Derfor blev de 10 tønder land solgt fra; der har siden været plantage. Så der røg de drivhuse, og vi måtte klare os med friland og mistbænke.

Vi var meget uheldige med vores heste. To hold heste måtte vi skifte ud, fordi den ene faldt væk, og når to heste er vant til at gå sammen, så kan man ikke sætte en fremmed til. Der var både en

Tulle og Grethe. Vi havde en karl til sommerhjælp, og der blev kørt møg ud, og så blev det frokost, og så spænder han hestene fra og går hjem og lader vognen stå. Det gør man ikke indenfor landbruget; det arbejde man er i gang med, gør man færdigt, inden man går hjem og holder frokost. Men det gjorde han ikke - jeg tror også, han blev fyret med det samme.”

Edith: ”Så var det, vi fik Rasmussen. Han kom direkte fra Lolland og var hos os i syv år. Det var ham, der hentede Ruth og Otto på Skovlunde Station et år til jul. Ja, det var Ruth meget betaget af; det havde hun jo aldrig prøvet før. Og så var det jo en arbejdsvogn, så man sad højt. Ruth mente, det gik ret hurtigt. Efter vi mistede de to heste, så fik vi én hest. Den hed Claus, og den var skruptosset. Det med heste - jeg var bange for dem. Når vi skulle radrense, så skulle jeg styre hesten, og Harald og jeg gik ved siden af hinanden, men hesten var gerne så tosset, når vi skulle vende, at det halve af rækken ikke var noget værd. Vi radrensede jo blomkål, hvidkål og løg. Der var så langt mellem rækkerne, at det lige passede med radrenseren.

Det ene hold heste gik Harald ind på Kvægtorvet med. Han gik med to heste, der skulle derind til slagtning. Han kunne ikke ride på dem - Harald var heller ikke til heste, og skulle han ride på dem, skulle han have en sadel, og det havde vi ikke. Det var ikke rideheste. Han gik hjemmefra kl. 3-4 stykker om morgenen og kom så hjem med grimen og hvad hestene lige havde haft på hovedet.”

Edith og Harald fik udskiftet hestene med en traktor (Privatfoto - fotograf ukendt)

Smedebækgaard blev solgt i 1964, og gården blev nedrevet i 1965. Jorden blev siden udstykket til Kirkebyvej samt sidevejene. - Harald døde 12. december 1979 i Glostrup, og Edith døde 1. december 2011 i Ejby i en alder af 92½ år.

Pigen fra Faaborg

Min mor - Ruth Meyer Clausen - blev født 13. juli 1926 i Faaborg som datter af snedker Johannes Nicolai Clausen (24. september 1893 - 22. januar 1951) og hustru Jensine Albertine Emilie Hansen (29. juli 1899 - 11. februar 1986). De blev viet 23. maj 1920 i Faaborg.

Nicolai var søn af tømrermester i Faaborg Simon Clausen (1850-1936) og hustru Petrine Madsine Meyer (1852-1944). Nicolai var i perioden 1937-1944 medlem af Faaborg Byraad for Socialdemokratiet.

Emilie var datter af bødker Jens Peter Hansen (1869-1932) og hustru Boline Marie Hansen (1872-1959). Emilie var i mange år pedel på Grundskolen i Faaborg.

Nicolai og Emilie fik to børn:

- Gunnar Meyer Clausen, født 24. februar 1921 i Faaborg
- Ruth Meyer Clausen, født 13. juli 1926 i Faaborg

Ruth: "Min mor og far ville egentlig kun have et barn, så jeg skulle ikke have været til. Min bror Gunnar sagde: "Hvad skal vi med sådan en mokke, nu er vi to til at arve." Det sagde han til vores tante Marie, der var gift med en politibetjent og boede i ejendommen ved siden af. Og vi var så fattige som kirkerotter."

Ruth og Gunnar Meyer Clausen i 1944 (Privatfoto - fotograf ukendt)

Ruth: "Min far var snedker; han arbejdede nede på skibsværftet og lavede alle de fine kahytter i mahogni på skibene. Men på værftet var der kun arbejde i 3-4 måneder om året, og så var de arbejdsløse resten af tiden.

Mon ikke de fik lidt understøttelse? Han blev aldrig sendt ud og skovle sne, men han var jo også i byrådet og skolekommissionen og formand for snedkerne. De fik ikke honorar for at være i byrådet. Tværtimod kostede det dem penge, for de skulle jo ud og more sig bagefter. Han havde kun en skjorte, så hvis han skulle til mere end et møde om ugen, lånte han min bror Gunnars skjorte, for så kunne min mor ikke nå at få vasket og strøget skjorten.

Vi boede i Grønnegade nr. 35, hvor jeg blev født. Der havde vi to værelser: Soveværelset og stue samt køkken med skråvæg og tagvindue. Vi boede på 1. sal oven på min farfar og farmor - Simon og Petrine. Og min mor hjalp dem med at vaske og sådan noget. Der var ikke noget med fælles husholdning, og de passede mig ikke."

*Grønnegade 35 er tredje bygning fra højre.
Fjerde bygning fra højre har adresse rundt om hjørnet Klosterstræde 2 (Foto Øhavsmuseet)*

Ruth: "Min farfar var tømrer og hed Simon Clausen. Han var gift med Petrine Madsine Meyer; det er dér jeg har Meyer-navnet fra. Det er min farmors ungpigenavn."

Navnet Meyer kan spores til 1722, hvor Mathias Pedersen Meyer blev født i Assens som barn uden for ægteskab af Boel Andersdatter, der udlagde Peder Meyer som far til barnet. Mathias blev rytter ved regimentet i Assens, og den 19. oktober 1742 blev han i Assens viet til Dorte Henrichsdatter.

Ruth: "Noget af min familie havde et gammelt gravsted i Assens, som jeg arvede. Det var vi nede og se, efter det var solgt; jeg fik vist et par hundrede kroner for det. Det var min far, der arvede det, og da han var død, arvede Gunnar og jeg hver et par hundrede kroner. Men vi anede jo ikke, vi havde sådan noget i Assens.

Min farfars død

Min farfar døde i 1936. Jeg blev mindet om det forleden, da der var noget udslip inde fra Købbyen. Der var en hel masse maskiner, og i de maskiner var der ammoniak. Og da vi boede i Grønnegade 35, da var der i huset ved siden af en slagterforretning, og der gik hul på sådan en. Og så råbte de - og Gunnar lå i sengen med dårligt ben - at vi skulle lukke vinduerne, og min farfar han sad og sov til middag nede i sit sofabjørne. Han døde på grund af ammoniak-udslip. Men det har de jo ikke vidst eller gjort noget ved dengang. For hvorfor dør han pludselig, bare fordi han sidder og sover til middag." - Ved Folketællingen 1930 boede i nabohuset Grønnegade 37 viktualiehandler Severine Petra Christensen Billesø. Det kan være den slagterforretning, der omtales.

Ruth: "Så blev min mor pedel på Grundskolen, Grønnegade 67, og vi flyttede derned, fordi vi ikke kunne blive ved med at bo Gunnar og mig i soveværelset hos min mor og far. Vi havde jo ikke andet end de rum der. Gunnar var fem år ældre end mig, og han gad jo ikke blive ved med at bo i soveværelset. Jeg har været 11-12 år, da min mor blev pedel. Min far var meget vred, for hans kone skulle ikke arbejde. Det var under hans værdighed, at hun skulle gå på arbejde dér. Vi fik en større lejlighed på Grundskolen, og min mor tjente 100 kr. om måneden, og hun fik to kr. når hun vaskede gulv i gymnastiksalen efter badminton om aftenen. Så var vi ovre kl. 22 og vaske gymnastiksal, det gjorde vi som regel. Så tog vi nogle unge venner med hjem, og så fik de en kop the eller kaffe, og så gik vi over og vaskede gymnastiksalen, mens min mor lavede kaffe til os. Så var hun fri for at rende derover kl. 22 om aftenen.

Det var Grundskolen min mor arbejdede på; jeg gik oppe på den store skole. Da jeg gik på Grundskolen, var min mor ikke startet som pedel. Jeg har i Faaborg kun boet de to steder: I

Grønnegade og på Grundskolen. Og så var jeg med og vaske og gøre rent på skolen hver dag, da vi flyttede derned. For hvis hun skulle betale en dame, så tjente hun jo ikke noget selv. Med det resultat, at jeg ikke kunne følge med i skolen. Jeg var ellers meldt til mellemkolen, men jeg nåede ikke længere end til 3. mellem, så måtte jeg holde op. Så fik jeg også blindtarmsbetændelse og fik taget polypper, så jeg var en del syg og kunne ikke følge med. Også fordi jeg skulle gøre rent og alt det der. Dengang blev der nemlig gjort rent: Først blev der fejlet og bordene skubbet, og så blev der vasket, og så blev de skubbet på plads igen. Hver dag.

Jeg gik til folkedans i DUI. Jeg var ikke spejder men DUI'er, og der var ikke bare folkedans men også håndbold. Jeg havde ternet nederdel på, da jeg gik til dans - en ternet med en masse læg på. Jeg havde været i Svendborg og blive opereret på mine ører (udover blindtarm og andre dårligheder). Jeg kunne ikke høre med det ene øre. Nederdelen fik vi syet til noget step og opvisning, vi gik til."

Ruth ca. 1937 i hhv. gården bag og på trappen foran Grønnegade 35 (Privatfotos - fotograf ukendt)

Ruth: "Jeg havde jobbet hos min mor efter skoletid, men det fik jeg jo ikke noget for. Jeg husker ikke, om mine kammerater havde job.

Jeg var på ferie i Nyborg hver eneste sommer hos min kusine Lizzie, datter af moster Lisbeth.

Jeg var sammen med min veninde Ketty på min andendag efter konfirmationen. Jeg fik en forloren frakke af noget plys af én eller anden slags. Det er i Faaborg - nede på Langelinie."

*Ruth t.v. og Ketty i 1940 på Faaborg Langelinie - 2. dag efter konfirmationen
(Privatfoto - fotograf ukendt)*

Min farmor og mormor

Ruth: "Min farmor Petrine Meyer blev noget ældre - hun oplevede krigen. De havde min kusine Inge boende; hendes far og mor var blevet skilt, og han var blevet gift igen. Min farmor døde i 1944.

Min mormor Boline Marie Hansen (1872-1959) døde under et besøg hos en datter i København, hun havde næsten alle sine børn i København. Hun havde kun mor i Faaborg, Lisbeth i Nyborg og efternøleren Ellen i Odense."

Leif: "Da min mormor Emilie Clausen døde, arvede jeg en skotøjsæske med gamle fotos og dokumenter. Deri lå et foto fra min mormors konfirmation i 1913, og det var taget hos en fotograf i Slagelse. Det undrede mig, og et opslag i Folketællingen 1911 for Slagelse viste, at min oldemor Boline med de seks ældste piger boede i Bredegade 33 på 3. sal i Slagelse - og at Boline var separeret fra min oldefar Jens Peter. Det vidste vi intet om. Boline og Jens Peter fandt dog sammen igen og fik efternøleren Ellen."

Ruth: "Ellen blev gift med Edmund Sørensen, og han havde været i tysk koncentrationslejr - han var kommunist. Han blev aldrig rigtig menneske igen, efter han kom hjem.

Jeg kan ikke huske min morfar, og jeg kender heller ikke nogen historier om mormor og morfar. Morfar var bødker Jens Peter Hansen (1869-1932). Vi ved, at Boline og Jens Peter arbejdede i Sverige, han som bødker og hun som amme "for fine folk", for min mor blev født i Vessige i Sverige. Tante Kirsten i Slagelse, som var søster til min mormor Boline, var meget flink ved os, hun syede både mit konfirmationstøj og mit andendagstøj. Hun hed Kirsten Hansen, var syerske og boede i Hestemøllestræde i Slagelse.

Min bror Gunnar havde plads efter skoletid henne hos bødkeren. Der var en bødker i Faaborg, og der kørte han i byen henne. Han har nok haft en longjohn eller sådan en. Gunnar tjente penge. Hvis han skulle bruge 25 øre og kun havde 1 krone, så kom han og lånte de 25 øre af min mor, indtil han fik vekslet. Han var så nærig. Og så kom han i barberlære."

Grundskolen

Ruth: "Så kom krigen, og vi boede på Faaborg Grundskole. Tyskerne flyttede ind og lavede kaserne på skolen. Så gik børnene i stedet i skole på Teknisk Skole, og så måtte vi derud og gøre rent. Tyskerne gjorde selv rent på Grundskolen. Så spurgte jeg min far, om ikke jeg måtte få plads et sted ude i byen, hvor jeg kunne sove, for jeg skulle have sådan et Legitimationskort med foto og det hele i og ud og ind, for der stod jo vagter og alt muligt. Der stod 10 vagter på skolen hele vejen til min fars have. Han havde kaniner og have dernede, og tyskerne morede sig med at sætte dem sammen, så der hele tiden var en del kaninunger. Men til sidst så kunne min far ikke holde det ud, for der sad nogle store drenge nede ved kaninerne og græd, for nu skulle de sendes til fronten. De var jo ikke andet end 15-16 år. På Grundskolen var der skudhuller i tavlen mange år efter krigen."

Legitimationskort var nødvendige, da Grundskolen brugtes til kaserne af tyskerne
(Privatfotos - fotograf ukendt)

Ruth: "Der var en kæmpe have til boligen på Grundskolen, og min far havde asparges og det hele. Haven lå et stykke fra boligen på skolen - i retning af hvor Sundvejen går i dag. Overlæreren boede også på skolen, og han havde en stor have med æbletræer. I bygningen ud mod vejen var der klasseværelser i de to nederste etager, og ovenpå boede en gammel, forhenværende hotelejer, fru Andersen. Hun havde haft Rasmussens Hotel. Jeg har en stor sølvske, jeg har fået af hende. Hun har sikkert haft hele bygningen, men har så afgivet de to nederste etager.

Jeg var ikke glad for, at far kom i skolekommissionen. Jeg havde en lærer Nilsson, og han var også sløjdlærer. Da han skulle giftes, så gik han ovre på Grundskolen og lavede sine møbler. Min far kunne se, at der var lys om aftenen, og han lavede et helvedes hus over det. Men det gik jo bare ud over mig. Det var også med til, at jeg gik ud af 3. mellem.

Fem Faaborg-familier som festede sammen ca. 1948. Fra venstre bagved smed Ejnar Johansen, min mormor Emilie Clausen, Jenny Christensen, snedker Johannes Holm og min morfar snedker Nicolai Clausen. Foran sidder fra venstre Marie Holm, Ingeborg Nielsen, brugsuddeler Anton Christensen, Esther Johansen og drager Nielsen. (Privatfoto - fotograf Rasmussen)

Jeg legede med de små i gaden. Min veninde var Gurli Dyreborg (datter af Marie og Johannes Holm); vi lå i telt. Jeg var i huset hos en toldforvalter, og hun var i huset hos dem nedenunder.

*Socialdemokratiets juletræsfest på Rasmussens Hotel før 2. Verdenskrig.
DUI'erne står på balkonen (Privatfoto - fotograf ukendt)*

Et foto viser alle de ældre, der er til juletræ, og vi sidder på balkonen og har danset folkedans for dem. Det var Socialdemokraterne, der arrangerede, og alle DUI'erne sidder der. Det blev afholdt på Rasmussens Hotel. Det var før krigen, for jeg var jo ikke så gammel.

Juleaften fejrede vi i hjemmet på Grundskolen, og vi fik sikkert flæsketeg. Gaver var der ikke mange af. Det eneste jeg kan huske er, at Gunnar havde købt en kulkasse. Og den havde han gemt,

og så skulle han give den til min farmor, Petrine Meyer, og så havde jeg sladret. Det kunne han ikke tilgive. Ellers var der ikke meget med gaver.”

Min konfirmation

Ruth: ”Heller ikke til konfirmationen fik jeg ret meget. Men der blev da holdt en fest. Mors søskende kom ikke; man havde ikke råd til at rejse. Heller ikke når man havde fødselsdag; det var ikke moderne dengang. Husk på, man skulle med tog og sådan. Og i ferierne rejste man heller ikke meget. Jeg var hos moster Lisbeth i Nyborg om sommeren i en måneds tid. Vi havde jo lang ferie fra skolen. Gunnar var ikke med, han var det ældre. Han tog på cykeltur. Jeg fik en cykel i konfirmationsgave af Gunnar. En han havde lakeret og gjort ved. Det var flot, for jeg havde ikke nogen cykel. Det er da sjældent i dag, at børn, som konfirmeres, ikke har nogen cykel, ikke? Jeg har et konfirmationsur, som jeg købte for de penge, jeg fik. Og det går endnu. Jeg fik skæld ud fordi jeg havde brugt 80 kr. på at købe et ur. Det var de 80 kr., jeg havde fået i konfirmationsgave. Min far var meget dygtig til at lave sange, så der har nok været en konfirmationssang. Han lavede også til vores bryllup. Han var også en god sanger, og det stod også i nekrologen over ham.”

Nicolai 50 år i 1943 (Privatfoto - fotograf Rasmussen)

Ruth: "Avisen havde en nekrolog ved min fars død i 1951. Hvorfor står der Grønnegade - han døde da ikke, da vi boede i Grønnegade. Min far ville ikke med os i kirke, når vi skulle konfirmeres. Han ville slet ikke sætte sine ben i en kirke. Han var meget imod alt det med begravelse i kirken. Der står også, at han var skolepedel; det var altså ikke ham, men min mor."

Emilie Clausen fyldte 60 år i 1959 og gik på pension fra Grundskolen kort efter (Privatfoto - fotograf ukendt)

Dødsfald.

En kendt og afholdt Haandværker, Snedker Nicolaj Clausen, Grønnegade, er i Morges død paa Faaborg Sygehus, hvor han havde søgt Helbredelse for et alvorligt Tilfælde af fremskredent Mavesaar.

Han følte de første Symptomer for ca. et halvt Aars Tid siden, men arbejdede stadig indtil for ca. 14 Dage siden, da han blev indlagt paa Sygehuset.

Tilstanden forværredes imidlertid Dag for Dag. Han fik ikke Næring af Maden og havde tilsidst ingen Kræfter i Behold til at staa Sygdommen igennem.

Han var indfødt Faaborgenser og lærte som ung Snedkerfaget hos Snedkermester Ellinge. Efter at være udlært arbejdede han som Svend forskellige Steder og havde i de senere Aar Arbejde hos forskellige Mestres.

Han var en dygtig og interesseret Haandværker og meget socialt interesseret.

I to Perioder var han Medlem af Faaborg Byraad valgt af Socialdemokratiet og var til sin Død ogsaa Formand for De samv. Fagforeninger i Faaborg, ligesom han stadig var Formand for Snedkernes Fagforening, en Tilidspost, han har varetaget i en lang Aarrække.

I de senere Aar varetog han ogsaa Stillingen som Skolepedel paa Grundskolen.

Nicolaj Clausen var i Besiddelse af et meget tiltalende, beskedent og vindende Væsen, en udpræget Selskabsmand og en Mand, der havde Ordet i sin Magt.

Han var dertil i Besiddelse af en god Sangstemme og har ved talrige Lejligheder været Forsanger, naar det gjaldt de gamle Haandværkersange og ikke mindst, naar det drejede sig om at hylde Barndomsbyen, det lille Faaborg med de røde Tage.

Han var ogsaa primus motor i »Fagenes Fest«, der holdes hvert Efteraar til Fordel for Organisationerne og det bør ogsaa nævnes, at han udførte et stort Arbejde indenfor selve Julevelgørenhedsarbejdet i Faaborg.

I det hele taget interesserede han sig meget for sin Bys Forhold, fulgte med i alt vedrørende Udviklingen, og var ikke saa lidt af en Lokalpatriot i dette Ords virkelige Betydning.

Men han var ogsaa en Hjemmets Mand, der holdt af Hjemlivets stille Sysler, og for hans Hustru og Børn og øvrige Familie er det en stor Sorg, at han ikke er mere.

==//==

I huset i Faaborg

Ruth: "Fra jeg gik ud af skolen til jeg mødte Otto, havde jeg plads i huset. Først hos fru Edelsberg på Svendborgvej. Det var en gammel kone, og manden var oppe i banken. Jeg var ikke ret gammel, og så satte hun mig til at slagte en høne, fordi hun var syg. Så sagde hun: "Kan du ikke lige gå ned og hugge hovedet af en høne." Det gjorde jeg da bare, det vil sige, jeg skulle lige slå den og så hugge hovedet af. Og det gjorde jeg, og da jeg så slap den, så fløj den ned gennem haven, og så skreg jeg som besat. Selv om hun var syg, så kom hun jo styrtende ned, hun troede jeg havde hugget hånden af mig eller ét eller andet. Og jeg stod bare og pegede, og den var fløjet ned i den anden ende. Men hun var meget sød. Jeg var der kun om formiddagen, for jeg skulle hjem om eftermiddagen og hjælpe min mor.

Så kom jeg ned til skolelæreren, der boede i Bøjestræde. Det var hos skolelærer Junker. Senere fik jeg plads hos toldforvalter Svane, han boede nede ved havnen. De havde også en søn, som malede, han hed Leif Svane, og de havde også en ældre søn.

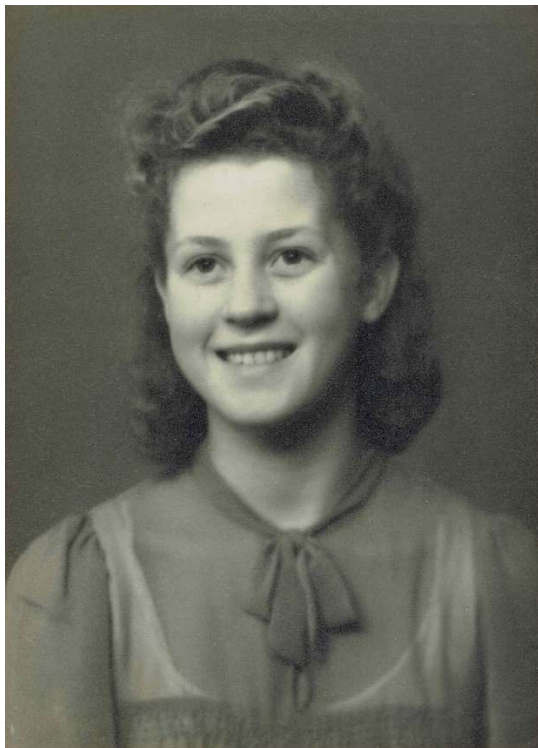
Derefter kom jeg hos Brandrup Sørensen, der var boghandler på Østergade. Der skulle jeg være barnepige, og fruhen spurgte om jeg kunne lave mad, for så kunne jeg få 75 kr. om måneden. Hvis jeg ikke kunne lave mad, kunne jeg kun få 65 kr. Men det kunne jeg sagtens, sagde jeg. Jeg har nok været 17 år. Kan du også selv købe ind og sådan noget? Ja, det kunne jeg da sagtens.

Så fik jeg husholdningspenge, kan ikke huske hvor mange, og så måtte jeg selv gå over til slagteren og bestemme, hvad vi skulle have at spise. Og det lærte jeg meget af, for jeg kunne jo lige skynde mig og ringe hjem til min mor og spørge, hvad hun skulle lave til middag. Og så lavede jeg det samme og fik at vide, hvordan det skulle laves. Det gik fint. Så havde jeg bagt leverpostej til dem en dag; de havde en lille dreng, der hed Flemming, og han fik jo leverpostejmad, så vi lavede leverpostej. Og så kom Brandrup op - han var sådan en kraftig en, der elskede mad - og han sagde: "Uhm, hvad er da det for noget. Skal vi også have stuvede kartofler til?" Stuvede kartofler - det er leverpostej, som vi skal have som pålæg. "Jamen det smager da dejligt", siger han så, han skulle da i hvert fald have det til middag. Så de spiste leverpostej til middag. Det var leverpaté, sagde han. Det er det vel også.

Brandrup var jo med i byens inderkreds. Der var bankdirektøren, slagteridirektøren, tømmerhandleren og så videre. Det var ligesom i Korsbæk. De kom op til os til middag, og så havde vi kogekone på, og så skulle jeg servere med forklæde på. Ikke kappe, men hvidt forklæde på. Kaj

Brandrup Sørensen var én af byens spidser, og hans kone, hun var ikke mere end et par år ældre end mig.

Brandrups flyttede til Dyreborg om sommeren. Der var der en fisker, som flyttede ud i sit udhus, og så lejede han hele sit hus ud til Brandrup Sørensen. Vi flyttede på landet, og jeg cyklede så frem og tilbage, hvis jeg ville hjem. Eller også sejlede jeg med Helge; det var en vejrbidt fisker, og han var så forelsket i mig. Det sagde Brandrup Sørensen også: "Han er så forelsket i dig. Vil du ikke have ham, for han er enebarn, og hans far og mor osv." Nej, jeg vil ikke have ham, men jeg vil godt sejle med ham. Og jeg vil godt købe ål af ham til min mor. Han hed Helge Skytt og boede ude på Dyreborg i en stor villa. Men han gik og sværmede henne foran, hvor vi boede."

Ruth 1945 (Privatfoto - fotograf ukendt)

Mødet med Otto

Ruth: "Jeg har nok været 17 år; jeg var lige begyndt at kigge efter Otto, der kom til Faaborg i 1944, og så gik der da ½ år, inden vi etablerede et forhold. Men når jeg så cyklede hjem, så kiggede jeg efter Otto, for han var jo i tømmerhandelen, og der var alle vinduerne mørklagt. Der var ikke andet end et hul, hvor de kunne stå og kigge."

Faaborg Tømmerhandel 1944 (Privatfoto - fotograf ukendt)

Ruth: "Tømmerhandelen lå på Nørregade/Vestergade, hvor der nu er bygget ældreboliger, som hedder Tømmergården. Det var om sommeren, og om efteråret begyndte Otto at spille badminton i gymnastiksalen på Grundskolen sammen med en mejerist, der hed William. Jeg spillede ikke

badminton den gang, men jeg gik over og vaskede gulve om aftenen, og så sagde min mor: "Skal du ikke over og vaske i aften? Mejeristerne er derovre." Hun troede, at Otto var mejerist. "Mejeristerne?", spurgte jeg. "Ja, de lugter af ost langt væk." Og det gjorde William også. Han arbejdede på Faaborg Herregårdsmejeri og lavede ost, og det lugter altså. Mejeriet lå lige i udkanten af Faaborg ved vejen mod Odense. Otto kendte William fra pensionatet, hvor de spiste. Tidligere spillede man badminton oppe i borgerforeningen, men det var vist taget af tyskerne. Dengang havde man borgerforeninger, som rådede over selskabslokaler, hvor man kunne holde fester. Jeg gik til dans oppe i borgerforeningen. Men så gik jeg også over og begyndte at spille badminton.

Vi kom engang til at stå op ad hinanden i en overfyldt biograf. Dengang lukkede man også folk ind, selv om de skulle stå op. Så kom vi til at stå ved siden af hinanden. Jeg tjente oppe ved boghandleren, og de havde så meget slik i en skuffe, og jeg var alene hjemme og skulle i biografen, så jeg huggede en håndfuld flødekarameller. Det kunne de ikke se, alt det de havde der. Og så stod vi ved siden af hinanden, og jeg syntes det var synd, at jeg stod der og gumlede flødekarameller, så jeg gav ham en. Så var det sket. Og han er stadig lige slikken." - Otto: "Så var der ingen tvivl mere. Jeg havde jo tit set hende køre forbi på cykel."

Ruth: "Så da vi gik hjem fra biografen, så gik Otto lidt i nærheden. Han skulle nok se, hvor jeg boede. Så sagde min mor: "Han følger da efter os, ham der." "Ja, han er da også sød", sagde jeg. "Ja, bare han ikke havde den grimme, grønne hat", sagde min mor. Han havde blød hat på. Men den kunne han da tage af."

Gestapo-aktion 24. februar 1945

Ruth: "Hos boghandleren boede jeg oppe på 2. sal, der var pigeværelse deroppe. Der var en køkkentrappe og så en hovedtrappe, og de trapper knirkede ad H til. Engang stod tyskerne pludselig i soveværelset hos boghandleren, for han havde været med til at hente nedkastede våben. Og så kom fru Brandrup Sørensen op og vækkede mig, og sagde: "Ruth, tyskerne har hentet min mand. Jeg ved ikke, hvordan de er kommet ind. Kan du ikke lige gå ned i forretningen og se." Så sendte hun mig ned i en stor boghandel, hvor der var bagdør og hoveddør, kælderdoor og jeg ved ikke hvad. Og der var ikke nogen af dørene, der var brudt op. Så der har altså været nogen, som har stukket ham på én eller anden måde, og som har haft nøgle og kunnet låse op for tyskerne. Brandrup Sørensen blev sendt til Frøslev, og så flyttede hans kone ud til sine svigerforældre med drengen. Og så boede jeg der helt alene oppe på 2. sal. Og så kom Otto og sov hos mig; jeg turde

ikke være der alene.” - På <https://www.detrigtigefaaborg.dk/2020/05/29/gestapo-aktion-i-faaborg/> er razziaen beskrevet (link senest benyttet 26. februar 2021).

Ruth: ”Når så Otto listede hjem om morgenen, så mødte han fru Holm, Johannes Holms kone, som er Gurli Dyreborgs mor. Hun gik hjem og sladrede til min mor. Fru Holm gjorde rent nede på sygekassekontoret, så hun skulle derned tidligt om morgenen og gøre rent.

Brugsuddeleren hed Anton Christensen. Fru Holm kom ude hos min mor i ældreboligerne i Ringparken, da de blev ældre. De havde kun datteren Gurli Dyreborg. De familier kom jo sammen. De spillede ludo om vinteren.”

Faaborg Torv maj 1945 med frihedskæmpere (Privatfoto - fotograf ukendt)

Ruth: "Én af dem havde lavet noget hjemmelavet vin, som de tog frem, da befrielsen kom. Der var stor fest og ballade i byen. Vi stod blandt andet oppe i boghandlerens vinduer og lukkede alle vinduerne op og vendte grammofonplader. De skrev om det i aviserne om det oppe ved boghandleren. Og han var jo ikke hjemme, og fru Brandrup Sørensen var ude hos sine svigerforældre. Men i anledning af befrielsen var vi nede hos mine forældre på Grundskolen, og så kom de med det der hjemmelavede vin. Det var noget forfærdeligt sprøjt. Otto var jo ikke så gammel dengang - lige godt 20 år - så ham kunne de følge hele vejen hjem til Lagonis Minde, for han brækkede sig. Min far Nicolai blev sendt ud for at lede efter ham, for jeg var gået i seng. Min mor kunne jo se, at Otto var syg.

Faaborg Torv maj 1945 (Privatfoto - fotograf ukendt)

Otto boede til leje på Lagonis Minde 5 hos et ægtepar, der havde en butik oppe på torvet, hvor de solgte tøj og meget fine stoffer. Stad Stenstrup. De kom også sammen med Brandrup Sørensen.

Der var sådan et tagvindue, så kunne man kravle op og kigge ned på jernstøberiet. Det sprang jo senere i luften - det var vist Schalburgtage. Det var en jul, hvor Otto og jeg var i Ejby, og da Otto kom tilbage, var det sprunget i luften. Det har været julen 1944 - det var den første jul, jeg var med Otto hjemme i Ejby.”

Julen 1945

Ruth: ”Julen 1945 skulle vi ned til Edith og Harald på Smedebækgaard i Skovlunde. Der blev vi hentet på hestevogn, og jeg troede, mit liv havde fået en ende, for hesten var da helt balstyrisk. Hesten hed Tommy. Vi blev hentet ved stationen i Skovlunde og skulle ned til Smedebækgaard. Jeg sad og klamrede mig med en pakke. Jeg havde fået lavet en kasse til Otto, der var soldat. Det var en pudsekasse, jeg havde fået lavet af min far, der var snedker. Den bruger vi nu til papirer, og den er håndlavet.” - Otto: ”Jeg blev soldat i november 1945, så jeg havde en pudsekasse til mit grej i forvejen.”

Ruth: ”Hesten galopperede, og så siger Harald, at det var fordi den havde stået på stald så længe, så den var helt vild, fordi den kom ud, og det var frisk luft og sådan. Og så sidde oppe på sådan et bræt og holde balancen. Og Otto sad også med en pakke, og så havde vi julegave med til faster Edith - det var et billede af Vesterport i Faaborg, det skulle Edith og Harald have. Og de havde ikke købt nogen gave til os, så Edith gik ind i skuffen og hentede en sølvske. Den har vi endnu, der står deres initialer på - der står EH for Edith og Harald.” - Den ske er nu tilbage hos Ediths datter.

Ruth: ”Jeg rejste fra boghandleren fordi fru Brandrup Sørensen skulle have en baby til, men hun ville ikke give mig mere i løn, selv om jeg fik mere at lave. Hun havde også opsagt sin kogekone, når hun havde gæster, for det jeg lavede, var lige så godt. Så rejste jeg ned til en baker, hvor jeg stod i forretning. Det var baker Thormod i Østergade længere nede på modsat side af boghandelen. Så fik Otto wienerbrød forærende. Jeg havde også et lille bitte værelse, hvor der hoppede kakerlakker rundt.

Så da vi var hjemme til jul, spurgte Edith mig, om ikke jeg kunne tænke mig at komme over og passe hus, for husbestyrerinden, som Henry og Martin Larsen havde, skulle rejse. Det skulle jeg jo lige tænke over, for jeg havde faktisk søgt plads herovre, for Otto skulle være soldat på Sjælland. Så jeg havde søgt, men ikke hørt noget; det var nede omkring Roskilde, hvor jeg havde søgt noget på en gård. Så snakkede jeg med min far og mor om det, og det syntes de var bedre, for det var jo i familien, og det var første gang, jeg skulle rejse hjemmefra.”

I huset i Ejby

Efter krigen blev Otto indkaldt til militærtjeneste på Sjælland; han startede ved Forplejningskorpsets rekrutskole den 20. november 1945 og blev korporal 8. april 1946. Fra 19. oktober 1946 var han reserveintendant på Frederiksberg Slot (kontortjeneste) og blev i øvrigt æresmedlem af Intendanturföreningen i 1995. Ruth fulgte med og flyttede ind hos Ottos familie i barndomshjemmet i Ejby.

Ruth: "Så kom jeg til Ejby og skulle være husbestyrerinde, og så fulgtes jeg med Viggo og Elna herover. Det var dem, der boede nede oven over karetmageren, hvor senere Omø flyttede ind (Ejbykærsvej 7). Viggo hjalp til oppe i grisestalden.

Jeg startede med at blive ansat hos Martin og Henry; da var Edith og Harald blevet gift. Harald var bestyrer hos Vilvorde, og der havde Edith folk på kost. Så blev de hjulpet til at købe landejendommen Smedebækgaard ved Skovlunde.

Edith betragtede mig som tyende. Hun kom med sit vasketøj, og hun kom med sine børn. Og Martin kørte ned med den mad, jeg havde været oppe hos slagter Frost og købe. Det tog han i en pakke og kørte derned og var barnepige eller sov dernede om aftenen og havde mad med. Vi måtte rende og gemme det, for at der skulle være lidt til Henry, Otto og mig. Henry sagde ikke noget - han kørte bare sin vej, der var altid fodbold ét eller andet sted. Han spiste inden han kørte hjemmefra, eller når han kom hjem om aftenen. Så kunne han tømme køleskabet.

Nu gad jeg ikke mere være tyende. Det var altså ikke spor sjov. Vi skulle også slagte og sådan. Det var når vi havde syltet, henkogt og ordnet sylte og stegt og lavet blodpølse - og hele det store køkken nede i kælderens var fedtet og beskidt - så tog Edith bare sit habengut og tog hjem. Så en dag sagde jeg til Otto: Ved du hvad, nu vil jeg giftes. Ellers rejser jeg hjem. Og jeg vil have et barn; jeg vil ikke gå her og være tyende. Og så lavede vi dig, og med vilje. Så sagde jeg til min mor og far, at vi gerne ville giftes. Min far sagde: "Du behøver ikke gifte dig bare fordi du skal have et barn. Du kan bare komme hjem, hvis ikke du vil giftes." Jamen, jeg vil gerne giftes, sagde jeg."

Ruth var utilfreds, men når man tager et job i huset, så er man vel "tyende", som betyder tjenestefolk i en husstand? Edith hjalp jo til - hun havde mand og børn på Smedebækgaard.

Lovise

Lovise skal have sit eget afsnit. For mange år siden sad jeg og så på gamle familiefotos. Der i mellem var et foto af Lovise, som vi ikke var i familie med. Men hun betød meget for min mor, der kom fra købstaden Faaborg og skulle i huset på en gård i Ejby.

Johanne Lovise Andersen var født 22. november 1868 i Hvissinge, datter af jordbruger Anders Andersen og hustru Mette Nielsen, Hvissinge. Hun blev gift 26. marts 1893 i Glostrup Kirke med Niels Peder Sørensen, fodermester, født 5. november 1860 i Sjelle Sogn - søn af husmand Jens Peder Sørensen og hustru Sidsel Nielsdatter, Sjelle.

Lovise Sørensen (Privatfoto - fotograf ukendt)

Lovise boede i huset ved Ejby gadekær, i dag Ejbykærvej 5. Det var fodermesterbolig til Brandsbjerggaard. Ejbykærvej er et senere navn - smøgen mellem Ejbytoften og gadekæret kaldtes dengang uofficielt Tømmerstræde. Lovises ene søn Niels Laurids Sørensen er morfar til Jan Due, som i årene 2002 til 2015 var min kollega som medlem af Glostrup kommunalbestyrelse, valgt for Socialdemokratiet.

Edith: "Lovise boede i huset ved gadekæret. Lovise Sørensen var bedstemor til Gerda. Lovise blev gift med Niels Peder Sørensen. Han kom som fodermester ude fra Kroghslyst i Hvissinge, og så kom de til Ejby, da huset dér var fodermesterbolig til Brandsbjerggaard. Han blev fodermester på Brandsbjerggaard, men så døde han knap 59 år gammel den 24. september 1919 på Skt. Josefs Hospital i København under den Spanske Syge." - Niels Peder Sørensen blev begravet 1. oktober 1919 på Glostrup Kirkegård og var da arbejdsmand i Ejby.

Den Spanske Syge rasede i 1918-1919 og kostede mere end 50 millioner mennesker livet. 14.000 danskere døde af den Spanske Syge. Sygdommen spredte sig på få måneder fra Europa over hele Nordamerika og Asien.

Lovise sled i det

Edith: "Lovise fik i alt ni børn, heraf et par tvillinger. Hun fortsatte i lang tid med at gå ud og malke, men der skulle mere til, og så begyndte hun at vaske for folk. Hun gik fra Ejby helt ned til bedstefar og bedstemor på Rødegaard på Islev Mark og vaskede. Hun stod og skrubbede tøjet, som man gjorde dengang, og gik hjem igen. Men da jeg så blev født i 1919, begyndte hun at hjælpe hos os. Og efterhånden blev det sådan, at så snart der skulle foregå ét eller andet, så kom Lovise. Min mor Ester døde den 17. februar 1943, og Lovise stillede dagen efter. Lovise var forinden holdt op, men hun kom nu hver dag og spiste sin aftensmad, og så blev hun altid og tog opvasken. Efter mor døde, overtog Lovise husførelsen."

Otto: "Min plejemor Ester døde i 1943, og på den måde fik Ruth aldrig en svigermor - det har hun savnet mange gange. En ældre at støtte sig til. Men så var der Lovise, som boede i det lille hus ved det store gadekær. Det var fodermesterhus til Brandsbjerggaard, hvor hendes mand var fodermester. De havde nogle børn, hvor Laurids var en af dem og Elver var en og Ingeborg, der var gift med mælkeforpagteren i Herlev."

Når der nævnes det store gadekær, så er det fordi der i Ejby dengang også var et lille gadekær, hvor der i dag er p-plads ved købmanden, Ejby Mosevej 7.

Otto: "Og så var der tromlefører Andersen. Søren Andersen var Lovises søn fra før hun blev gift med fodermester Niels Peder Sørensen, og Søren kørte med den store damptromle i Ejby. Fra konditorerne fik vi ofte 2. dags kager med, og dem gav jeg ofte til Søren, og så fik jeg lov til at køre med på damptromlen. - Søren halvbror Laurids var gift med Jenny, og de boede nede ved mosen."

Søren P. Andersen øverst på damptromlen ca. 1925 (Foto Byhistorisk Hus - fotograf ukendt)

Om Søren Peter Andersen kan i øvrigt berettes: Han var født 1. juni 1886 i Hvissinge, søn af Johanne Lovise Andersen. Søren blev gift 28. marts 1907 i Dalby Kirke med Karen Marie Jørgensen, født 14. marts 1884 i Tureby og datter af indsidder i Nyhuse Hans Jørgensen og hustru Johanne Marie Jørgensen. Oprindeligt var Søren Andersen beskæftiget ved landbruget. Han blev 24. oktober 1924 ansat ved Glostrup Kommunes vejvæsen, hvor han kørte den store damptromle. Og så var han medlem af Glostrup Sogneråd 1933-1946 for Socialdemokratiet.

Søren P. Andersen (Foto Byhistorisk Hus - fotograf ukendt)

Otto: "Lovise boede i huset ved siden af smeden, og hun gik hver aften op til os og spiste sin varme mad og hjalp til. Når Lovise havde fødselsdag, var vi nede hos hende og spise lagkage. Der var en gang, hvor hun fyldte rundt, der blev det holdt hos os på gården. Hendes børn m.fl. sad der. Hun lærte Ruth mange ting."

Bryllup i Faaborg

Ruth: "Bryllupsfesten blev holdt 9. juni 1946 på Grundskolen. Vi blev viet på Faaborg Rådhus en helligdag i Pinsen af borgmester Ditlevsen, der var socialdemokrat. Det havde min far sørget for. Og vi fik 20 kr. i bryllupsgave af borgmesteren. Det var flot - det var mange penge dengang.

Nygifte Ruth og Otto på strøgtur 1946 (Privatfoto - fotograf ukendt)

Så gik vi hjem på Grundskolen bagefter, og der var de alle sammen. Min egen familie, Ottos biologiske familie og hans plejefamilie. For min svigerinde - Ottos søster Marie - var det den vildeste oplevelse, for Marie var meget syg af gigt. Hun havde aldrig været uden for Sjælland før, og nu kom hun til Faaborg. Så sov de alle sammen i gymnastiksalen på nogle madrasser, og det havde de meget sjov ud af. Der var jo vandrerhjem om sommeren, og når ikke Faaborg Vandrerhjem havde plads nok, sov gæsterne i gymnastiksalen på Grundskolen. De havde det mægtig skægt der. Otto og jeg sov oppe på Rasmussens Hotel, for at vi kunne være i fred og ro.”

Grundskolen med bryllupsgæster 9. juni 1946 (Privatfoto - fotograf ukendt)

Min mor fik sin vilje: Hun blev gift og fik mig i november 1946. Hun havde forinden sørget for at bage masser af småkager til julen. Men de blev åbenbart ikke gemt godt nok, for da hun kom

tilbage efter fødslen på Fru Frandsens Fødeklinik på Sofielundsvej, havde Henry og Martin spist dem alle.

Ruth med forfatteren efter dåben 1947 (Privatfoto - fotograf ukendt)

Vinteren 1946-1947 var en rigtig isvinter med den femtekoldeste temperatur gennem tiderne. I februar 1947 var dagtemperaturer fra -2 til -7 grader og nattemperaturer -10 til -15 grader. Min mormor og morfar fra Faaborg - Emilie og Nicolai Clausen - måtte sejle med isbryderen over Storebælt for at komme frem til barnedåben i Glostrup 16. februar 1947.

Otto aftjente sin værnepligt, dels i Vedbæk og senere i Intendanturkorpset på Frederiksberg Slot, hvor han blandt andet stod for udbetaling af løn til officererne.

*Soldater på øvelse i Vedbæk 1946. Ikke overgivelse - kun brændenælder
(Privatfoto - fotograf ukendt)*

Til barnedåb med sit 50. oldebarn

Min oldemor Maren Kirstine Nielsen havde en stor familie. I 1950 var hun i avisen - jeg har et avisudklip vistnok fra en Roskilde-avis. Bemærk den gammeldags skrivemåde:

"Til barnedåb med sit 50. Oldebarn. En sjældnen begivenhed i Herstedøster Kirke

Enkefru Kirstine Nielsen, Jernbanevej 24 i Glostrup, havde som nævnt i Gaar sit 50. Oldebarn i Kirke for at blive døbt. Den sjældne Begivenhed fandt sted i Herstedøster Kirke, hvor Pastor Brisson foretog Daabshandlingen, og hvor man i Dagens Anledning havde sat Kirkens Flag til Tops for at markere den store Begivenhed.

Pastor Brisson omtalte det i sin Tale og bad for det lille Barn og Slægten. Barnet, som kom til at hedde Ernst Lars Nielsen, gjorde sit til at markere Begivenheden ved at vræle særligt meget. Den gamle Fru Kirstine Nielsen, som er 86 Aar, bor som nævnt i Glostrup, hvor hun ejer huset Jernbanevej 24, og hun har boet her i 23 Aar. Hun er født i Harrestrup og blev som 20-aarig for 66 Aar siden gift med Gdr. Jens Nielsen.

Sammen drev de Rødegaard på Islev Mark, og der kom ti Børn i Ægteskabet, nemlig otte Døtre og to Sønner. Næsten alle Børnene har været bosat på Egnen, men er nu spredt rundt omkring paa Sjælland, selv om en Del af dem stadig bor paa Egnen.

En Datter, som var gift med fhv. Mejeriejer Martin Larsen, Ejby, døde for nogle Aar siden. En anden Datter bor i Brøndbyøster, gift med Gdr. Oluf Cortsen, en i Sengeløse, gift med Gdr. Jens Peter Schou, og endnu en i Sengeløse, gift med Parc. Aksel Heller Jensen.

Gdr. Niels Hansen, fh. Brøndbyvester, der er gift med en Datter, bor nu i Viby. En Datter, som er Enke efter Gdr. Otto Olsen, Vibeholm i Glostrup, bor nu i Vridsløselille, og en Datter, der tidligt blev Enke, har et Ismejeri i Ryesgade i København. Den ældste Datter var gift med Gdr. Lars Olsen, Hvissinge, men de er begge døde for en Årrække siden.

De to sønner er Gdr. Niels Christian Nielsen, Egerup ved Ringsted, og Gdr. Lars Nielsen, Thorslunde. Sidstnævnte er Bedstefader til det sidste nye Skud paa den store Stamme, idet hans Datter, som er gift med Statshusmand Anker Nielsen, Vridsløselille, er Moder til den lille Ernst Lars Nielsen.

Den gamle Dame, som i øvrigt er rask og rørig og stadig kører paa Cykel, var ikke særlig berørt af Situationen. Hele Sommeren igennem er hun som Regel paa Besøg hos sin Slægt, og skal hun hele Rækken rundt, kan Sommeren nemt gaa hermed. For seks Aar siden var saa godt som hele Familien samlet i Glostrup, hvor hendes 80 Aars Fødselsdag blev fejret ved en stor Fest paa Jernbanehotellet. Hun ser lyst og friskt paa Tilværelsen og kan stadig tage de forskellige Familiemedlemmer i Kortspil. Nu glæder hun sig til 90 Aars Dagen, og til den Tid er antallet af Oldebørn sikkert yderligere steget, og den Dag i Dag imponerende Rekord slaaet.”

Bemærk omtalen af efterkommerne: Døtrene nævnes ikke ved navn, men det gør ægtefællen, som skik var dengang. I øvrigt lå Vibeholm ikke i Glostrup, men i Brøndbyøster, og gårdens stuehus er i dag repræsentationslokaler for NKT. På gården fejrede min oldefar Jens Nielsen sin 80 års dag med stor familiesammenkomst og spillemænd. Kun konfirmerede børn kom med. - Maren Kirstine var ikke født i Harrestrup som nævnt i avisen - hun var født i Skovlunde og voksede op i Ejby.

Maren Kirstine i 1958 - 94 år gammel (Privatfoto - fotograf ukendt)

En dårlig taber

Min far Otto har fortalt, at oldemor Maren Kirstine spillede om penge, når hun spillede kort. Og hun var en dårlig taber. Hun kunne diskutere længe om et spil, hvor hun havde tabt to øre. Men bagefter kunne hun godt lægge to kroner i kassen. - På sine ældre dage - da hun kom på De gamles Hjem - elskede hun stadig at spille kort. Mine forældre spillede 66 med hende, og da de vidste, at hun ikke havde det godt med at tabe, måtte de jo aftale, hvordan kortene skulle spilles. Men det var heller ikke så svært, for Maren Kirstine hørte meget dårligt, så de kunne sidde og tale om, hvad de ville spille, uden hun hørte det.

Maren Kirstine og Jens Nielsen fik 11 børn, hvoraf 10 blev voksne. Det blev hurtigt en stor familie. På et foto fra 1923 ses, hvor mange der var til en almindelig familie-komsammen på Rødegaard. Der er ganske vist snydt lidt med det originale foto: Et barnebarn var ikke til stede, men blev siden klippet ind. Allerede dengang kendte man til fotomanipulation.

Familien på Rødegaard 1923 (Privatfoto - fotograf ukendt)

Danmarks største familie

Ugebladet Femina udskrev i 1957 en konkurrence om Danmarks største familie. Dvs. der skulle være en stammoder/stamfader i live på skæringsdatoen 1. april 1958, og samtlige den pågældendes efterkommere inkl. ægtefæller skulle tælle med. Min far påtog sig opgaven at få noteret familiens navne ned, samle dåbsattester m.v., for min oldemoder Maren Kirstine Nielsen var på det tidspunkt 93 år gammel. Hun boede Jernbanevej 24 ved Glostrup Station som nabo til Jernbanehotellet. Med 11 børn, hvoraf 10 blev voksne og selv fik børn, blev det til en del efterkommere. Vi var i alt 167 familiemedlemmer, og vi vandt konkurrencen foran en jysk familie med i alt 158 medlemmer. Præmien bestod i en fest for alle familiemedlemmer på Kystens Perle samt en slægtsbog udarbejdet af Dansk Slægtsforskning i Fredericia.

Slægten fotograferet 29. juni 1958 fra balkon på Kystens Perle (Foto Se og Hør)

Slægtsbogen bestod både af en anetavle med mine oldeforældres aner og en efterslægtstavle med alle mine oldeforældres efterkommere. Hovedparten af mine aner er bønder på Vestegnen, og her kan jeg spore mine forfædre 14 generationer tilbage i tiden til 1607, hvor Mette - gift med Morten Jensen, klokker ved Glostrup Kirke - blev begravet. Næsten alle forfædre havde boet i Glostrup, Hvissinge, Ejby, Avedøre og Vallensbæk, så man kan ikke beskylde os for at være nomader.

166 EFTERKOMMERE

Det gamle, gulnede fotografi herover viser stamforældrene til den største familie, der meldte sig ved FEMINAs efterlysning. Det er gård-ejer Jens Nielsen af Brøndbyvester og Maren Kirstine f. Pedersen. Jens Nielsen, der blev født i 1859, døde i 1946, mens Maren, der nu er familiens ældste, er født i 1864. Hun blev 94 år den 5. maj. På billedet til højre ses hun sammen med familiens yngste, hendes tip-oldesøn Dan, der er født den 2. januar i år...

Danmarks største familie

5 GENERATIONER ... 167 PERSONER

Største familie er fra Glostrup-egnen ved København, hårdt trængt af flere jyske familier.
Ældste person er 94 år, yngste 4 mdr. ... Og nu står den store familiefest for døren

167 personer tæller den familie, der meldte sig som Danmarks største ved FEMINAs efterlysning. Den har den 94årige fru Maren Kirstine Nielsen, Jernbanevej 24, Glostrup, som stamperson, og det meste af familien bor i øvrigt i Glostrup og Brøndbyerne. Kuponen var indsendt af fuldmægtig Jens Otto Olsen, der er dattersøn af fru Nielsen.
Ifølge konkurrencebetingelserne skulle med begrebet største familie forstås stamfar eller stammor og den pågældendes samtlige efterkommere, børn, børnebørn

stampersonen i Glostrup, og siden er alle dokumenter og attester blevet gennemgået af komiteen. Og det er på behørig vis konstateret, at familien består af følgende personer: 1 stammor, 8 børn, 7 svigerbørn, 41 børnebørn, 31 ægtemagere til børnebørn, 74 oldebørn, 3 ægtemagere til oldebørn, 2 tip-oldebørn, i alt 167 personer.
Ingen af de øvrige store familier magter at gøre de sjældendere fra

158 EFTERKOMMERE

Femina 30. juni 1958 havde inden festen en fyldig omtale af konkurrencen (udsnit)

Dommerkomite overrasket

Dommerkomiteen var overrasket over, at man skulle langt over 100 personer for at finde Danmarks største familie. Konkurrencen og festen blev omtalt i Politiken 30. juni 1958 og gav anledning til en artikel i Ekstra Bladet 27. juni 1958, hvor min oldemor Maren Kirstine Nielsen blev interviewet:

”Mødte sin mand til bal på kroen: 166 efterkommere!

Jeg fangede såmænd min mand på Røde Vejrmølle Kro til bal - det er jo ved en sådan lejlighed, at ungdom kommer sammen - og nu har jeg 166 efterkommere. Jeg er blevet stammoder til Danmarks største familie. Den 94-årige fru Maren Kirstine Nielsen, Jernbanevej 24, Glostrup, slår lidt ud med hånden og fortsætter: På søndag samles hele familien her, og så drager vi af til Snekkersten til Kystens Perle, eller hvad det nu hedder deroppe. De, der kommer her før klokken fire, får kaffe. De, der kommer for sent, får skældud!

Den 94-årige fru Maren Nielsen er i fuld gang med at rede seng og gøre i orden i sin stue, da vi kommer ind. Hun siger: Ja, fordi man er blevet 94 og for længst er blevet tipoldemor, behøver man vel ikke at sidde til stads. Det har jeg i øvrigt aldrig fået lov til. Jeg er en Ejby-pige, og Ejby-piger har der altid været krudt i. Min mand var gårdmandssøn, og vi havde i mange år en gård på 33 tdr. land i Islev. Det var med at komme op om morgenen og sørge for malkningen og få sat karlfolkene i gang med arbejdet.

Vi havde tre karle dengang, men kun en pige, så huset måtte jeg selv klare. Klokken ni skulle de have halvmiddag, dvs. spegesild og sådan noget, som man fik på landet dengang. Ja, min mand døde for næsten tyve år siden ganske pludseligt, og siden har jeg været alene, men det betyder ikke, at jeg er faldet af på den. Nu har jeg slået mig på strikningen for at få tiden til at gå og for at få lavet nogle gaver til mine børn og børnebørn osv., ja, de har fået hver og en.

Familien, der samles på Kystens Perle med bladet Femina består af fru Nielsens otte børn, syv svigerbørn, 41 børnebørn, 74 oldebørn og to tipoldebørn. Alle familiens data er nøje kontrolleret af dr. phil. Albert Fabritius. Fru Nielsen siger: Der er nogle af oldebørnene, jeg endnu ikke har set. Jeg glæder mig til at være sammen med dem, og så skal jeg nok sige dem et par ord, men det er nu for resten ordentlige folk alle sammen.”

Gården i Islev hed Rødegaard, og den lå vest for Vestvolden, hvor Hvidsværmervej og Vestvolden i dag mødes. Under 1. Verdenskrig var der indkvarteret soldater.

*Rødegaard 1914 med indkvarterede soldater under 1. Verdenskrig.
Kornet Rasmussen foran med katten havde kommandoen (Privatfoto - fotograf ukendt)*

Siden konkurrencen i 1957 er der kommet flere efterkommere til. Ved en opdatering i 1985 af efterslægten til Maren Kirstine og Jens Nielsen var der 46 børnebørn og ikke mindre end 98 oldebørn. Jeg er altså et ud af 98 oldebørn. På det tidspunkt var Maren Kirstine for længst død, men ikke underligt, hvis hun også i levende live havde svært ved at overskue, endsiige huske navnene.

Husets adresse var oprindelig Jernbanevej 24 men vejnavnet blev siden ændret. Det lå på hjørnet af Stationsvej og Jernbanevej. I huset boede mine oldeforældre i mere end 33 år.

Runde dage på Vibeholm

*Jens Nielsen kunne i 1939 fejre sin 80 års dag på Vibeholm.
Ægteparret ses i midten, omgivet af familie samt en musikanter (Privatfoto - fotograf ukendt)*

Jens Nielsen fejrede sin 80 års dag i 1939 på Vibeholm, som ejedes af én af svigersønnerne. Han døde i 1940 og blev begravet i Glostrup. Maren Kirstine boede i huset indtil slutningen af 1958, hvor hun kom på plejehjem. Hun døde 30. marts 1959, knap 95 år gammel, og blev også begravet på Glostrup Kirkegård. Gravstenen for mine oldeforældre står ved kirkegårdens vestmur blandt andre smukke, gamle gravsten, og den er omtalt side 18 i bogen "Glostrup Kirkegård."

Gravsten for Jens Nielsen og Maren Kirstine står blandt andre bevaringsværdige gravsten ved vestmuren på Glostrup Kirkegård (Privatfoto - fotograf Leif Meyer Olsen)

Glostrup Bolighus må have erhvervet ejendommen Jernbanevej 24 i 1959 eller 1960, for jeg gik i klasse med den nye ejers datter, Anni Kristensen, og vi holdt klassefest i huset, efter det var ryddet indvendigt, og før det blev indrettet til møbelforretning. Ud over boligen var der et stort udhus på grunden; her var plads til et par heste. Da det blev indrettet til møbelforretning, blev der sat vindue i gavlen af udhuset, så møblerne kunne udstilles. På den anden side af Jernbanevej lå Jernbanehotellet, som havde keglebane mod Jernbanevej. Jernbanehotellet blev senere nedrevet for at give plads til Glostrup Shoppingcenter.

Afrunding

Erindringerne indtalt på diktafon dækker ikke op til vore dage. Så jeg vil supplere med lidt mere.

Otto Olsen og senere familien boede

• Byagergaard, Pederstrup pr. Ballerup	1924-1925
• Egby Mejeri / Gaarden Kastaniely, Ejby	1925-1944
• Lagonis Minde 5, Faaborg	1944-1946
• Gaarden Kastaniely, Mosevej 7, Ejby	1946-1947
• Hovedvejen 60 C, Glostrup	1947-1951
• Florasvej 27 st.th., Glostrup	1952-1953
• Florasvej 29 1.tv., Glostrup	1954-1960
• Gaarden Kastaniely, Mosevej 7, Ejby	1960-1972
• Ejby Mosevej 103, Ejby	1972-1999
• Nyvej 4 1.tv., Glostrup	1999-2006

Gaarden Kastaniely, Mosevej 7, har i dag adresse Ejbytoften 2. En længe blev nedrevet for at give plads til udretning af Ejby Mosevej.

Arbejdsliv i Det Danske Trælastkompagni

Uddrag af sognepræst Esper Silkjærs tale ved Otto's bisættelse:

”Efter skolen blev Otto ansat som kontorelev i Det Danske Trælastkompagni i en alder af 17 år. Det skulle blive hans arbejdsplads de næste 48 år. Som 20-årig blev han sendt til Faaborg for at være bogholder i Faaborg Tømmerhandel, og her mødte han Ruth. Det blev til ”stjålne øjekast” mellem de to, og i 1945 blev de ringforlovet.

Efter krigen blev Otto indkaldt til militærtjeneste på Sjælland, og Ruth fulgte med og flyttede ind hos Ottos familie i barndomshjemmet i Ejby.

I 1946 blev Ruth og Otto gift, og sønnen Leif blev født i november samme år. Senere fulgte sønnen Jens og datteren Lene, og det var nu en lille familie, hvor Ruth som hjemmegående syede, strikkede, syltede m.m. Imens dygtiggjorde Otto sig; han bestod HD i Regnskabsvæsen fra Handelshøjskolen i 1957, og hos Det Danske Trælastkompagni avancerede han til fuldmægtig, kontorchef og til sidst underdirektør i den børsnoterede virksomhed. Han gik på pension i 1989 efter knap 48 år i samme firma.”

Ottos 25 års jubilæum 1966 i Danske Trælastkompagni (Privatfoto - fotograf ukendt)

Atletik

Der var også overskud til at deltage i det lokale idrætsliv. Som helt lille havde Otto fået et rustent søm op i det ene knæ, og det dårlige knæ overvandt han aldrig siden.

Otto t.v. deltog 4. april 1943 i Broløbet ved Siesta (Privatfoto - fotograf ukendt)

Det hæmmede ham en del som langdistance-løber. Men til gengæld kunne han så være formand for Glostrup Idræts Clubs atletikafdeling i årene 1955-1967, hvor klubben var en af de bedste i landet med herrehold i landets bedste division, danske mesterskaber både for seniorer og ungdom, danske rekorder og flere landsholdsdeltagere. Otto var æresmedlem i Glostrup Idræts Club. Da Glostrup Kommune i 1970 indstiftede idræts-lederprisen, blev den som den første tildelt Otto Olsen som tak for hans store indsats.

Året forinden havde Sjællands Atletik Forbund givet ham Lederprisen. Selv efter Otto var stoppet som atletikformand, var han ofte på stadion som tidtager.

Et årligt fætter-/kusine-arrangement

Otto har altid sagt, at han var glad for sin plejefamilie på Egby Mejeri. Han har også haft stor glæde af sin biologiske familie. I drengeårene var han ofte på ferie hos sine større søstre, og de sås altid ved fødselsdage m.m. I 1975 tog han initiativ til at samle sine søstre, niecer og nevøer til, hvad der skulle blive en tradition: En årlig fætter-/kusine-sammenkomst. Og det er fortsat, selv om hele Ottos generation og enkelte af min egen generation er døde.

Otto var stolt over sin store familie, og når han hos lægen skulle opgive cpr-nummer, tilføjede han altid, at han var en del af Danmarks største familie 😊.

Om Ottos fem søstre ganske kort:

Anna Olsen var født 26. september 1907 i Hvissinge og døde 9. september 1974 i Lille Skensved. Hun blev gift 5. juni 1931 i Glostrup Kirke med Ole Christensen, født 15. april 1906 i Brøndbyøster og død 24. februar 1990 i Lille Skensved. Ole var ansat hos Carlsberg frem til 1952; de havde gartneri først i Glostrup og siden i Taastrup, og de fik en datter og tre sønner.

Marie Olsen var født 6. oktober 1909 i Hvissinge og døde 1. marts 1966 i Syv Holme. Hun blev gift 12. november 1930 i Glostrup Kirke med Harly Svantemann Nielsen, født 12. september 1899 i Gislinge og død 10. oktober 1988 i Ugelstrup. De ejede Møllegaard i Syv Holme, Kirke Syv Sogn pr. Viby Sjælland, og de fik en datter og tre sønner.

Jenny Olsen var født 17. juni 1911 i Hvissinge og døde 6. oktober 1974 i Vindinge. Hun blev gift 3. juni 1938 i Taastrup Kirke med Carl Nielsen, født 2. marts 1905 i Tune og død 14. oktober 1993 i Roskilde. Jenny uddannede sig til sygeplejerske. Carl var smed og oliefyrsmontør med egen virksomhed i Vindinge, og de fik tre døtre.

Karen Olsen var født 24. december 1919 i Hvissinge og døde 28. maj 2006 i Glostrup. Hun blev gift 16. juni 1940 i Glostrup Kirke med Michael Schamaitat, født 12. november 1915 i Arnum, Højrup Sogn, og død 15. oktober 1993 i Glostrup. De ejede Glostrup Planteskole, og de fik to døtre.

Ellen Olsen var født 7. juli 1922 i Hvissinge og døde 10. november 2004 i Glostrup. Hun blev gift 16. juli 1944 i Glostrup Kirke med Henning Hansen, født 3. marts 1917 i Aarhus og død 5. juli 1970 i Herlev. Henning var gartner og under krigen frihedskæmper. De fik to døtre og to sønner.

Om Ruths bror ganske kort:

Gunnar Meyer Clausen var født 24. februar 1921 i Faaborg og døde 16. august 1999 i Nordborg. Han blev gift 3. november 1946 på Faaborg Rådhus med Anna Nielsen, født 20. august 1921 i Katterød, Diernæs Sogn. Gunnar blev uddannet frisør og arbejdede siden på Danfoss på Als. De fik en søn.

Om Ottos plejesøskende ganske kort:

Henry Larsen var født 13. oktober 1915 i Ejby og døde 20. december 1990 i Glostrup. Henry var ugift - han arvede Gaarden Kastaniely i Ejby fra sin far Martin Larsen. Henrys store interesse var fodbold, hvor han i nogle år var med i DBUs udtagelseskomite for ynglingelandshold. Henry var i flere år formand for Glostrup Idræts Club, hvor han også var æresmedlem.

Edith Larsen var født 10. maj 1919 i Ejby og døde 1. december 2011 i Ejby. Hun blev gift 4. maj 1941 i Glostrup Kirke med Harald Jensen, født 11. december 1909 i Jebjerg og død 12. december 1979 i Glostrup. De ejede Smedebækgaard i Skovlunde og fik en datter og to sønner.

De sidste år

Ruth og Otto i 1996, hvor de fejrede guldbrillup (Privatfoto - fotograf ukendt)

Den 5. januar 2005 døde Ruth efter i 5½ år at have haft åndedrætsbesvær pga. lungesygdommen KOL. I alle disse år var Otto sygeplejerske og ekspert i at skifte iltbeholdere. Den 28. september 2006 døde Otto på Glostrup Hospital som følge af en svulst ved hjernen. Lægerne turde ikke operere, og stråling på Herlev Hospital hjalp ikke.

Både Ruth og Otto blev bisat fra Glostrup Kirke, og kisten blev efter ønske båret ud af de seks børnebørn - alle drenge. Otto ville gerne have, at de seks børnebørn havde ens, sorte jakkesæt på, så vi var ude og købe ens, sorte jakkesæt, hvide skjorter og forskellige slips. Otto fik det, som han ønskede. Ruth og Otto ligger begravet på Glostrup Kirkegård.

De seks børnebørn bærer Otto ud af Glostrup Kirke i 2006 (Privatfoto - fotograf Gitte Olsen)

Kilder m.m.

Kilder udover nævnt i teksten

- Indtalt på diktafon i 2004 af mine forældre, Ruth og Otto Olsen.
- Indtalt på diktafon i 2008 af Edith Jensen, født Larsen.
- Avisartikel om min oldemor Maren Kirstine Pedersen, Ekstra Bladet.
- Nekrolog om min morfar Nicolai Clausen, Faaborg Avis.
- Danske Landmænd og deres Indsats - 1947.

Kort

- Historiske kort: Geodatastyrelsen <https://hkpn.gst.dk/>

Fotos

- Privatfotos, arvet og fået fra familie.
- Byhistorisk Hus i Glostrup.
- Forstadsmuseet i Brøndby og Hvidovre.
- Øhavsmuseet i Faaborg.
- Det har ikke været muligt at identificere og dermed kreditere mange af de ældre fotos. Forfatteren beklager meget, hvis nogen føler sig krænkede i forhold til ophavsretten.

Bøger m.m. med lokalhistorie om Ejby, Glostrup Sogn

- I slægternes spor. Ejvind Tofte. Historisk Selskab 1971.
- Fra Stationsbyens saga. Ejvind Tofte. Historisk Selskab 1976.
- Ejby - bydelen i nord. Glostrup Lokalhistoriske Arkiv 1990.
- Nyt fra arkivet nr. 28. Glostrup Lokalhistoriske Arkiv 2003.
- Nyt fra arkivet nr. 38. Glostrup Lokalhistoriske Arkiv 2005.
- Nyt fra arkivet nr. 39. Glostrup Lokalhistoriske Arkiv 2006.
- Ejby - fra bronzealder til nutid. Hans-Henrik Rasmussen. Glostrup Kommune 2006.
- Nyt fra arkivet nr. 44. Glostrup Lokalhistoriske Arkiv 2007.
- Trap Danmark - Glostrup Kommune. Gads Forlag 2019.
- Havedrømme - om kolonihaveliv i Glostrup. Stine Berndt. Byhistorisk Hus 2020.

I april 1925 prøvede min farmor - med min 8 måneder gamle far på armen - at drukne dem begge i gadekæret i Pederstrup, Ballerup Sogn. Heldigvis fik smeden råbt dem an og forhindrede det.

Min far kom derefter i pleje hos sin moster og onkel på Egby Mejeri, Glostrup Sogn. Han blev **Pleiebarn i Egby**. Hans mor døde en måned senere på hospitalet.

Min far havde fem ældre søstre, og de to yngste kom i pleje hos andre mostre og onkler på gårde i Brøndbyøster og Brøndbyvester. Det er fortællingen om svogre, der kappedes om størrelsen på deres gårde, kappedes om heste og andet. Men også om mostre, der tog tre små familiemedlemmer i pleje.

Det er erindringer om opvækst og skolegang i Ejby i 1930-erne og 1940-erne, som min far og hans kusine husker det.

Om Ejbys gårde. Hvor lå de, hvad hed de - og er der nogle tilbage? Samt om andre erhverv, herunder om lukningen af tre mejerier.

Det er også en fortælling om livet på landet. Om sygdom blandt bønder såvel som kvæg, om mange børnefødsler og stor børnedødelighed. Om økonomiske problemer, selvmord og forsøg herpå. Ja - og andet, som du kan læse om.

Der er sidefortællinger om min mors opvækst i Faaborg, om min oldemors deltagelse i sit 50. barnebarns dåb. Og om, hvordan familien i 1958 vandt en konkurrence om Danmarks største familie.

Lokalhistorie for Ejby - og slægtshistorie for lokalområdet.

